

IV

(Zawiadomienia)

ZAWIADOMIENIA INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA

SPRAWOZDANIE FINANSOWE WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

ROK BUDŻETOWY 2008

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE I SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
Z WYKONANIA BUDŻETU

(2009/C 273/01)

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
Informacja dodatkowa załączona do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	2
Budżet UE — Wykonanie I Rachunkowość	3
CZĘŚĆ I – Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Wspólnot Europejskich I Informacja Dodatkowa	10
A. Bilans	11
B. Rachunek Wyniku Ekonomicznego	12
C. Rachunek Przepływów Pieniężnych	13
D. Zestawienie Zmian W Aktywach Netto	14
E. Informacja Dodatkowa Do Sprawozdania Finansowego	15
CZĘŚĆ II – Skonsolidowane Sprawozdanie Z Wykonania Budżetu Wspólnot Europejskich I In- formacja Dodatkowa	89
SEKCJA A – Skonsolidowane Sprawozdanie Z Wykonania Budżetu	90
SEKCJA B – Informacja Dodatkowa Do Skonsolidowanego Sprawozdania Z Wykonania Budżetu	110

**INFORMACJA DODATKOWA ZAŁĄCZONA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO**

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Wspólnot Europejskich za 2008 r. zostało sporządzone na podstawie informacji przedstawionych przez inne instytucje i organy na mocy art. 129 ust. 2 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich. Niniejszym oświadczam, że sprawozdanie to zostało sporządzone zgodnie z tytułem VII tego rozporządzenia finansowego oraz z zasadami, regułami i metodami rachunkowości określonymi w załączniku do sprawozdania finansowego.

Księgowi tych instytucji i organów przekazali mi wszystkie informacje niezbędne w celu sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i pasywa Wspólnot Europejskich oraz wykonanie budżetu, jak również potwierdzili ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałem za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Wspólnot Europejskich we wszystkich istotnych aspektach.

Ph. TAVERNE
Księgowy Komisji Europejskiej

BUDŻET UE — WYKONANIE I RACHUNKOWOŚĆ**1. OPRACOWANIE BUDŻETU ROCZNEGO**

Z budżetu UE finansowany jest szereg strategii politycznych i programów w całej Unii. Zgodnie z priorytetami określonymi przez państwa członkowskie Komisja realizuje konkretne programy, działania i projekty. Mogą one obejmować wsparcie dla projektów edukacyjnych na rzecz mobilności uczniów i nauczycieli, projektów ukierunkowanych na poprawę środowiska pracy dla pracowników w UE, a także mających na celu poprawę kontroli na granicach zewnętrznych.

Prawie 94 % środków budżetowych UE przypada na finansowanie strategii politycznych i działań UE, na które zgodziły się wszystkie państwa członkowskie. Bezpośrednie powiązanie między budżetem rocznym i strategiami politycznymi UE jest zapewnione dzięki budżetowi zadaniowemu (ABB). Nomenklatura budżetu zadaniowego, wprowadzona po raz pierwszy w budżecie na 2004 r., pozwala na jednoznaczny identyfikację obszarów polityki Unii Europejskiej oraz łącznych kwot zasobów przydzielonych na te obszary.

31 obszary polityki podzielone są na około 200 zadań (przy czym ponad 110 z nich obejmuje pozycje operacyjne), które w nomenklaturze budżetowej stanowią poszczególne rozdziały budżetu. Obszary polityki mają zasadniczo charakter operacyjny, ponieważ beneficjentami głównych zadań realizowanych w ich ramach są osoby trzecie, odpowiednio w ich zakresie tematycznym. Natomiast pozostałe obszary polityki, jak na przykład „Koordynacja i doradztwo prawne” czy „Budżet”, mają charakter horyzontalny i zapewniają właściwe funkcjonowanie Komisji. Struktura zadaniowa zapewnia wspólne ramy koncepcyjne dla ustalania priorytetów, planowania, budżetowania, monitorowania i sprawozdawczości, przy czym przede wszystkim ma ona zwiększać wydajność, gospodarność i efektywność wykorzystywania zasobów.

Wewnętrzna procedura przyjęcia projektu budżetu rozpoczyna się od jego przygotowania przez Komisję, po czym jest on przekazywany do Rady, która może wprowadzić zmiany, jeżeli uzna to za niezbędne. Zaktualizowany budżet trafia następnie do Parlamentu Europejskiego, który może zaproponować poprawki bądź przyjąć lub odrzucić przedłożony projekt. Po osiągnięciu porozumienia w sprawie wszystkich zmian i aktualizacji (w tym w sprawie całkowicie nowego projektu, który w razie konieczności jest przedkładany przez Komisję) Parlament przyjmuje budżet w połowie grudnia. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego ogłasza przyjęcie budżetu, po czym można rozpocząć jego wykonanie.

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANE SĄ WSPÓLNOTY EUROPEJSKIE?

WE dysponują dwoma podstawowymi rodzajami finansowania: dochodami z tytułu zasobów własnych i dochodami różnymi.

2.1. Dochody z tytułu zasobów własnych oraz należności

Dochody z tytułu zasobów własnych przysługują automatycznie UE, co umożliwia jej finansowanie swojego budżetu bez konieczności podejmowania przez władze państw członkowskich jakichkolwiek dodatkowych decyzji (w 2008 r. stanowiły one 92 % łącznych dochodów). Całkowita kwota zasobów własnych niezbędna do sfinansowania budżetu wynika z łącznej kwoty wydatków pomniejszonej o pozostałe dochody. Całkowita kwota zasobów własnych nie może przekroczyć 1,24 % dochodu narodowego brutto (DNB) całej UE. Zasoby własne można podzielić na następujące kategorie:

- (1) Tradycyjne zasoby własne (TZW), na które składają się cła, opłaty rolne i opłaty wyrównawcze od cukru. Tymi zasobami własnymi obciąża się podmioty gospodarcze. Pobierają je państwa członkowskie w imieniu UE. Niemniej jednak państwa członkowskie zatrzymują 25 % na pokrycie kosztów poboru. Cła i opłaty rolne nakłada się na przywóz produktów pochodzących z krajów trzecich, według stawek opartych na Wspólnej Taryfie Celnej. Opłaty wyrównawcze od cukru wpłacane są przez producentów cukru w celu finansowania refundacji wywozowych na cukier. TZW zwykle stanowią około 15 % łącznej kwoty dochodów z tytułu zasobów własnych.
- (2) Zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej (VAT) pochodzą z obciążeń podstaw opodatkowania VAT w państwach członkowskich. Podstawy VAT zostały w tym celu ujednoczone zgodnie z zasadami wspólnotowymi i są obciążane według jednakowej stawki procentowej dla wszystkich państw członkowskich. Niemniej podstawa VAT uwzględniana w tej kalkulacji jest ograniczana do 50 % DNB każdego państwa członkowskiego. Zasoby oparte na VAT zwykle stanowią około 15 % dochodów z tytułu zasobów własnych.

- (3) Zasoby oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB) wykorzystywane są do zrównoważenia dochodów i wydatków, tj. do sfinansowania tej części budżetu, która nie jest objęta żadnym innym rodzajem dochodów. DNB każdego państwa członkowskiego obciążone jest taką samą stawką procentową, ustaloną zgodnie z zasadami wspólnotowymi. Zasoby oparte na DNB zwykle stanowią około 70 % dochodów z tytułu zasobów własnych.

W odniesieniu do płatności tych kwot, na odrębnym rachunku wykazano tradycyjne zasoby własne, które zgodnie z art. 6 ust. 3 lit. b) rozporządzenia nr 1150/2000 zostały ustalone przez państwa członkowskie, lecz nie zostały udostępnione Wspólnocie, ponieważ nie zostały jeszcze odzyskane, ani nie przewidziano dla nich zabezpieczenia lub są kwestionowane. Każde państwo członkowskie przesyła Komisji kwartalne sprawozdanie dotyczące tych rachunków, zawierające następujące informacje dotyczące każdego rodzaju zasobów:

- nieuregulowane saldo za poprzedni kwartał,
- kwoty odzyskane w danym kwartale,
- korekty podstawy (poprawki/skreślenia) w danym kwartale,
- kwoty umorzone,
- saldo pozostające do odzyskania na koniec danego kwartału.

Odzyskane tradycyjne zasoby własne wykazane na odrębnym rachunku należy udostępnić Komisji najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po 19. dniu drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym należności zostały odzyskane.

Należy dokonać odpisu aktualizującego wartość umorzoną należności na odrębnych rachunkach, tak aby uwzględnić sytuacje, w których faktyczne odzyskanie jest mało prawdopodobne. Odpis ten oparty jest na szacunkach państw członkowskich zgodnie z art. 6 ust. 4 lit. b) rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000, który stanowi, że „wraz z ostatnim sprawozdaniem kwartalnym za dany rok państwa członkowskie przekazują szacunkowe obliczenie całkowitej ilości należności, których ściągnięcie jest mało prawdopodobne, wykazanych na odrębnym rachunku na dzień 31 grudnia danego roku”.

W oparciu o szacunki przesłane przez państwa członkowskie odpis aktualizujący wartość umorzoną odlicza się od pozycji „należności od państw członkowskich” w bilansie po stronie aktywów. Nie oznacza to jednak, że Komisja zamierza odstąpić od odzyskania kwot objętych tą korektą wartości. Nawet w przypadku gdy odzyskanie kwot wydaje się mało prawdopodobne lub wręcz niemożliwe, nie oznacza to zawsze utraty przedmiotowych środków w ramach tradycyjnych zasobów własnych w budżecie Wspólnoty. Nieodzyskane należności uznaje się za utracone jedynie wówczas, gdy dane państwo członkowskie wyczerpało wszystkie wymagane środki w celu zapewnienia odzyskania środków. W przeciwnym razie państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność finansową i musi wpłacić przedmiotową kwotę do budżetu wspólnotowego zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1150/2000.

2.2. Dochody różne

Dochody różne wynikające z działań Wspólnot Europejskich stanowią około 8 % łącznej kwoty dochodów. Pochodzą one przykładowo z grzywien za naruszenie zasad konkurencji oraz nakazów odzyskania środków wystawionych dłużnikom prywatnym i publicznym w odniesieniu do zarządzania projektami wspólnotowymi (jak w przykładzie powyżej). Do tej kategorii zaliczają się także kary pieniężne nałożone przez Trybunał Sprawiedliwości na państwa członkowskie, które nie zastosowały się do danego wyroku. Każdego roku Komisja zarządza setkami tysięcy projektów i wystawia rocznie około 12 000 nakazów odzyskania środków. Do każdego niespłaconego w terminie długu dolicza się odsetki za zwłokę. W przypadku gdy długi stron trzecich, innych niż państwa członkowskie, wobec Wspólnoty pozostają niespłacone, decyzje Komisji (i Rady) nakładające obowiązek zapłaty podlegają bezpośredniemu wykonaniu zgodnie z przepisami z zakresu postępowania cywilnego obowiązującymi na terytorium państwa, w którym decyzje te mają zostać wykonane. Dochodzeniem należności od zalegających ze spłatami dłużników zajmuje się Służba Prawna z pomocą zewnętrznych firm prawniczych.

3. W JAKI SPOSÓB ZARZĄDZANE I WYDAWANE SĄ ŚRODKI BUDŻETOWE WE

3.1. Podstawowe wydatki operacyjne

Wydatki operacyjne Wspólnot Europejskich obejmują różne działy ram finansowych oraz przyjmują różne formy, w zależności od sposobu wypłacania środków pieniężnych i zarządzania nimi. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym Komisja wykonuje budżet ogólny, stosując następujące metody:

Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane: gdy budżet jest wykonywany bezpośrednio przez służby Komisji.

Pośrednie zarządzanie scentralizowane: gdy Komisja powierza zadania związane z wykonaniem budżetu organom przewidzianym prawem Wspólnoty lub prawem krajowym, takim jak agencje wspólnotowe prawa publicznego czy misje służby publicznej.

Zarządzanie zdecentralizowane: gdy Komisja powierza poszczególne zadania w zakresie wykonania budżetu krajom trzecim.

Zarządzanie dzielone: w ramach tej metody zarządzania realizację zadań w zakresie wykonania budżetu powierza się państwom członkowskim. Metoda ta obejmuje większość wydatków, w tym roku 82 mld EUR (w 2007 r.: 90 mld EUR); w ramach tej metody zadania powierzone są państwom członkowskim i dotyczą takich obszarów jak wydatki rolne i działania strukturalne.

Zarządzanie wspólne: w ramach tej metody Komisja powierza określone zadania w zakresie wykonania budżetu organizacjom międzynarodowym.

3.2. Różni uczestnicy działań finansowych

Kolegium komisarzy ponosi zbiorową odpowiedzialność polityczną, jednak w praktyce nie wykorzystuje samodzielnie przyznanych mu uprawnień w zakresie wykonania budżetu. Każdego roku kolegium powierza te zadania związane z wykonaniem budżetu poszczególnym urzędnikom, którzy odpowiadają przed kolegium komisarzy oraz podlegają przepisom rozporządzenia finansowego i regulaminu pracowniczego. Odnośni pracownicy, z reguły dyrektorzy generalni i szefowie służb, pełnią funkcję tzw. delegowanych urzędników zatwierdzających. Oni z kolei mogą przekazać zadania związane z wykonaniem budżetu tzw. subdelegowanym urzędnikom zatwierdzającym.

Kompetencje **urzędników zatwierdzających** obejmują cały proces zarządzania, począwszy od określenia, co należy zrobić, aby zrealizować cele polityki ustalone przez daną instytucję, aż po zarządzanie podjętymi działaniami pod względem operacyjnym, jak i budżetowym, w tym podpisywanie zobowiązań prawnych, monitorowanie wykonania, dokonywanie płatności, a w razie konieczności także odzyskiwanie środków. Urzędnicy zatwierdzający muszą również dbać o to, aby przeprowadzane były oceny w celu dokonania analizy wykonalności ich propozycji (ocena *ex ante*) oraz podsumowania pozytywnych wyników i opłacalności realizowanych programów (oceny okresowe i *ex post*). Wyniki tych ocen wykorzystuje się do usprawnienia procesu decyzyjnego oraz zwiększenia przejrzystości, rozliczalności i opłacalności działań wspólnotowych.

W każdej dyrekcji generalnej zapewnia się należyte zarządzanie finansami oraz właściwą rozliczalność poprzez oddzielenie kontroli zarządzania (za co odpowiedzialni są urzędnicy zatwierdzający) od audytu wewnętrznego i kontroli zgodności na podstawie jasnych norm kontroli wewnętrznej (opartych na międzynarodowych normach COSO), kontroli *ex ante* i *ex post*, niezależnych audytów wewnętrznych na podstawie ocen ryzyka oraz regularne sprawozdania z prowadzonych działań sporządzane dla poszczególnych komisarzy.

Księgowy wykonuje polecenia zapłaty i nakazy odzyskania środków sporządzone przez urzędników zatwierdzających oraz odpowiada za zarządzanie środkami finansowymi, ustanawia zasady i metody rachunkowości, zatwierdza systemy księgowy, prowadzi księgi oraz sporządza sprawozdanie roczne odnośnej instytucji oraz konsoliduje je ze sprawozdaniami innych jednostek objętych konsolidacją. Ponadto księgowy ma obowiązek podpisania sprawozdania finansowego, poświadczając przy tym, że prawidłowo i rzetelnie przedstawia ono sytuację finansową.

Audytor wewnętrzny, niebędący uczestnikiem działań finansowych w ścisłym tego słowa znaczeniu, powoływany jest przez instytucję lub organ w celu zweryfikowania właściwego funkcjonowania systemów i procedur wykonania budżetu; ma on także doradzać instytucji w kwestiach dotyczących zarządzania ryzykiem. Audytor wewnętrzny wydaje niezależne opinie o jakości systemów zarządzania i kontroli oraz przedstawia zalecenia dotyczące tego, w jaki sposób można poprawić procedury operacyjne oraz wspierać należyte zarządzanie finansami.

3.3. Zaciąganie zobowiązań w celu uruchomienia środków z budżetu UE

Po tym jak budżet zostanie zatwierdzony, DG ds. Budżetu za pośrednictwem systemu rachunkowości Komisji udostępnia środki finansowe poszczególnym służbom Komisji oraz instytucjom i innym organom zgodnie z ich kompetencjami politycznymi w ramach systemu zwanego budżetowaniem zadaniowym. Przykładowo Komisja przenosi odpowiedzialność za zarządzanie pozycjami w budżecie dotyczącymi środowiska na szefa – lub dyrektora generalnego – DG ds. Środowiska (który w tym kontekście staje się delegowanym urzędnikiem zatwierdzającym w odniesieniu do przedmiotowych pozycji w budżecie).

Zaciągnięcie zobowiązania prawnego (w formie np. umowy w sprawie udzielenia zamówienia lub umowy w sprawie przyznania dotacji) wobec strony trzeciej możliwe jest pod warunkiem, że w rocznym budżecie przewidziano pozycję, w oparciu o którą przedmiotowe działanie może zostać zrealizowane. W takiej pozycji w budżecie muszą być także zapisane środki wystarczające na pokrycie odnośnych wydatków. Jeżeli te warunki są spełnione, wymagane środki muszą zostać zarezerwowane w budżecie w drodze zobowiązania budżetowego ujętego w systemie rachunkowym.

Po zainicjowaniu zobowiązania budżetowego przez osobę odpowiedzialną za projekt, zwaną osobą rozpoczynającą operację, zostaje ono objęte ustaloną wcześniej procedurą, tzw. obiegiem finansowym, która realizowana jest w formie pisemnej i w formie elektronicznej i w której uczestniczą co najmniej dwie osoby (tzw. zasada dwóch par oczu): osoba rozpoczynająca operację i weryfikator. Zanim zobowiązanie zostanie zatwierdzone przez odpowiedzialnego urzędnika zatwierdzającego, w ramach istniejących obiegów finansowych przeprowadzane są kontrole finansowe i operacyjne.

Pieniądze z budżetu wspólnotowego mogą zostać wydane dopiero wtedy, gdy Komisja lub inny organ WE oraz potencjalny beneficjent środków wspólnotowych dokonają zobowiązania prawnego w formie pisemnej. W ramach bezpośredniego zarządzania scentralizowanego takie zobowiązanie prawne ma postać albo umowy z wykonawcą albo umowy z beneficjentem w sprawie przyznania dotacji.

Po zatwierdzeniu zobowiązanie budżetowe ujmowane jest w systemie rachunkowości budżetowej, a środki są odpowiednio wykorzystywane. Nie ma to jednak wpływu na konta główne (czyli księgę główną), jako że nie nastąpiło jeszcze obciążenie. Dzieje się tak dlatego, że system rachunkowości Wspólnot Europejskich składa się z dwóch oddzielnych, ale powiązanych ze sobą elementów:

- (a) kont budżetowych, które zawierają szczegółowy zapis wykonania budżetu; oraz
- (b) kont głównych, wykorzystywanych do sporządzenia bilansu i rachunku wyniku ekonomicznego.

Na kontach budżetowych ujmowane są zobowiązania i płatności dokonywane dziennie w ramach około 1 150 pozycji w budżecie. Są one prowadzone w oparciu o zmodyfikowaną metodę kasową, zgodnie z którą pozycje wydatków lub dochodów księguje się dopiero w momencie zaangażowania, wypłacenia lub otrzymania środków pieniężnych. Ten rodzaj rachunkowości jest charakterystyczny dla sektora publicznego, w przypadku którego istnieje historyczna tendencja do zwracania szczególnej uwagi na budżet i jego wykonanie. Komisja publikuje co miesiąc szczegółowe dane liczbowe o bieżącym stanie wykonania budżetu (o wydatkach) na portalu Europa. Dane te podawane są według działań ram finansowych i obszaru polityki.

Do prowadzenia kont głównych (czyli księgi głównej) wykorzystuje się zasadę podwójnego zapisu w celu wykazania wszystkich dochodów i wydatków w całym roku finansowym (a tym samym wyniku ekonomicznego) i określenia sytuacji finansowej WE na dzień 31 grudnia danego roku w oparciu o bilans obejmujący aktywa i pasywa.

3.4. Dokonywanie płatności

3.4.1. Zasady ogólne

Płatności mogą zostać dokonane dopiero po zatwierdzeniu zobowiązania budżetowego przez urzędnika zatwierdzającego zajmującego się daną operacją. W przypadku gdy konieczne jest dokonanie płatności, należy przestrzegać zasady obowiązkowego systemu organizacji pracy podobnego do systemu organizacji pracy w przypadku zobowiązania budżetowego. Znajduje to odbicie w systemie rachunkowości i jest dokonywane równolegle w formie pisemnej i w formie elektronicznej. Także w tym przypadku procedurę tę inicjuje osoba rozpoczynająca operację, a ostatecznie zatwierdza ją subdelegowany urzędnik zatwierdzający. Po zatwierdzeniu płatności automatycznie aktualizowane są zarówno konta budżetowe, jak i konta główne.

Kiedy płatność zostaje zatwierdzona w systemie rachunkowości, w kolejnym etapie należy dokonać przelewu na rachunek beneficjenta. Przykładowo Komisja za pośrednictwem działu finansowego DG ds. Budżetu dokonuje niemal wszystkich swoich płatności za pomocą przelewów bankowych. Posiada ona rachunki bankowe w administracjach finansowych państw członkowskich, bankach centralnych i bankach komercyjnych państw członkowskich.

Komisja dokonuje ponad milion płatności rocznie. Komisja uczestniczy w systemie SWIFT (Stowarzyszenie Międzynarodowej Teletransmisji Danych Finansowych). Codziennie przynajmniej jeden przepływ płatności jest inicjowany pod kontrolą działu finansowego DG ds. Budżetu, przy czym dla zatwierdzonych zleceń płatniczych generowane są instrukcje dotyczące płatności, przesyłane automatycznie do banków Komisji, które wykonują płatności na rzecz podanych beneficjentów.

3.4.2. Zaliczkowanie

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta mającą na celu zapewnienie jego płynności finansowej. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie w sprawie zaliczkowania. Płatność lub zaliczka mogą być wykorzystane albo na realizację celów, na które były przeznaczone, w okresie wskazanym w umowie, bądź podlegają zwrotowi – w przypadku gdy beneficjent nie ponosi kosztów kwalifikowalnych, ma on obowiązek dokonania zwrotu do budżetu Wspólnot Europejskich zaliczki przyznanej tytułem zaliczkowania. Tym samym wypłacone kwoty zaliczek nie stanowią ostatecznego wydatku, dopóki nie zostaną spełnione odnośne warunki umowne, a zatem w bilansie wykazuje się je po stronie aktywów w momencie dokonania płatności początkowej. Kwotę zaliczek zmniejsza się (całkowicie lub częściowo) o zatwierdzone koszty kwalifikowalne i zwrócone kwoty. Po uznaniu przez Wspólnoty — całkowicie lub częściowo — kwoty zaliczek w oparciu o analizę kwalifikowalności otrzymanego zestawienia poniesionych wydatków (zob. poniżej), z bilansu usuwa się zaakceptowaną kwotę wydatków kwalifikowalnych i ujmuje jako wydatek w rachunku wyniku ekonomicznego. W ten sposób kwota zaliczek może zostać rozliczona w całości lub częściowo.

Kwoty zaliczek wycenia się według szacowanej kwoty podlegającej odzyskaniu, biorąc pod uwagę istnienie powiązanej gwarancji towarzyszącej danej kwocie zaliczek. Kwotą zaliczek uznaną za nieściągalną obciąża się rachunek wyniku ekonomicznego; kwotę tę ujmuje się także w bilansie jako zmniejszenie wartości bilansowej zaliczek. Zasadniczo wypłacone kwoty zaliczek przynoszą zysk w postaci odsetek (z wyjątkiem kwot wypłaconych państwu członkowskiemu lub w ramach pomocy przedakcesyjnej). W zależności od tego, komu – Wspólnotom Europejskim czy stronie trzeciej – należne są wspomniane odsetki, wyróżnia się dwie kategorie zaliczkowania. Różnica pomiędzy tymi dwiema kategoriami polega na tym, że odsetki wygenerowane przez kwoty zaliczkowania pochodzące od Wspólnot Europejskich pozostają własnością Wspólnot, a tym samym muszą zostać zwrócone Wspólnotom, natomiast odsetki uzyskane z zaliczkowania pochodzącego od „strony trzeciej” należą do danego beneficjenta.

3.4.3. Zestawienia poniesionych wydatków oraz kwalifikowalność wydatków

Po upływie pewnego czasu od płatności kwoty zaliczek do właściwego organu WE wpływa zestawienie poniesionych wydatków, poświadczające, w jaki sposób beneficjent wykorzystał kwotę zaliczek zgodnie z warunkami umownymi. Zestawienia poniesionych wydatków przesyłane są w różnych terminach w ciągu roku, w zależności od rodzaju finansowanego działania oraz warunków umownych, i nie zawsze są one otrzymywane na koniec roku.

Otrzymane zestawienia poniesionych wydatków należy bezzwłocznie zarejestrować w systemie rachunkowości jako zobowiązania krótkoterminowe i równocześnie ujmowane odpowiednio w pozycji „Kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia” i „Etap 1 – Faktura”. Na tym etapie nie ujmuje się jeszcze żadnych wydatków. Wydatki ujmuje się na kontach głównych dopiero z chwilą wystąpienia „zdarzenia generującego”, tj. w momencie zatwierdzenia zestawienia poniesionych wydatków. Termin płatności otrzymanej faktury biegnie od

daty zarejestrowania otrzymanego dopuszczalnego wniosku o płatność: po stwierdzeniu kwalifikowalności zestawienia kwalifikowalne kwoty wykazuje się w rachunku wyniku ekonomicznego jako wydatek („Etap 2 — Faktura”). Nierozliczone kwoty zaliczek i saldo zobowiązań są następnie pomniejszane o zatwierdzoną kwotę. Nie ma to wpływu na konta budżetowe, gdyż płatność początkowa została już ujęta.

3.4.4. Dalsze płatności

W przypadku gdy wnioskowana i weryfikowana jest kwota przewyższająca płatność początkową lub gdy zgodnie z umową ma nastąpić druga bądź końcowa płatność, składany jest nowy wniosek o płatność zgodnie z tymi samymi zasadami, które opisano powyżej. Płatność może zostać dokonana, gdy zatwierdzi ją delegowany urzędnik zatwierdzający. Kryteria kwalifikowalności określone zostały w aktach podstawowych, w zaproszeniach do składania ofert, innych materiałach informacyjnych przeznaczonych dla beneficjentów dotacji i/lub we właściwych klauzulach wpisanych do umów w sprawie przyznania dotacji. Po dokonaniu analizy koszty kwalifikowalne przesuwane są do obciążeń, natomiast beneficjent zostaje poinformowany o kwotach niekwalifikowalnych. Zatem kwota w pozycji „kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia” stanowi odzwierciedlenie otrzymanych zestawień poniesionych wydatków, w przypadku których kwalifikowalność nie została jeszcze sprawdzona, a zatem nie wystąpiło jeszcze zdarzenie powodujące realizację danego wydatku.

3.4.5. Zakończenie księgowania na koniec danego roku (procedury cut-off)

Nierozliczone na koniec roku kwoty zaliczek wycenia się według pierwotnie wypłaconej kwoty pomniejszonej o: zwrócone kwoty, rozliczone kwoty kwalifikowalne, szacunkowe kwoty kwalifikowalne nierozliczone na koniec roku oraz obniżenia wartości.

Zestawienia poniesionych wydatków, które nie wpłynęły na koniec roku, są uwzględniane w procedurach zakończenia księgowania na koniec roku. Należy w szczególności oszacować kwalifikowalne koszty poniesione przez beneficjentów środków wspólnotowych, które nie zostały jeszcze zgłoszone WE. Aby jak najlepiej oszacować te kwoty, stosowane są różne metody w zależności od rodzaju działalności i dostępnych informacji. Po zakończeniu księgowania (*cut-off*) szacunkowe kwalifikowalne kwoty ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe bierne, natomiast szacowana niekwalifikowalna część kosztów pozostaje otwarta na rachunkach w pozycji „kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia”. Kwoty te ujmowane są jako zobowiązania krótkoterminowe, aby uniknąć zawyżania aktywów i pasywów.

3.5. Odzyskanie nienależnych płatności

Kwalifikowalność wydatków zapisanych w budżecie jest weryfikowana przez właściwe służby WE, lub — w przypadku zarządzania dzielonego — przez służby państw członkowskich na podstawie dokumentów uzupełniających określonych w stosownych zasadach lub warunkach dotyczących poszczególnych dotacji. W celu optymalizacji stosunku kosztów systemów kontroli do korzyści z nich wynikających, weryfikacja dokumentów dotyczących ostatecznych roszczeń jest bardziej szczegółowa niż dokumentów dotyczących roszczeń okresowych, i tym samym pozwala na wykrycie błędów w zakresie płatności okresowych, które koryguje się poprzez korektę płatności końcowej. Ponadto WE i/lub państwo członkowskie mogą sprawdzić rzetelność dokumentów uzupełniających w ramach kontroli w siedzibie strony występującej z roszczeniem podczas realizacji finansowanych działań i/lub w trybie *ex post*. Błędy stwierdzone w okresie realizacji mogą zostać skorygowane w drodze dostosowań późniejszych roszczeń. Błędy stwierdzone *ex post* są przedmiotem nakazu odzyskania środków. Dalsze informacje na ten temat znajdują się również w nocie 6.

4. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

4.1. Roczne sprawozdanie finansowe

Do obowiązków księgowego należy przygotowanie rocznego sprawozdania finansowego oraz zagwarantowanie, że prawidłowo i rzetelnie przedstawia ono sytuację finansową UE. Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z wykonania budżetu. Jest ono przyjmowane przez Komisję, przedkładane Trybunałowi Obrachunkowemu w celu przeprowadzenia przez niego kontroli, a następnie Radzie i Parlamentowi w celu udzielenia przez te instytucje absolutorium.

4.2. Roczne sprawozdania z działalności

Każdy urzędnik zatwierdzający ma obowiązek przygotowania rocznego sprawozdania z działalności dotyczącego działań wchodzących w zakres jego kompetencji. Składając takie roczne sprawozdanie z działalności, urzędnik zatwierdzający przedstawia wyniki realizacji polityki i zdaje sprawę co do wystarczającej jego zdaniem pewności, że środki przeznaczone na działalność opisaną w sporządzonym przez niego sprawozdaniu były wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem oraz zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz że obowiązujące procedury kontroli dają niezbędną gwarancję zgodności z prawem i prawidłowości podstawowych transakcji.

5. AUDYT I ABSOLUTORIUM

5.1. Audyt

Roczne sprawozdanie finansowe i zarządzanie zasobami UE podlegają kontroli audytora zewnętrznego, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, który sporządza sprawozdanie roczne dla Rady i Parlamentu Europejskiego. Głównym zadaniem Trybunału jest przeprowadzanie zewnętrznych, niezależnych audytów rocznego sprawozdania finansowego Wspólnot Europejskich. W ramach swojej działalności Trybunał Obrachunkowy sporządza:

- (1) roczne sprawozdanie dotyczące działań finansowanych z budżetu ogólnego, przedstawiając w nim swoje uwagi odnoszące się do rocznego sprawozdania finansowego i podstawowych transakcji;
- (2) opinię, opartą na wynikach swoich audytów i zawartą w rocznym sprawozdaniu w postaci poświadczenia wiarygodności, dotyczącą: (i) wiarygodności sprawozdania; oraz (ii) zgodności z prawem i prawidłowości podstawowych transakcji obejmujących zarówno dochody pochodzące od podatników, jak i płatności na rzecz beneficjentów końcowych;
- (3) specjalne sprawozdania zawierające wyniki audytów obejmujących określone obszary zarządzania.

Trybunał Obrachunkowy ma prawo wglądu we wszystkie dokumenty niezbędne w związku z przeprowadzanym przez niego audytem. Trybunał przeprowadza audyty wszystkich obszarów działań WE, w tym bada zgodność z prawem i prawidłowość poszczególnych transakcji i płatności. Ponadto przeprowadza audyt samego sprawozdania finansowego i w razie konieczności bada poszczególne bilanse i rachunki wyniku ekonomicznego, jak również całościową prezentację sprawozdania finansowego. W ten sposób Trybunał może przedstawić swoją opinię nie tylko w odniesieniu do danych liczbowych, ale także istniejącego systemu i procedur kontrolnych.

5.2. Absolutorium

Ostatnia kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z wykonania budżetu za dany rok budżetowy. W ramach WE organem udzielającym absolutorium jest Parlament Europejski. Oznacza to, że po audycie i sporządzeniu sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji i innym organom WE za wykonanie budżetu wspólnotowego za poprzedni rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na przeglądzie sprawozdania oraz na rocznym sprawozdaniu Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz na odpowiedziach Komisji, jak również uwzględnia pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji.

Absolutorium odzwierciedla polityczne aspekty kontroli zewnętrznej wykonania budżetu i stanowi decyzję, przy pomocy której Parlament Europejski, działając na zalecenie Rady, „zwalnia” Komisję z odpowiedzialności za zarządzanie danym budżetem, ogłaszając zakończenie tego budżetu. Procedura udzielenia absolutorium może zakończyć się na trzy sposoby: udzieleniem, przesunięciem terminu udzielenia lub odmową udzielenia absolutorium. Przy udzielaniu absolutorium Parlament może zwrócić szczególną uwagę na spostrzeżenia, które uznaje za ważne, wydając często zalecenia dla Komisji dotyczące podjęcia działań w związku z tymi kwestiami. Komisja opisuje podjęte środki w sprawozdaniu z działań następczych i planie działań, które następnie wysyła zarówno do Parlamentu, jak i do Rady.

CZĘŚĆ I

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE WSPÓLNOT
EUROPEJSKICH I INFORMACJA DODATKOWA**

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
A. Bilans	11
B. Rachunek wyniku ekonomicznego	12
C. Rachunek przepływów pieniężnych	13
D. Zestawienie zmian w aktywach netto	14
E. Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego	15
1. Istotne Zasady (Polityki) Rachunkowości	15
2. Informacja Dodatkowa Do Bilansu	28
3. Informacja Dodatkowa Do Rachunku Wyniku Ekonomicznego	51
4. Informacja Dodatkowa Do Rachunku Przepływów Pieniężnych	63
5. Pozycje Pozabilansowe	63
6. Odzyskanie Nienależnych Płatności	71
7. Zarządzanie Ryzykiem Finansowym	77
8. Informacje Ujawniane Na Temat Podmiotów Powiązanych	84
9. Zdarzenia Następujące Po Dniu Bilansowym	85
10. Jednostki Objęte Konsolidacją	86
11. Jednostki Nieobjęte Konsolidacją	87

A BILANS

		mIn EUR	
	Nota	31.12.2008	31.12.2007
AKTYWA TRWAŁE:			
Wartości niematerialne i prawne	2.1	56	44
Rzeczowe aktywa trwałe	2.2	4 881	4 523
Inwestycje długoterminowe	2.3	2 078	1 973
Pożyczki	2.4	3 565	1 806
Zaliczkowanie długoterminowe	2.5	29 023	14 015
Należności długoterminowe	2.6	45	127
		39 648	22 488
AKTYWA OBROTOWE:			
Zapasy	2.7	85	88
Inwestycje krótkoterminowe	2.8	1 553	1 420
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.9	10 262	20 583
Należności krótkoterminowe	2.10	11 920	12 051
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	2.11	23 724	18 756
		47 544	52 898
Aktywa ogółem		87 192	75 386
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE:			
Świadczenia pracownicze	2.12	(37 556)	(33 480)
Rezerwy długoterminowe	2.13	(1 341)	(1 079)
Długoterminowe zobowiązania finansowe	2.14	(3 349)	(1 574)
Inne zobowiązania długoterminowe	2.15	(2 226)	(1 989)
		(44 472)	(38 122)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE:			
Rezerwy krótkoterminowe	2.16	(348)	(369)
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	2.17	(119)	(135)
Zobowiązania (wobec wierzycieli)	2.18	(89 677)	(95 380)
		(90 144)	(95 884)
Zobowiązania Ogółem		(134 616)	(134 006)
AKTYWA NETTO		(47 424)	(58 620)
Kapitały rezerwowe	2.19	3 115	2 806
Kwoty, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie:	2.20		
Świadczenia pracownicze ⁽¹⁾		(37 556)	(33 480)
Inne kwoty ⁽²⁾		(12 983)	(27 946)
AKTYWA NETTO		(47 424)	(58 620)

(1) Zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego (rozporządzenie Rady (EWG) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. z późn. zm.) państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacanie świadczeń emerytalnych i rentowych.

(2) W dniu 18 grudnia 2008 r. Parlament Europejski przyjął budżet, który przewiduje zapłatę zobowiązań krótkoterminowych Wspólnot z zasobów własnych, które zostaną pobrane lub będą należne od państw członkowskich w 2009 r.

B RACHUNEK WYNIKU EKONOMICZNEGO

		mln EUR	
	Nota	2008	2007
PRZYCHODY OPERACYJNE			
Dochody z tytułu zasobów własnych i składek	3.1	112 713	112 084
Pozostałe przychody operacyjne	3.2	9 731	9 080
		122 444	121 164
KOSZTY OPERACYJNE			
Koszty administracyjne	3.3	(7 720)	(7 120)
Koszty operacyjne	3.4	(97 214)	(104 682)
		(104 934)	(111 802)
NADWYŻKA Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Przychody finansowe	3.5	698	674
Koszty finansowe	3.6	(467)	(354)
Zmiany w zakresie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	2.12	(5 009)	(2 207)
Udział w deficycie netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw	3.7	(46)	(13)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		12 686	7 462

C RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

		mIn EUR	
	Nota	2008	2007
Wynik ekonomiczny za rok		12 686	7 462
<i>Działalność operacyjna</i>	4.2		
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych		19	11
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		302	329
Straty z tytułu utraty wartości inwestycji (lub ich odwrócenie)		3	(3)
Zmiana stanu pożyczek		(1 759)	217
Zmiana stanu zaliczkowania długoterminowego		(15 008)	8 410
Zmiana stanu należności długoterminowych		82	201
Zmiana stanu zapasów		3	27
Zmiana stanu zaliczkowania krótkoterminowego		10 321	(12 528)
Zmiana stanu należności krótkoterminowych		131	(2 255)
Zmiana stanu rezerw długoterminowych		262	90
Zmiana stanu długoterminowych zobowiązań finansowych		1 775	(288)
Zmiana stanu innych długoterminowych zobowiązań		237	(31)
Zmiana stanu rezerw krótkoterminowych		(21)	(10)
Zmiana stanu krótkoterminowych zobowiązań finansowych		(16)	115
Zmiana stanu zobowiązań (wobec wierzycieli)		(5 703)	1 300
Nadwyżka budżetowa za poprzedni rok ujęta jako przychód niepieniężny		(1 529)	(1 848)
Pozostałe przepływy niepieniężne		37	(15)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		4 076	1 280
<i>Działalność inwestycyjna</i>	4.3		
Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(689)	(284)
Zmiana stanu inwestycji długoterminowych		(152)	(5)
Zmiana stanu inwestycji krótkoterminowych		(133)	6
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO		4 924	2 181
ZWIĘKSZENIE STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I INNYCH AKTYWÓW PIENIĘŻNYCH NETTO ⁽¹⁾		4 924	2 181
ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK ROKU ⁽¹⁾	2.11	19 005	16 824
ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE NA KONIEC ROKU ⁽¹⁾	2.11	23 929	19 005

⁽¹⁾ W tym środki pieniężne Funduszu Gwarancyjnego (zob. nota 2.11)

D ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

mln EUR

	Kapitał rezerwowy (A)		Kwoty, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie (B)		Aktywa netto = (A) + (B)
	Kapitał rezerwowy według wartości godziwej	Inne kapitały rezerwowe	Skumulowana nadwyżka/ (deficyt)	Wynik ekonomiczny za rok	
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2006 R.	4	2 851	(67 270)	197	(64 218)
Zmiany stanu kapitału rezerwowego Funduszu Gwarancyjnego		(135)	135		0
Zmiany wartości godziwej	3		(26)		(23)
Inne		60	(53)		7
Alokacja wyniku ekonomicznego za 2006 r.		23	174	(197)	0
Wynik budżetowy za 2006 r. przypisany państwom członkowskim			(1 848)		(1 848)
Wynik ekonomiczny za rok				7 462	7 462
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2007 R.	7	2 799	(68 888)	7 462	(58 620)
Zmiany stanu kapitału rezerwowego Funduszu Gwarancyjnego		158	(158)		0
Zmiany wartości godziwej	34				34
Inne		113	(108)		5
Alokacja wyniku ekonomicznego za 2007 r.		4	7 458	(7 462)	0
Wynik budżetowy za 2007 r. przypisany państwom członkowskim			(1 529)		(1 529)
Wynik ekonomiczny za rok				12 686	12 686
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2008 R.	41	3 074	(63 225)	12 686	(47 424)

E INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. ISTOTNE ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI

1.1. PRZEPISY PRAWNE I ROZPORZĄDZENIE FINANSOWE

Księgi rachunkowe prowadzone są zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. (Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1, ostatnio zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1525/2007 z 17 grudnia 2007 r., Dz.U. L 343 z 27.12.2007) w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającym szczegółowe przepisy wykonawcze do ww. rozporządzenia finansowego, ostatnio zmienionym dnia 23 kwietnia 2007 r.

Zgodnie z art. 133 rozporządzenia finansowego księgowy Komisji przyjmuje zasady i metody rachunkowości do zastosowania we wszystkich instytucjach i organach. Ten system rachunkowości memoriałowej oparty jest na międzynarodowych standardach rachunkowości dla sektora publicznego (IPSAS) lub na Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (IFRS) opublikowanych odpowiednio przez Radę ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości dla Sektora Publicznego (IPSASB) i Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB). Zasady te zostały zatwierdzone przez księgowego Komisji na podstawie opinii Specjalistycznej Grupy Doradczej ds. Standardów Rachunkowości, która przekazała uwagi merytoryczne. Zasady rachunkowości są regularnie analizowane i w razie potrzeby aktualizowane.

Zasady rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach europejskich objętych konsolidacją, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad rachunkowości oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych i konsolidacji.

Księgowy Komisji zobowiązany jest przekazać skonsolidowane tymczasowe sprawozdanie finansowe do Trybunału Obrachunkowego w celu kontroli najpóźniej do dnia 31 marca następnego roku. Komisja zobowiązana jest przyjąć ostateczne sprawozdanie skonsolidowane przed 31 lipca. Następnie sprawozdanie musi zostać opublikowane nie później niż 15 listopada w Dzienniku Urzędowym wraz z poświadczeniem wiarygodności przedłożonym przez Trybunał Obrachunkowy.

1.2. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu odbiorców informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danego podmiotu. W przypadku podmiotu sektora publicznego, jakim są Wspólnoty Europejskie, celem jest przede wszystkim dostarczenie informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji oraz rozliczenie się podmiotu z powierzonych mu zasobów.

Sprawozdanie finansowe, w celu rzetelnego i prawidłowego przedstawienia sytuacji podmiotu, musi zawierać nie tylko informacje wymagane w celu opisanego charakteru i zakresu działalności instytucji i agencji, wyjaśnienia sposobu ich finansowania oraz dostarczenia ostatecznych informacji na temat jej działań, ale również przedstawiać te informacje w jasny i zrozumiały sposób, umożliwiając porównanie poszczególnych lat budżetowych. Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wyżej wymienione cele.

System rachunkowości instytucji i agencji europejskich obejmuje konta główne i konta budżetowe. Konta te prowadzone są w euro w układzie roku kalendarzowego. Konta budżetowe dają szczegółowy obraz wykonania budżetu. Prowadzone są w oparciu o zmodyfikowaną metodę kasową. Konta główne umożliwiają sporządzenie sprawozdania finansowego, ponieważ wykazują wszystkie obciążenia i dochody za dany rok budżetowy w oparciu o metodę memoriałową i są wykorzystywane w celu określenia sytuacji finansowej w formie bilansu na dzień 31 grudnia.

Artykuł 124 rozporządzenia finansowego określa zasady rachunkowości, zgodnie z którymi należy sporządzać sprawozdania finansowe:

- kontynuacja działalności;
- ostrożność;
- jednolite metody rachunkowości;
- porównywalność informacji;

- istotność;
- zakaz kompensat;
- nadrzędność treści nad formą;
- zasada memoriałowa.

1.3. KONSOLIDACJA

We Wspólnotach Europejskich konsolidacją objętych jest 39 jednostek kontrolowanych, jedna jednostka stowarzyszona i trzy wspólne przedsiębiorstwa. Pełna lista jednostek objętych konsolidacją znajduje się w noście **10**. W porównaniu z 2007 r. konsolidację objęto trzy kolejne agencje. Wpływ tego poszerzenia zakresu konsolidacji na skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest nieznaczny. Z końcem 2008 r. zlikwidowano jedną agencję wspólnotową. Działalność tej agencji została przejęta przez Komisję Europejską. Dochody i wydatki tej agencji stanowią część skonsolidowanego rachunku wyniku ekonomicznego.

Jednostki kontrolowane

Jednostki kontrolowane to jednostki, o których polityce finansowej i operacyjnej bezpośrednio lub pośrednio decydują Wspólnoty Europejskie, aby móc czerpać korzyści z ich działalności. Wykonywanie tego typu uprawnień musi być możliwe na bieżąco. Jednostki kontrolowane są w pełni objęte konsolidacją. Konsolidacja rozpoczyna się od samego początku objęcia kontroli, a kończy się z momentem zakończenia sprawowania kontroli. Najpowszechniejszy wskaźnik sprawowania kontroli, czyli większość praw głosu, w większości przypadków nie ma zastosowania do Wspólnot Europejskich.

Objęte konsolidacją instytucje europejskie zostały powołane do życia na mocy ustanawiających je traktatów. Stanowią one podstawę struktury organizacyjnej Wspólnot Europejskich i niezaprzeczalnie przyczyniają się do realizacji ich celów. Można zatem uznać, że wyłączną kontrolę nad tymi instytucjami mają Wspólnoty Europejskie.

Przyjmując to samo podejście, uznano, że Wspólnoty Europejskie sprawują wyłączną kontrolę nad wszystkimi wspólnotowymi agencjami i agencjami wykonawczymi ustanowionymi na mocy aktów prawa wtórnego, które w związku z tym objęto konsolidacją. Należy jednak zaznaczyć, że Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (Alicante) i Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (Angers) nie otrzymują żadnych dotacji z budżetu ogólnego Wspólnot. Konsolidacją objęto również dwie agencje funkcjonujące w ramach trzeciego filaru Unii Europejskiej, które otrzymały dotacje z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (zob. również nota **10**). Za jednostkę kontrolowaną uznaje się również Europejską Wspólnotę Węgla i Stali w likwidacji (EWWiS). W momencie likwidacji agencji Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (tzw. „Fusion for Energy”), przewidzianego na 2041 r., wszelkie nadwyżki lub deficyt zostaną podzielone pomiędzy pozostałych wówczas członków.

Wszystkie transakcje i salda pomiędzy jednostkami kontrolowanymi przez Wspólnoty Europejskie podlegają wyeliminowaniu. Niezrealizowane zyski i straty z transakcji pomiędzy jednostkami nie są istotne, więc nie zostały wyeliminowane.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszystkie jednostki, na które Wspólnoty Europejskie bezpośrednio lub pośrednio wywierają znaczący wpływ, lecz nie mają kontroli nad ich strategicznymi decyzjami finansowymi i operacyjnymi. Przyjmuje się, że znaczący wpływ występuje wtedy, gdy Komisja Europejska posiada bezpośrednio lub pośrednio przynajmniej 20 % praw głosu.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane są zgodnie z metodą praw własności i są początkowo ujmowane według kosztu. Udział Wspólnot Europejskich w zyskach lub stratach jednostek stowarzyszonych po nabyciu ujmowany jest w rachunku wyniku ekonomicznego, a ich udział w zmianach stanu kapitału rezerwowego po nabyciu ujmowany jest w kapitałach rezerwowych. Łączne zmiany stanu po nabyciu korygowane są do wartości bilansowej inwestycji. Otrzymane wypłaty od jednostek stowarzyszonych obniżają wartość bilansową inwestycji. Niezrealizowane zyski i straty z transakcji pomiędzy Wspólnotami Europejskimi a ich jednostką stowarzyszoną nie są znaczące, w związku z czym nie zostały wyeliminowane.

Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone mogą różnić się od zasad przyjętych przez Wspólnoty Europejskie dla tych samych transakcji i zdarzeń w podobnych okolicznościach. Z przyczyn praktycznych do sprawozdań finansowych jednostek stowarzyszonych nie wprowadzono korekt stosowanych w przypadku metody praw własności.

W przypadku gdy Wspólnoty Europejskie posiadają przynajmniej 20 % funduszu kapitału podwyższonego ryzyka, Wspólnoty starają się nie wywierać znaczącego wpływu. Fundusze te traktuje się zatem jako instrumenty finansowe sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, w związku z czym nie stosuje się metody praw własności.

Wspólne przedsiębiorstwa

Wspólne przedsiębiorstwo jest wynikiem ustaleń umownych, na mocy których Wspólnoty Europejskie i jedna lub więcej stron („wspólnicy”) podejmują działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli. Wspólna kontrola jest to określony w umowie podział bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad działalnością gospodarczą.

Inwestycje we wspólnych przedsiębiorstwach wykazywane są zgodnie z metodą praw własności i są początkowo ujmowane według kosztu. Udział Wspólnot Europejskich w zyskach lub stratach wspólnie kontrolowanych jednostek wykazywany jest w rachunku wyniku ekonomicznego, a ich udział w zmianach stanu kapitału rezerwowego wykazywany jest w kapitale rezerwowym. Łączne zmiany stanu korygowane są do wartości bilansowej udziału.

Niezrealizowane zyski i straty z transakcji pomiędzy Wspólnotami Europejskimi a ich wspólnie kontrolowaną jednostką nie są znaczące, w związku z czym nie zostały wyeliminowane.

Zasady rachunkowości stosowane przez wspólne przedsiębiorstwa mogą różnić się od zasad przyjętych przez Wspólnoty Europejskie dla tych samych transakcji i zdarzeń w podobnych okolicznościach.

Jednostki nieobjęte konsolidacją

Fundusze, którymi zarządzają Wspólnoty zarówno w ramach programu ubezpieczeń zdrowotnych dla pracowników Wspólnot Europejskich, jak i w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju, nie są kontrolowane przez Wspólnoty Europejskie i tym samym nie są ujęte w ich skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Na dzień 31 grudnia 2008 r. aktywa tych funduszy wynosiły ogółem odpowiednio 288 mln EUR i 1 219 mln EUR – zob. nota 11.

1.4. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.4.1. Waluta i zasady przeliczania

Waluta funkcjonalna i sprawozdawcza

Sprawozdanie finansowe przedstawione jest w mln euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Wspólnot Europejskich.

Transakcje i salda

Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Dodatknie i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z przeliczenia na koniec roku kursów wymiany pieniężnych składników aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego.

Inne metody przeliczania mają zastosowanie do następujących pozycji:

- rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu; oraz
- kwoty zaliczek wypłacone w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji są przeliczane według kursów wymiany na dziesiąty dzień miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały przyznane.

Stan na koniec roku aktywów i pasywów pieniężnych wyrażonych w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2008	31.12.2007
BGN	1,9558	1,9558
CZK	26,8750	26,6280
DKK	7,4506	7,4583
EEK	15,6466	15,6466
GBP	0,9525	0,7333
HUF	266,7000	253,7300
LVL	0,7083	0,6964
LTL	3,4528	3,4528
PLN	4,1535	3,5935
RON	4,0225	3,6077
SKK	30,1260	33,5830
SEK	10,8700	9,4415
JPY	126,1400	164,9300
USD	1,3917	1,4721

Zmiany w wartości godziwej pieniężnych papierów wartościowych wyrażonych w walucie obcej i sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, które powiązane są z różnicami kursowymi, ujmują się w rachunku wyniku ekonomicznego. Różnice kursowe od niepieniężnych składników aktywów i zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmowane są w rachunku wyniku ekonomicznego. Różnice kursowe od niepieniężnych składników aktywów finansowanych sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży wykazywane są w kapitale rezerwowym (z aktualizacji wyceny) według wartości godziwej.

1.4.2. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z IPSAS i z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą zostać ujęte zgodnie z szacunkami i założeniami zarządu w oparciu o możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in. kwot na świadczenia pracownicze, rezerw, ryzyka finansowego związanego z zapasami i należnościami, naliczonych dochodów i rozliczeń międzyokresowych biernych kosztów, aktywów i zobowiązań warunkowych oraz stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami. Zmiany w zakresie szacunków znajdują odzwierciedlenie w okresie, w którym stają się one wiadome.

1.5. BILANS

1.5.1. Wartości niematerialne i prawne

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe wykazywane są według kosztu pomniejszonego o umorzenie i utratę wartości. Te aktywa amortyzuje się metodą liniową przez szacowany okres ich użytkowania, tj. 4 lata. Wartości niematerialne i prawne wytworzone wewnętrznie ujmowane są w rachunku wyniku ekonomicznego. Koszty związane z opracowaniem lub utrzymaniem oprogramowania komputerowego ujmowane są jako koszty okresu, w którym zostały poniesione, podobnie jak koszty związane z badaniami naukowymi i rozwojem.

1.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie i utratę wartości. Koszt historyczny obejmuje wydatki, które można bezpośrednio przypisać do nabycia składnika aktywów.

Późniejsze koszty włączane są do wartości bilansowej składnika aktywów lub ujmowane jako odrębny składnik aktywów, jedynie gdy jest prawdopodobne, że przyszłe korzyści ekonomiczne lub świadczenia związane z danym składnikiem aktywów wpłyną do Wspólnot Europejskich oraz pod warunkiem, że możliwa jest wiarygodna wycena kosztu tego składnika aktywów. Koszty związane z naprawą i utrzymaniem wykazywane są w rachunku wyniku ekonomicznego w okresie obrachunkowym, w którym zostały poniesione. Ponieważ Wspólnoty Europejskie nie zaciągają pożyczek pieniężnych w celu sfinansowania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, nie istnieją żadne koszty takich pożyczek powiązane z tego rodzaju zakupami.

Grunty i dzieła sztuki nie podlegają amortyzacji, jako że uznaje się, że mają one nieokreślony okresu użytkowania. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji, ponieważ aktywa te nie są jeszcze dostępne do użytku. Inne składniki aktywów amortyzowane są metodą liniową w celu alokacji ich kosztu do ich wartości rezydualnej przez szacunkowy okres ich użytkowania:

Stawki amortyzacji

Aktywa	Stawka amortyzacji metodą liniową
Budynki	4 %
Urządzenia, maszyny i narzędzia	10 % – 25 %
Meble	10 % – 25 %
Wyposażenie i instalacje	10 % – 33 %
Pojazdy	25 %
Sprzęt komputerowy	25 %
Inne rzeczowe aktywa trwałe	10 % – 33 %

Zyski i straty ze zbycia ustala się, porównując wpływy, pomniejszone o koszty sprzedaży, z wartością bilansową zbywanego składnika aktywów. Są one wykazywane w rachunku wyniku ekonomicznego.

Leasing

Leasing rzeczowych aktywów trwałych, w przypadku którego zasadniczo całe ryzyko oraz korzyści związane z własnością przypadają na Wspólnoty Europejskie, uznaje się za leasing finansowy. Leasing finansowy ujmuje się w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu, ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Każdą opłatę leasingową wykazuje się w podziale na zobowiązanie i koszty finansowe, aby uzyskać stałą stopę w stosunku do nieuregulowanego salda zobowiązań finansowych. Zobowiązania z tytułu opłat leasingowych bez uwzględnienia kosztów finansowych ujmuje się w innych zobowiązaniach (długo- i krótkoterminowych.) Odsetki od kosztów finansowych ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego przez okres leasingu, tak aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do nieuregulowanego salda zobowiązania w każdym z okresów. Aktywa nabyte na podstawie leasingu finansowego amortyzuje się przez okres użytkowania składnika aktywów lub przez okres leasingu, w zależności od tego, który z nich jest krótszy.

Leasing, w przypadku którego leasingodawca zachowuje znaczącą część ryzyka i korzyści związanych z własnością, jest leasingiem operacyjnym. W przypadku leasingu operacyjnego opłaty wykazuje się metodą liniową w rachunku wyniku ekonomicznego przez okres leasingu.

1.5.3. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane i są corocznie kontrolowane pod kątem utraty wartości. Amortyzowane składniki aktywów są analizowane pod kątem utraty wartości, gdy zdarzenia lub zmiana okoliczności wskazują, że wartość bilansowa może nie zostać odzyskana. Stratę z tytułu utraty wartości wykazuje się w kwocie, o którą wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wartość godziwa składnika aktywów pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa, w zależności od tego która z tych wartości jest wyższa.

Wartość rezydualna i okres użytkowania wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych są ponownie analizowane i w razie konieczności korygowane na każdy dzień bilansowy. Wartość bilansowa składnika aktywów jest natychmiast odpisywana do jego wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego szacunkowa wartość odzyskiwalna.

1.5.4. Inwestycje

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i udziały we wspólnych przedsiębiorstwach

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i udziały we wspólnych przedsiębiorstwach wykazywane są metodą praw własności. Jeśli występują oznaki utraty wartości, inwestycje są kontrolowane pod kątem utraty wartości i w razie konieczności dokonuje się odpisu do wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalną określa się zgodnie z ustaleniami zawartymi w części 1.5.3.

Inwestycje w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka

Klasyfikacja i wycena

Inwestycje w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka klasyfikuje się jako aktywa dostępne do sprzedaży, zatem wykazuje się je w wartości godziwej z zyskami i stratami wynikającymi ze zmian wartości godziwej (wraz z różnicami kursowymi) ujętymi w kapitale rezerwowym (z aktualizacji wyceny) według wartości godziwej.

Zapłata według wartości godziwej

Inwestycje w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka nie są notowane na aktywnym rynku. Z tego powodu, jak również ze względu na brak wiarygodnych technik wyceny, inwestycje te wycenia się w rozbiciu na poszczególne pozycje po koszcie lub według wartości aktywów netto („NAV”) podanej przez organ zarządzający funduszem do dnia bilansowego, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, co eliminuje wszelkie niezrealizowane zyski w ramach portfela inwestycji. Inwestycje w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka utrzymywane przez okres krótszy niż dwa lata na dzień bilansowy wycenia się w oparciu o te same zasady, z wyjątkiem niezrealizowanych strat wynikających wyłącznie z kosztów administracyjnych, w którym to przypadku, ze względu na wczesny etap portfela inwestycji, niezrealizowane straty nie są brane pod uwagę.

Zgodnie z tą metodą wartość godziwą inwestycji w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka określa się poprzez zastosowanie pojęcia łącznej wartości aktywów netto („NAV”), zgodnie z którym jeżeli wartość aktywów netto funduszy można uznać za zgodną z MSR 39, wówczas łączna wartość aktywów netto wszystkich funduszy jest zgodna z MSR 39.

Zgodnie z tą metodą fundusze dzieli się na trzy kategorie:

- kategoria I – fundusze, które przyjęły wymagania w zakresie wyceny według wartości godziwej przewidziane w MSR 39;
- kategoria II – fundusze, które przyjęły inne zasady (tj. zasady wyceny AFIC, BVCA i EVCA) lub standardy wyceny, które można uznać za zgodne z MSR 39;
- kategoria III – fundusze, które nie przyjęły zasad wyceny według wartości godziwej przewidzianych w MSR 39, ani żadnych innych zasad wyceny zgodnych z MSR 39.

W przypadku kategorii I i II niezrealizowane zyski z wyceny według wartości godziwej ujmuje się w kapitale rezerwowym, a niezrealizowane straty ocenia się pod kątem utraty wartości w celu ustalenia, czy należy je ująć jako odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w rachunku wyniku ekonomicznego lub jako zmiany stanu kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny według wartości godziwej. Wartość aktywów netto wycenioną według wartości godziwej określa się poprzez zastosowanie własnościowego udziału Wspólnot Europejskich w funduszu do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania lub, w możliwym zakresie, do dokładnej wartości jednostki uczestnictwa na ten sam dzień, przedłożoną przez odpowiedni organ zarządzający funduszem.

Inwestycje należące do kategorii III wycenia się po koszcie pomniejszonym o odpisy z tytułu utraty wartości (obecnie nie ma inwestycji tego rodzaju).

Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe to umowy, które powodują powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron oraz zobowiązań finansowych lub instrumentu dłużnego u drugiej ze stron umowy.

Klasyfikacja

Wspólnoty Europejskie dzielą swoje aktywa finansowe na następujące kategorie: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; pożyczki i należności; inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności; oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie ujęcia początkowego i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

(i) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrument finansowy zalicza się do tej kategorii, jeżeli został nabyty w celu sprzedaży w perspektywie krótkoterminowej lub jeżeli został do niej zaklasyfikowany przez Wspólnoty Europejskie. W kategorii tej ujmuje się również instrumenty pochodne. Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli ich realizacja przewidziana jest w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

(ii) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi ze stałymi lub ustalonymi płatnościami, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają one, gdy Wspólnoty Europejskie przekazują środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi i nie mają zamiaru wprowadzać należności do obrotu. Są wykazywane w aktywach trwałych, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie 12 miesięcy od dnia bilansowego.

(iii) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi ze stałymi lub ustalonymi płatnościami i stałymi terminami zapadalności i które Wspólnoty Europejskie mają zamiar i mogą utrzymywać do terminu zapadalności. W ciągu ostatniego roku budżetowego Wspólnoty Europejskie nie utrzymywały żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

(iv) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to aktywa niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały przypisane do niniejszej kategorii lub które nie zaliczają się do żadnej z pozostałych kategorii. Klasyfikuje się je jako aktywa obrotowe lub trwałe, w zależności od tego, w jakim terminie Wspólnoty planują je zbyć. Inwestycje w jednostkach nieobjętych konsolidacją oraz inne inwestycje kapitałowe nieujmowane metodą praw własności również klasyfikuje się jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Ujęcie początkowe i wycena

Zakup i sprzedaż aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży wykazuje się na dzień transakcji, czyli dzień, w którym Wspólnoty Europejskie zobowiązały się kupić lub sprzedać składnik aktywów. Pożyczki wykazuje się w dniu przekazania środków pieniężnych pożyczkobiorcom. Instrumenty finansowe w ujęciu początkowym wykazuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji w przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w ujęciu początkowym wykazuje się w wartości godziwej, a koszty transakcji ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego.

W ujęciu początkowym wartość godziwa składnika aktywów finansowych odpowiada zwykle cenie transakcji (tj. wartości godziwej otrzymanej zapłaty). Jednakże wartość godziwą przyznanej długoterminowej pożyczki, która jest nieoprocentowana lub oprocentowana poniżej rynkowych stóp procentowych, ustala się jako wartość bieżącą wszystkich przyszłych wpływów środków pieniężnych dyskontowanych w oparciu o obowiązującą stopę procentową dla podobnego instrumentu o podobnym ratingu kredytowym.

Instrumenty finansowe usuwa się ze sprawozdania finansowego w przypadku wygaśnięcia lub przeniesienia prawa do otrzymywania wpływów pieniężnych z inwestycji oraz w przypadku gdy Wspólnoty Europejskie przeniosły zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z własnością.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy są następnie wykazywane w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego w okresie, w którym powstały.

Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności ujmuje się po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. W przypadku pożyczek udzielonych z pożyczonych funduszy metoda efektywnej stopy procentowej nie musi być stosowana oddzielnie do udzielonych i zaciągniętych pożyczek. Wynika to stąd, że pożyczki te mają charakter operacji równoległych (ang. *back-to-back*), a różnice między warunkami i kwotami udzielonych i zaciągniętych pożyczek są nieznaczne. A zatem nie brakuje istotnych informacji, które wpływałyby na zrozumienie podstawowych transakcji przez czytelnika. Poniesione przez Wspólnoty koszty transakcji, którymi następnie obciążono beneficjenta pożyczki, są bezpośrednio ujmowane w rachunku wyniku ekonomicznego.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są następnie wyceniane w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej aktywów dostępnych do sprzedaży ujmuje się w kapitale rezerwowym (z aktualizacji wyceny) według wartości godziwej. W przypadku sprzedaży lub utraty wartości aktywów sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, skumulowane korekty wartości godziwej ujęte uprzednio w kapitale

rezerwowym według wartości godziwej ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego. Odsetki od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obliczone w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego. Dywidendy od instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się po stwierdzeniu prawa Wspólnot do otrzymania płatności.

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (i w przypadku nienotowanych papierów wartościowych), Wspólnoty Europejskie określają wartość godziwą w oparciu metody wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

W przypadku gdy nie można w wiarygodny sposób wycenić wartości godziwej inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są notowane na aktywnym rynku, inwestycje te wycenia się po koszcie pomniejszonym o utratę wartości.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Wspólnoty Europejskie oceniają, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych. Tylko i wyłącznie wtedy gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości w związku z jednym lub większą liczbą zdarzeń, które miały miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów oraz gdy zdarzenie (lub zdarzenia) będące przyczyną straty mają wpływ na szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne związane z danym składnikiem aktywów, który można w wiarygodny sposób oszacować, następuje utrata wartości danego składnika aktywów finansowych i dokonywany jest odpis z tytułu utraty wartości.

(i) Aktywa wykazywane po zamortyzowanym koszcie

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na istnienie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych po zamortyzowanym koszcie, kwotę odpisu wycenia się jako różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione) dyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana, a kwota odpisu ujmowana jest w rachunku wyniku ekonomicznego. Jeżeli pożyczka lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienne oprocentowanie, w celu wyceny odpisu z tytułu utraty wartości przyjmuje się stopę dyskontową odpowiadającą bieżącej efektywnej stopie procentowej określonej w umowie. Wartość bieżącą szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu zabezpieczonego składnika aktywów finansowych oblicza się na podstawie przepływów pieniężnych, które mogą wynikać z zajęcia, pomniejszonych o koszty uzyskania i sprzedaży zabezpieczenia, bez względu na prawdopodobieństwo zajęcia. Jeżeli w kolejnym okresie kwota odpisu z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu oraz jeżeli zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem mającym miejsce po ujęciu utraty wartości, uprzednio ujęty odpis z tytułu utraty wartości odwraca się w rachunku wyniku ekonomicznego.

(ii) Aktywa wykazywane w wartości godziwej

W przypadku inwestycji kapitałowych sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, podczas ustalania, czy nie nastąpiła utrata wartości papierów wartościowych, należy wziąć pod uwagę istotny lub trwały (dłużej trwający) spadek wartości godziwej papierów wartościowych poniżej ich kosztu. Jeżeli istnieją tego rodzaju dowody dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączny odpis – wyceniany jako różnica między kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszony o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów finansowych ujęte uprzednio w rachunku wyniku ekonomicznego – usuwa się z kapitału rezerwowego i ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego. Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujętych w rachunku wyniku ekonomicznego nie odwraca się w rachunku wyniku ekonomicznego. Jeżeli w kolejnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego sklasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie i jeżeli wzrost ten w obiektywny sposób można powiązać ze zdarzeniem mającym miejsce po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości, należy dokonać odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku wyniku ekonomicznego.

1.5.5. **Zapasy**

Zapasy należy wyceniać według kosztu lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa. Koszt ustala się z zastosowaniem metody FIFO („pierwsze weszło, pierwsze wyszło”). Koszt wyrobów gotowych i produkcji w toku obejmuje koszty surowców, robocizny bezpośredniej, inne koszty bezpośrednie oraz powiązane koszty ogólne produkcji (przy normalnej zdolności produkcyjnej). Możliwa do uzyskania wartość netto stanowi szacunkową cenę sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej pomniejszoną o koszty realizacji i koszty sprzedaży.

Zapasy utrzymywane nieodpłatnie lub za stawkę nominalną w celu dystrybucji wycenia się według kosztu lub aktualnego kosztu odtworzenia, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa. Aktualny koszt odtworzenia stanowi koszt, który Wspólnoty Europejskie musiałyby ponieść, aby nabyć składnik aktywów na dzień sprawozdawczy.

1.5.6. **Kwoty zaliczek**

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie jego płynności finansowej. Może być ono rozбите na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie w sprawie zaliczkowania. Płatność lub zaliczka podlega zwrotowi lub musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu Wspólnotom Europejskim zaliczki przyznanej tytułem zaliczkowania. Kwotę zaliczek zmniejsza się (całkowicie lub częściowo) o zatwierdzone koszty kwalifikowalne i zwrócone kwoty.

Nierozliczone na koniec roku kwoty zaliczek wycenia się według pierwotnej wypłaconej kwoty pomniejszonej o: zwrócone kwoty, rozliczone kwoty kwalifikowalne, szacunkowe kwoty kwalifikowalne nierozliczone na koniec roku oraz obniżenia wartości.

Odsetki od zaliczek ujmuje się w chwili ich uzyskania zgodnie z przepisami odnośnej umowy. Szacunek dochodu z tytułu naliczonych odsetek dokonywany jest na koniec roku w oparciu o najbardziej wiarygodne dane, a następnie uwzględniany jest w bilansie.

1.5.7. **Należności**

Należności wykazuje się w kwocie początkowej pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości należności dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Wspólnoty Europejskie nie będą w stanie odzyskać wszystkich należnych kwot zgodnie z pierwotnymi warunkami. Kwota odpisu stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a wartością odzyskiwalną stanowiącą wartość bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowaną według rynkowej stopy procentowej obowiązującej podobnych pożyczkobiorców. Kwota odpisu ujmowana jest w rachunku wyniku ekonomicznego. Ujmowany jest również ogólny odpis w wysokości 20 % rocznie dla nierozliczonych nakazów odzyskania środków nieobjętych jeszcze żadnym określonym odpisem. W nocie **1.5.13** poniżej przedstawiono bardziej szczegółowe informacje dotyczące podejścia do naliczonych przychodów ujętych na koniec roku.

1.5.8. **Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne**

Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne to instrumenty finansowe, które definiuje się jako aktywa krótkoterminowe. Obejmują one środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie, inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy oraz kredyty w rachunku bieżącym. Kredyty w rachunku bieżącym ujmowane są w bilansie w ramach zobowiązań finansowych jako zobowiązania krótkoterminowe.

1.5.9. **Świadczenia pracownicze**

Zobowiązania emerytalne i rentowe

Programy emerytalne Wspólnot Europejskich to programy określonych świadczeń. Program określonych świadczeń to program emerytalny, który zasadniczo określa kwotę świadczeń emerytalnych, które pracownik otrzyma po przejściu na emeryturę, zwykle w oparciu o jeden lub więcej czynników, takich jak wiek, staż pracy i wynagrodzenie. Pracownicy wnoszą z wynagrodzenia jedną trzecią spodziewanego kosztu tych świadczeń, jednak zobowiązanie nie jest finansowane kapitałowo.

Zobowiązanie ujęte w bilansie w odniesieniu do programów emerytalnych określonych świadczeń jest wartość bieżąca zobowiązań z tytułu określonych świadczeń na dzień bilansowy. Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń obliczają aktuariusz w oparciu o metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń określa się, dyskontując szacunkowe przyszłe wypływy środków pieniężnych w oparciu o stopy zwrotu z obligacji rządowych denominowanych w walucie, w której zostaną wypłacone świadczenia, których termin wykupu jest zbliżony do terminu realizacji powiązanych zobowiązań emerytalnych i rentowych.

Zyski i straty aktuarialne wynikające z korekt założeń aktuarialnych i zmian założeń aktuarialnych wykazuje się bezzwłocznie w rachunku wyniku ekonomicznego. Koszty przeszłego zatrudnienia wykazuje się bezzwłocznie w rachunku wyniku ekonomicznego, chyba że zmiany w programie emerytalnym uzależnione są od utrzymania zatrudnienia pracowników przez określony czas (okres gromadzenia uprawnień). W takim przypadku koszty przeszłego zatrudnienia amortyzuje się metodą liniową przez okres gromadzenia uprawnień.

Świadczenia chorobowe po okresie zatrudnienia

Wspólnoty Europejskie zapewniają świadczenia chorobowe swoim pracownikom poprzez zwrot kosztów leczenia. Stworzono odrębny fundusz („RCAM”) na potrzeby bieżącej administracji. Z systemu korzystają obecni pracownicy, emeryci, wdowy lub wdowcy oraz uprawnieni do ubezpieczenia członkowie ich rodzin.

Świadczenia przyznane osobom nieaktywnym zawodowo (emerytom, sierotom itp.) uznaje się za „świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia”. Z uwagi na charakter tych świadczeń niezbędne jest dokonanie obliczeń aktuarialnych. Zobowiązania ujęte w bilansie ustala się w podobny sposób jak zobowiązania emerytalne i rentowe (zob. powyżej).

1.5.10. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się, gdy Wspólnoty Europejskie związane są prawnym lub zwyczajowo oczekiwanym zobowiązaniem wobec podmiotów trzecich w wyniku przeszłych zdarzeń, gdy istnieje większe prawdopodobieństwo, że zmniejszenie stanu środków będzie konieczne w celu realizacji zobowiązania oraz gdy kwoty można wiarygodnie oszacować. Nie ujmuje się rezerw na przyszłe straty operacyjne. Kwotę rezerwy ustala się poprzez najlepsze możliwe oszacowanie spodziewanych wydatków, które będą konieczne w celu realizacji bieżącego zobowiązania na dzień sprawozdawczy. W przypadkach, w których rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, przy szacunkowym określaniu kwoty zobowiązania uwzględnia się wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa (metoda „oczekiwanej wartości”).

W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwotę rezerwy stanowi wartość bieżąca wydatków, które zgodnie z przewidywaniami będą niezbędne w celu pokrycia zobowiązania. Stosowana stopa dyskontowa odzwierciedla bieżącą ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko wiążące się z danym zobowiązaniem, lecz nie ryzyko, o które szacunki przyszłych przepływów środków pieniężnych zostały już skorygowane.

1.5.11. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy lub zobowiązania finansowe ujmowane po zamortyzowanym koszcie (zaciągnięte pożyczki). Zaciągnięte pożyczki obejmują pożyczki od instytucji kredytowych i zobowiązania potwierdzone certyfikatami. Zaciągnięte pożyczki w ujęciu początkowym wykazuje się w wartości godziwej, czyli w wysokości wpływów z tytułu uzyskania pożyczki (wartości godziwej otrzymanej zapłaty) po odliczeniu poniesionych kosztów transakcji, a następnie wykazuje się je po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej; wszelkie różnice pomiędzy wpływami (po odliczeniu kosztów transakcji) a wartością wykupu ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego w okresie zaciągnięcia pożyczek w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Wykazuje się je jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. W przypadku pożyczek udzielonych z pożyczonych funduszy metody efektywnej stopy procentowej nie można stosować oddzielnie do udzielonych i zaciągniętych pożyczek ze względu na zasadę istotności. Poniesione przez Wspólnoty Europejskie koszty transakcji, którymi następnie obciążono beneficjenta, są bezpośrednio ujmowane w rachunku wyniku ekonomicznego.

Zobowiązania finansowe ujęte w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują instrumenty pochodne, o ile ich wartość godziwa jest ujemna. Są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej przez wynik finansowy; zob. nota 1.5.4.

1.5.12. Zobowiązania bieżące

Znacząca kwota zobowiązań bieżących Wspólnot nie jest związana z zakupem towarów lub usług i obejmuje niezapłacone kwoty roszczeń z tytułu zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji lub innych form finansowania przez Wspólnoty. Są one wykazywane jako zobowiązania bieżące w wysokości kwoty stanowiącej przedmiot roszczenia w chwili otrzymania zestawienia poniesionych wydatków i, po weryfikacji, są zatwierdzone jako kwalifikowalne przez właściwe podmioty finansowe. Na tym etapie wyceniane są w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej, a powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji i akceptacji dostaw i usług przez Wspólnoty Europejskie.

1.5.13. *Rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów*

Zasadniczym elementem rachunkowości memoriałowej jest zapewnienie ujęcia transakcji w roku obrachunkowym, do którego się odnoszą. Jest to związane z zamknięciem księgowania (ang. *cut-off*). Należy w szczególności ocenić kwalifikowalne koszty poniesione przez beneficjentów środków wspólnotowych, które nie zostały jeszcze zgłoszone Wspólnotom (rozliczenia międzyokresowe biernych kosztów). Aby jak najlepiej oszacować te kwoty, stosowane są różne metody w zależności od rodzaju działalności i dostępnych informacji. Z kolei niektóre płatności dokonane w bieżącym roku odnoszą się do przyszłych okresów (rozliczenia międzyokresowe czynnych kosztów) i należy je wskazać i uwzględnić w przyszłych okresach.

Zgodnie z zasadami rachunkowości Wspólnot Europejskich transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego rozliczenia międzyokresowe biernych kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań przypadających na dany okres. Kalkulacji rozliczeń międzyokresowych biernych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez Komisję szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi, które mają gwarantować, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację.

Również przychody ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez Wspólnoty lub w przypadku istnienia umowy (tj. poprzez odniesienie do traktatu), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody.

Ponadto w przypadku gdy faktura została wystawiona, a usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.6. RACHUNEK WYNIKU EKONOMICZNEGO

1.6.1. *Przychody*

Dochody o charakterze podatków i opłat

Dochody te stanowią większość przychodów Wspólnot i obejmują głównie podatki pośrednie i bezpośrednie oraz zasoby własne. Poza podatkami Wspólnoty Europejskie mogą również otrzymywać płatności od innych stron, w postaci np. cła, grzywny i darowizny.

Zasoby własne oparte na DNB oraz zasoby własne oparte na VAT

Należności i powiązane dochody ujmuje się za okres, za który Wspólnoty Europejskie wysyłają do państw członkowskich wezwanie do zapłaty należnych od nich składek. Wykazywane są w wysokości „kwoty, do której wniesienia wezwano”. Ponieważ zasoby oparte na VAT i DNB bazują w danym roku na szacunkach, można wprowadzać do nich zmiany do czasu podania ostatecznych danych przez państwa członkowskie. Wpływ zmian w zakresie wartości szacunkowych uwzględnia się przy ustalaniu nadwyżki lub deficytu netto za okres, w którym nastąpiła zmiana.

Tradycyjne zasoby własne

Należności i powiązane dochody ujmuje się w chwili otrzymania właściwego miesięcznego sprawozdania z rachunku A (obejmującej pobrane cła i należne gwarantowane i niekwestionowane kwoty) od państw członkowskich. Na dzień sprawozdawczy dochody pobrane przez państwa członkowskie za dany okres, lecz niewypłacone jeszcze Wspólnotom Europejskim, szacuje się i ujmuje jako naliczone przychody. Kwartalne sprawozdania z rachunku B (obejmujące cła niepobrane i niegwarantowane, jak również kwoty gwarantowane zakwestionowane przez dłużnika) otrzymane od państw członkowskich ujmuje się jako dochody pomniejszone o koszty poboru (25 %). Ponadto w rachunku wyniku ekonomicznego ujmuje się zmniejszenie wartości w wysokości szacunkowych nieodzyskanych środków.

Grzywny

Należności i powiązane dochody ujmuje się po podjęciu przez Wspólnoty decyzji o nałożeniu grzywny i oficjalnym powiadomieniu o takiej decyzji jej adresata. W razie wątpliwości co do wypłacalności przedsiębiorstwa ujmuje się zmniejszenie wartości należnej kwoty. Po podjęciu decyzji o nałożeniu grzywny, od daty powiadomienia dłużnicy mają dwa miesiące na:

- zaakceptowanie decyzji – wówczas zobowiązani są do uiszczenia grzywny we wskazanym terminie, a kwota zostaje ostatecznie pobrana przez Wspólnoty; lub na
- odrzucenie decyzji — wówczas składają odwołanie na mocy prawa wspólnotowego.

Jednakże kwota główna grzywny musi zostać zapłacona we wskazanym terminie trzech miesięcy, ponieważ skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości nie mają skutku zawieszającego (art. 242 Traktatu WE). Dłużnik musi dokonać tymczasowej zapłaty grzywny, ale w pewnych okolicznościach i za zgodą księgowego Komisji może zamiast tego przedłożyć gwarancję bankową na odnośną kwotę.

Jeżeli przedsiębiorstwo zaskarży decyzję i dokona tymczasowej zapłaty grzywny, kwotę ujmuje się jako zobowiązane warunkowe. Jednak ponieważ zaskarżenie decyzji Wspólnoty nie ma skutku zawieszającego, otrzymane środki pieniężne wykorzystywane są w celu rozliczenia należności. Jeśli zamiast płatności otrzymana zostanie gwarancja, grzywna pozostaje jako należność.

Jeśli wydaje się prawdopodobne, że Sąd Pierwszej Instancji nie wyda wyroku korzystnego dla Wspólnot, wówczas konieczne jest ujęcie rezerwy na związane z tym ryzyko. W przypadku gdy udzielona została gwarancja, nieregulowane należności należy odpowiednio umorzyć. Uzyskane przez Wspólnoty skumulowane odsetki z rachunków bankowych, na których zdeponowane były płatności, ujmuje się jako dochody i odpowiednio zwiększa wszelkie zobowiązania warunkowe.

Odzyskanie wydatków

W przypadku transakcji uzasadniających zwrot środków wypłaconych uprzednio z budżetu wspólnotowego danemu beneficjentowi końcowemu, krajowi trzeciemu lub państwu członkowskiemu, wystawia się nakazy odzyskania środków oraz dokonuje odliczeń od kolejnych płatności i wykazuje się je jako:

- odzyskanie wydatków: w takim przypadku zgodnie z zasadami rachunkowości wystawienie nakazu odzyskania środków w roku płatności początkowej powinno skutkować ujęciem należności od odbiorcy oraz odpowiednim zmniejszeniem wydatków w danym roku; jednak jeżeli nakaz odzyskania środków zostanie wystosowany w innym roku, skutkuje on ujęciem należności od odbiorcy jako dochodu w rachunku wyniku ekonomicznego za dany rok, w pozycji „odzyskanie wydatków”; lub
- odzyskanie kwot zaliczek - wówczas kwota wykazywana jest w pozycji „zaliczkowanie”.

Przychody pozapodatkowe

Przychody ze sprzedaży towarów ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z posiadania towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się poprzez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek ujmuje się w rachunku wyniku ekonomicznego w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczenia zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek przez dany okres. Efektywna stopa procentowa to stopa, za pomocą której przez prognozowany okres użytkowania instrumentu finansowego (lub w stosownych przypadkach przez krótszy okres) przyszłe szacunkowe płatności lub wpływy gotówkowe dyskontowane są do wartości bilansowej netto składnika aktywów lub zobowiązań finansowych.

Obliczając efektywną stopę procentową, Wspólnoty Europejskie szacują przepływy środków pieniężnych przy uwzględnieniu wszystkich warunków umownych dotyczących danego instrumentu finansowego (na przykład opcji wcześniejszego rozliczenia), lecz nie biorą pod uwagę przyszłych strat kredytowych. W obliczeniach uwzględniane są wszystkie wynagrodzenia i opłaty zapłacone lub uzyskane przez strony umowy, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta.

W przypadku pożyczek udzielonych z pożyczonych funduszy metody efektywnej stopy procentowej nie można stosować oddzielnie do udzielonych i zaciągniętych pożyczek ze względu na zasadę istotności. Poniesione przez Wspólnoty Europejskie koszty transakcji, którymi następnie obciążono beneficjenta, są bezpośrednio ujmowane w rachunku wyniku ekonomicznego.

Po odpisaniu składnika aktywów finansowych lub grupy podobnych składników aktywów finansowych z tytułu utraty wartości, dochody z tytułu odsetek ujmuje się w oparciu o stopę procentową, za pomocą której dyskontuje się przyszłe przepływy środków pieniężnych w celu wyceny odpisu z tytułu utraty wartości.

Dochody z tytułu dywidend

Dochody z tytułu dywidend ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

1.6.2. Koszty

Koszty pozapodatkowe wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji i akceptacji dostaw przez Wspólnoty Europejskie. Wyceniane są po koszcie początkowym określonym w fakturze.

Koszty niezwiązane z podatkami i opłatami są charakterystyczne dla Wspólnot Europejskich i stanowią większość ich wydatków. Odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i mogą obejmować: wierzycelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, składki i darowizny w dowolnej wysokości.

Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy (rozporządzenie finansowe, regulamin pracowniczy lub inne przepisy) dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze niezgłoszone, wycenia i ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe bierne.

1.7. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek zdarzeń, które miały miejsce w przeszłości i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Wspólnot Europejskich. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub innych świadczeń jest prawdopodobny.

Aktywa warunkowe należy oceniać na każdy dzień bilansowy, aby zapewnić odpowiednie odzwierciedlenie zaistniałego biegu wydarzeń w sprawozdaniu finansowym. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych lub innych świadczeń stało się praktycznie pewne oraz jeśli można wiarygodnie wycenić wartość składnika aktywów, składnik aktywów i odnośny przychód ujmowane są w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana.

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, które może powstać na skutek zdarzeń mających miejsce w przeszłości, i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Wspólnot Europejskich, lub obecne zobowiązanie, które powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowane w sprawozdaniu, ponieważ: nie jest prawdopodobne, aby w celu realizacji zobowiązania konieczny był wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia lub, w rzadkich przypadkach, gdy kwoty zobowiązania nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe ujmuje się, chyba że możliwość wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa. WE ponoszą ryzyko związane z charakterem ich bieżących działań (np. stosowanie i wdrażanie przepisów prawnych i norm UE) i niektóre rodzaje tego ryzyka są automatycznie ubezpieczone (jak ma to często miejsce w przypadku wielu jednostek publicznych), zobowiązania warunkowe ujmuje się dopiero wraz z wystąpieniem konkretnego zdarzenia, ponieważ aż do tego momentu możliwość wypływu środków jest odległa.

Zobowiązania warunkowe ocenia się na każdy dzień bilansowy w celu ustalenia, czy wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia nie stał się prawdopodobny. Jeśli prawdopodobne stanie się, że wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia będzie konieczny w związku z pozycją ujętą jako zobowiązanie warunkowe, tworzy się rezerwę w sprawozdaniu finansowym dotyczącą okresu, w którym nastąpiła zmiana prawdopodobieństwa.

Zobowiązania do przyszłego finansowania

Zobowiązanie do przyszłego finansowania stanowi zwykle umowne zobowiązanie prawne lub zwyczajowo oczekiwane zaciągnięte przez Wspólnoty Europejskie, które może wymagać wypływu środków w przyszłości.

Gwarancje

Gwarancje to możliwe aktywa lub zobowiązania wynikające z przeszłych zdarzeń, których istnienie zostanie potwierdzone przez pojawienie lub niepojawienie się przedmiotu gwarancji. Gwarancje kwalifikują się zatem do aktywów lub zobowiązań warunkowych. Gwarancja podlega rozliczeniu, kiedy jej przedmiot już nie istnieje. Odbywa się to, kiedy spełnione są warunki wystąpienia do gwaranta o wypłatę.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA TRWAŁE

2.1. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

	mln EUR
	Kwota
Wartość bilansowa brutto na dzień 31 grudnia 2007 r.	105
Zwiększenia	30
Zbycie	(3)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	2
Wartość bilansowa brutto na dzień 31 grudnia 2008 r.	134
Umorzenie na dzień 31 grudnia 2007 r.	61
Odpisy amortyzacyjne za rok	19
Zbycie	(2)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	0
Umorzenie na dzień 31 grudnia 2008 r.	78
WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2008 R.	56
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2007 r.	44

Kwoty te odnoszą się przede wszystkim do oprogramowania komputerowego.

2.2. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

W niektórych krajach niemożliwe jest wyodrębnienie wartości gruntu i wartości budynku, ponieważ zakupiono je jako całość. Wartość gruntu, która nie podlega amortyzacji, będzie wyceniana oddzielnie tylko w przypadku, gdy stanie się to niezbędne, przykładowo w związku z przyszłymi wydatkami na budowę nowej nieruchomości lub częściową sprzedażą.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

mln EUR

	Grunty i budynki	Urządzenia i wyposażenie	Meble i środki transportu	Sprzęt komputerowy	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Leasing finansowy	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na dzień 31 grudnia 2007 r.	3 860	350	194	446	115	1 943	332	7 240
Zwiększenia	38	24	16	59	23	368	115	643
Zbycie	(16)	(30)	(14)	(54)	(9)	0	0	(123)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	3	3	1	0	13	310	(330)	0
Inne zmiany	17	21	8	15	9	0	5	75
Wartość bilansowa brutto na dzień 31 grudnia 2008 r.	3 902	368	205	466	151	2 621	122	7 835
Umorzenie na dzień 31 grudnia 2007 r.	1 506	281	142	333	81	374		2 717
Odpisy amortyzacyjne za rok	122	29	16	62	13	77		319
Korekty amortyzacji	(15)	0	(1)	(1)	0	0		(17)
Zbycie	(5)	(30)	(10)	(50)	(9)	0		(104)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	89	(1)	0	0	0	(88)		0
Inne zmiany	(81)	21	2	5	7	85		39
Umorzenie na dzień 31 grudnia 2008 r.	1 616	300	149	349	92	448		2 954
WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2008 R.	2 286	68	56	117	59	2 173	122	4 881
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2007 r.	2 354	69	52	113	34	1 569	332	4 523

Opłaty pozostające do zapłaty w związku z leasingiem finansowym lub podobnymi prawami ujmuje się w bilansie jako zobowiązania długo- i krótkoterminowe (zob. również noty 2.15 i 2.18.1). Dzieli się je na:

LEASING FINANSOWY

mln EUR

Opis	Skumulowane koszty (A)	Kwoty do zapłaty w przyszłości				Wartość ogółem A + B	Przyszłe wydatki na aktywa (C)	Wartość składnika aktywów A + B + C	Umorzenie (E)	Wartość bilansowa netto A + B + C + E
		< 1 rok	> 1 rok	> 5 lat	Zobowiązania ogółem (B)					
Grunty i budynki	732	47	239	1 520	1 806	2 538	61	2 599	(442)	2 157
Inne rzeczowe aktywa trwałe	6	5	11	0	16	22	0	22	(6)	16
Ogółem na dzień 31.12.2008 r.	738	52	250	1 520	1 822	2 560	61	2 621	(448)	2 173
Ogółem na dzień 31.12.2007 r.	331	32	170	1 349	1 551	1 882	61	1 943	(374)	1 569

2.3. INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

mln EUR			
	Nota	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	2.3.1	278	246
Udziały we wspólnych przedsięwzięciach	2.3.2	145	32
Fundusz Gwarancyjny	2.3.3	1 091	1 149
Aktywa dostępne do sprzedaży	2.3.4	564	533
Aktywa przeznaczone do obrotu	2.3.4	0	13
Inwestycje ogółem		2 078	1 973

Pozycja ta obejmuje inwestycje zrealizowane w celu stworzenia trwałych powiązań kapitałowych i wspierające działania Wspólnot Europejskich. Obejmuje ona również aktywa netto Funduszu Gwarancyjnego.

2.3.1. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

mln EUR	
	Kwota
Stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	246
Nabycie	33
Udział w nadwyżce netto / (deficycie)	10
Inne zmiany stanu kapitału (dywidendy)	(11)
Stan na dzień 31 grudnia 2008 r.	278

Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) jest instytucją finansową Unii Europejskiej specjalizującą się w inwestycjach kapitałowych podwyższonego ryzyka oraz w gwarancjach na rzecz MSP. Zgodnie z decyzją Rady z dnia 6 czerwca 1994 r. Wspólnoty Europejskie, reprezentowane przez Komisję, pierwotnie objęły udziały w kapitale EFI o wartości 600 mln ECU, co przekłada się na 600 udziałów, czyli 30 % kapitału EFI. W wyniku podwyższenia kapitału w 2007 r. Komisja objęła dalsze udziały i ostatecznie na dzień 31 grudnia 2008 r. posiadała udziały w kapitale zakładowym EFI na kwotę 786 mln EUR (z 2 865 mln EUR ogółem). Stanowi to 27,43 % kapitału zakładowego EFI ogółem. Komisja wpłaciła 20 %, w związku z czym pozostałe saldo wkładów na poczet kapitału, do których wniesienia jeszcze nie wezwano, wynosi 629 mln EUR – zob. również nota 5.13.2.

Na mocy nowej umowy między Komisją a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) podpisanej w 2005 r. Komisja ma prawo do sprzedaży w dowolnym terminie swoich udziałów na rzecz EBI po cenie odpowiadającej wycenie EFI podzielonej przez łączną liczbę wyemitowanych udziałów. Wartość opcji sprzedaży jest bliska zeru, ponieważ wzór użyty do określenia ceny sprzedaży udziałów jest podobny do wzoru użytego do określenia kapitału własnego netto EFI.

Inwestycje Wspólnot w EFI są wykazywane metodą praw własności, zgodnie z zasadami rachunkowości WE. Udziały te wyceniono na 27,43 % aktywów netto EFI, które na dzień 31 grudnia 2008 r. wynosiły 278 mln EUR (w 2007 r.: 246 mln EUR), z czego 10 mln EUR odnosi się do wyniku za 2008 r. W 2008 r. otrzymano dywidendę w wysokości 6 mln EUR za rok budżetowy 2007.

2.3.2. Udziały we wspólnych przedsiębiorstwach

mln EUR				
	Galileo	SESAR	ITER Int	Ogółem
Stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	0	10	22	32
Nabycie	0	100	69	169
Udział w nadwyżce netto / (deficycie)	0	(7)	(49)	(56)
Stan na dzień 31 grudnia 2008 r.	0	103	42	145

Program Galileo

W celu wdrożenia fazy testów orbitalnych (ang. *In Orbit Validation – IOV*) programu Galileo rozporządzeniem Rady (WE) nr 876/2002 ustanowiono wspólne przedsięwzięcie w rozumieniu art. 171 Traktatu na okres 4 lat (lata 2002-2006). Celem tej jednostki prawnej było zapewnienie jednolitej administracji i kontroli finansowej programu Galileo oraz mobilizowanie w tym celu środków finansowych przeznaczonych na ten program. Członkami założycielami wspólnego przedsięwzięcia były Wspólnoty Europejskie, reprezentowane przez Komisję, oraz Europejska Agencja Kosmiczna (ESA). Komisja ze środków przekazanych w ramach budżetu na transeuropejskie sieci transportowe (TEN) udostępniła wspólnemu przedsięwzięciu Galileo (WPG) środki w celu współfinansowania działań w fazie IOV.

WPG zostało postawione w stan likwidacji pod koniec 2006 r. i proces ten trwa nadal. Na koniec roku wartość aktywów netto WPG w likwidacji wyniosła 0 EUR. WPG wykazywane jest zgodnie z metodą praw własności. Ponieważ jednostka ta w 2008 r. nie prowadziła działalności i była w stanie likwidacji, nie odnotowano przychodów ani kosztów. Wartość inwestycji na dzień 31 grudnia 2008 r. wynosiła 0 EUR (inwestycja w wysokości 585 mln EUR pomniejszona o udział w skumulowanej stracie w wysokości 585 mln EUR).

Organ Nadzoru Europejskiego GNSS, agencja wspólnotowa utworzona w 2004 r. i objęta skonsolidowanym sprawozdaniem Wspólnot, formalnie przejęła odpowiedzialność od WPG w dniu 1 stycznia 2007 r. w związku z postawieniem WPG w stan likwidacji. Mimo że wspomnianemu nowemu organowi pierwotnie powierzono zadanie prowadzenia tego partnerstwa publiczno-prywatnego, na podstawie decyzji Rady podjętej w listopadzie 2007 r. program Galileo ma być obecnie finansowany w całości z budżetu UE. Ponadto na mocy rozporządzenia 638/2008 z dnia 25 lipca 2008 r. obecnie Komisja zarządza tym programem w imieniu WE. W 2009 r. powinno zostać podpisane porozumienie między Komisją a ESA, które wyjaśni niektóre kwestie praktyczne, w tym przeniesienie powstałych aktywów na Komisję pod koniec fazy IOV (zgodnie z oczekiwaniami powinno to nastąpić pod koniec 2010 r.).

Należy zauważyć, że Komisja do końca 2008 r. i uwzględniając powyższą inwestycję w WPG wpłaciła już 795 mln EUR na rzecz fazy IOV programu Galileo. Ponieważ program ten znajduje się obecnie nadal w fazie badań, zgodnie z zasadami rachunkowości WE środki zostały wydatkowane, lecz nie wykazuje się ich jeszcze jako wartości niematerialne i prawne. Dopiero kiedy projekt wejdzie w fazę rozwoju, można będzie ująć te wydatki jako aktywa. Łączny (indykatorywny) wkład Komisji przewidziany na następną fazę programu Galileo (od 2008 do 2013 r.) wynosi 2 645 mln EUR.

SESAR

To wspólne przedsięwzięcie ma na celu zapewnienie modernizacji europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym oraz szybkie wdrożenie centralnego planu zarządzania ruchem lotniczym w Europie, poprzez skoordynowanie i skoncentrowanie wszystkich działań badawczo-rozwojowych z tej dziedziny we Wspólnotach. Wspólne przedsięwzięcie SESAR rozpoczęło działalność w połowie 2007 r., a jego istnienie przewidziano na okres ośmiu lat od momentu zatwierdzenia przez Radę centralnego planu zarządzania ruchem lotniczym w Europie. Członkami założycielami wspólnego przedsięwzięcia SESAR są Wspólnoty Europejskie, reprezentowane przez Komisję, oraz Europejska Organizacja do spraw Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (Eurocontrol), reprezentowana przez swoją agencję. Członkowie dysponują prawami głosu odpowiednio do wniesionych wkładów, lecz obaj członkowie założyciele dysponują co najmniej 25 % praw głosu. Na dzień 31 grudnia 2008 r. Komisja dysponowała wkładem w wysokości 91,73 % łącznych wkładów wszystkich udziałowców SESAR. Łączny (indykatorywny) wkład Komisji przewidziany dla SESAR (od 2007 do 2016 r.) wynosi 700 mln EUR. Inwestycje kapitałowe Wspólnot Europejskich w tym wspólnym przedsięwzięciu oparte są na sprawozdaniach finansowych SESAR za okres od dnia 10 sierpnia 2007 r. (rozpoczęcie działalności) do dnia 31 grudnia 2008 r., zgodnie z art. 5 rozporządzenia finansowego SESAR.

Międzynarodowa Organizacja Energii Termojądrowej (ITER)

ITER obejmuje Wspólnoty Europejskie i sześć innych przedsięwzięć z Chin, Indii, Rosji, Korei, Japonii i Stanów Zjednoczonych. ITER został utworzony w celu zarządzania obiektami ITER, zachęcania laboratoriów, innych instytucji oraz personelu uczestniczącego w programach badawczo-rozwojowych członków w dziedzinie

energii termojądrowej do wykorzystywania obiektów ITER, podejmowania działań w celu pozyskania społecznego zrozumienia i akceptacji dla energii termojądrowej oraz wszelkich innych działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów. Członkowie dysponują prawami głosu odpowiednio do wniesionych wkładów, lecz zasadniczo wszystkie decyzje podejmowane są jednomyślnie. Na dzień 31 grudnia 2008 r. Komisja dysponowała wkładem w wysokości 48,46 % łącznych wkładów w ITER. Łączny (indykacyjny) wkład Komisji przewidziany dla ITER (od 2007 do 2041 r.) wynosi 7 649 mln EUR.

2.3.3. Fundusz Gwarancyjny

AKTYWA NETTO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO ⁽¹⁾

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Aktywa dostępne do sprzedaży	887	901
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	205	249
Aktywa ogółem	1 092	1 150
Zobowiązania ogółem	(1)	(1)
Aktywa netto	1 091	1 149

(¹) Po wyeliminowaniu kwot MFA

Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych dotyczy pożyczek gwarantowanych przez Wspólnoty na podstawie decyzji Rady, w szczególności pożyczek udzielanych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) poza Unią Europejską oraz pożyczek udzielanych w ramach pomocy makrofinansowej (pożyczek MFA), jak również pożyczek Euratom poza Unią Europejską. Jest to długoterminowy instrument służący pokryciu niespłaconych pożyczek objętych gwarancją Wspólnot, zatem można go traktować jako inwestycję długoterminową. Świadczy o tym fakt, że prawie 88 % aktywów dostępnych do sprzedaży ma zapadalność od 1 do 10 lat (zob. również nota 7.9). Środki Funduszu pochodzą z wpłat z budżetu ogólnego Wspólnot stanowiących 9 % kapitałowej wartości operacji, wpływów z odsetek od zainwestowanych środków funduszu oraz kwot odzyskanych od zalegających ze spłatami dłużników, w odniesieniu do których fundusz musiał już uruchomić gwarancję. Każda roczna nadwyżka zostaje zwrócona do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, w którym zostanie ujęta w specjalnej pozycji w zestawieniu dochodów.

Wspólnoty Europejskie mają obowiązek przewidzieć w budżecie rezerwę gwarancyjną na pożyczki dla krajów trzecich. Rezerwa ta jest przeznaczona na pokrycie wymogów Funduszu Gwarancyjnego oraz, w razie potrzeby, uruchomionych gwarancji przekraczających kwotę dostępną w funduszu, tak aby tymi kwotami można było obciążyć budżet. Rezerwa w wysokości 1 276 mln EUR odpowiada kwocie docelowej w wysokości 9 % kwoty pożyczek pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2008 r. Aktywa netto funduszu na dzień 31 grudnia 2008 r. wynosiły 1 091 mln EUR. Różnica między aktywami netto a kwotą kapitału rezerwowego odpowiada kwocie w wysokości 185 mln EUR podlegającej zapłacie z budżetu UE do funduszu. Zmiany wartości godziwej portfela dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży wykazano w kapitale własnym w 2008 r. w wysokości 15 mln EUR (w 2007 r.: (19) mln EUR).

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym Funduszu Gwarancyjnego przedstawiona jest w notcie 7.

2.3.4. Pozostałe inwestycje

2.3.4.1. Aktywa dostępne do sprzedaży

W pozycji tej ujmuje się inwestycje i udziały zakupione, aby pomóc beneficjentom rozwijać działalność gospodarczą.

AKTYWA DŁUGOTERMINOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

	mln EUR					
	EBOR	RCO	Uruchamianie ETF	EFSE	Inne	Ogółem
Stan na dzień 31.12.2007 r.	157	218	98	55	5	533
Nabycie	0	17	51	7	1	76
Likwidacja/wycofanie	0	(27)	(4)	0	(2)	(33)
Nadwyżka/(deficyt) z aktualizacji wyceny przeniesiona(-y) do kapitału własnego	0	1	(6)	5	(1)	(1)
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	(5)	(6)	0	0	(11)
Stan na dzień 31.12.2008 r.	157	204	133	67	3	564

Inwestycje w Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

Kapitał EBOR wynosi 20 mld EUR, z czego 3 % zostało objęte przez Komisję. Na dzień bilansowy kwota, do której wniesienia wezwano, wynosiła 157 mln EUR, z czego opłacono 156 mln EUR. Nieuregulowane płatności związane z kapitałem, do którego wniesienia wezwano (1 mln EUR), ujmuje się jako zobowiązania krótkoterminowe i księguje się po koszcie zamortyzowanym. Nieuregulowane płatności związane z kapitałem, do którego wniesienia nie wezwano, wynoszą 443 mln EUR. Ujmuje się je w pozabilansowej pozycji „zobowiązania warunkowe”. Ponieważ EBOR nie jest notowany na żadnej giełdzie oraz w związku z ograniczeniami umownymi zawartymi w jego akcie założycielskim odnoszącymi się, między innymi, do sprzedaży udziałów kapitałowych ograniczonej do kosztów nabycia i zarezerwowanej wyłącznie dla obecnych udziałowców, udział Komisji wycenia się po kosztach pomniejszonych o wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Transakcje związane z kapitałem podwyższonego ryzyka (RCO)

W ramach transakcji związanych z kapitałem podwyższonego ryzyka pośrednicy finansowi otrzymują kwoty na finansowanie inwestycji kapitałowych. Wprawdzie niektóre umowy tego rodzaju mają cechy umowy pożyczki, jednak znacząca większość tych umów o finansowanie nie ma podstawowych cech składowych umowy pożyczki, jako że nie zawiera ustalonego harmonogramu spłat ani ustalonych odsetek od kwoty kapitału, tym samym uznaje się je za pośrednie inwestycje kapitałowe. Są one wykazywane po kosztach historycznych pomniejszonych o wszelkie rezerwy na utratę wartości, ponieważ nie są one notowane na aktywnym rynku i nie można obecnie dokonać wiarygodnej wyceny ich wartości godziwej.

Pozostałe inwestycje

Najbardziej znaczące kwoty dotyczą programu na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz programu MAP i programu CIP, nadzorowanych przez EFI i promujących tworzenie i finansowanie rozpoczynających działalność MŚP poprzez inwestycje w odpowiednich specjalistycznych funduszach kapitału podwyższonego ryzyka (133 mln EUR). Ujęto także kwotę 67 mln EUR powiązaną z Europejskim Funduszem na rzecz Europy Południowo-Wschodniej (EFSE), mającym strukturę spółki inwestycyjnej o zmiennym kapitale (SICAV). Głównym celem EFSE jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego i zwiększenie dobrobytu w Europie Południowo-Wschodniej poprzez stałe zapewnienie dodatkowych środków na finansowanie poprzez lokalnych pośredników finansowych. Obecnie Wspólnota posiada 14,7 % praw głosu.

2.3.4.2. Aktywa przeznaczone do obrotu

Kwoty te obecnie odnoszą się do aktywów krótkoterminowych – zob. nota **2.8.2**.

2.4. POŻYCZKI

W pozycji tej ujęto kwoty pożyczek należne Wspólnotom, o okresie spłaty powyżej jednego roku.

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Pożyczki udzielone z budżetu WE oraz przez EWWiS	179	189
Pożyczki udzielone z pożyczonych środków	3 386	1 617
Aktywa netto	3 565	1 806

2.4.1. Pożyczki udzielone z budżetu Wspólnot Europejskich oraz przez EWWiS w likwidacji

mln EUR

	Pożyczki na specjalnych warunkach	EWWiS w likwidacji	Ogółem
Ogółem na dzień 31.12.2007 r.	155	34	189
Kwoty spłacone	(17)	(8)	(25)
Zmiany wartości bilansowej	12	3	15
Ogółem na dzień 31.12.2008 r.	150	29	179

Pożyczki na specjalnych warunkach

Pozycja ta obejmuje pożyczki na specjalnych warunkach z preferencyjnym oprocentowaniem przyznawane w ramach współpracy z krajami trzecimi. Dla wszystkich kwot okres wymagalności przypada później niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Efektywne stopy procentowe tych pożyczek wynoszą od 7,39 % do 12,36 %.

Pożyczki na budownictwo czynszowe udzielone przez EWWiS w likwidacji (EWWiS)

Pożyczki na budownictwo czynszowe to pożyczki udzielone przez EWWiS z jej własnych środków zgodnie z art. 54 i 54 ust. 2 Traktatu EWWiS. Pożyczki te zostały udzielone ze stałą stopą oprocentowania na poziomie 1 % i tym samym uważa się je za pożyczki z preferencyjnym oprocentowaniem. Efektywne stopy procentowe tych pożyczek wynoszą 2,806 % – 22,643 %. Za wartość godziwą tych pożyczek na dzień zawarcia transakcji przyjmuje się cenę transakcji, niezależnie od preferencyjnego oprocentowania, ze względów praktycznych i przy uwzględnieniu istotności.

2.4.2. Pożyczki udzielone z pożyczonych środków

mln EUR

	Pożyczki MFA	Pożyczki Euratom	Pożyczki na wsparcie bilansu płatniczego	EWWiS w likwidacji	Ogółem
Ogółem na dzień 31.12.2007 r.	795	482	0	478	1 755
Nowe pożyczki	0	15	2 000	0	2 015
Kwoty spłacone	(132)	(5)	0	(67)	(204)
Różnice kursowe	0	1	0	(61)	(60)
Zmiany wartości bilansowej	0	1	4	(12)	(7)
Ogółem na dzień 31.12.2008 r.	663	494	2 004	338	3 499
Wymagalne < 1 roku	25	0	0	88	113
Wymagalne > 1 roku	638	494	2 004	250	3 386

Pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej (MFA)

Pomoc makrofinansowa jest opartym na założeniach politycznych instrumentem finansowym niewiązanej i nieokreślonej pomocy w ramach wsparcia bilansu płatniczego i/lub budżetu partnerskich krajów trzecich geograficznie bliskich terytorium UE. Pomoc ta przyjmuje formę średnio- bądź długoterminowych pożyczek lub dotacji, albo stanowi formę pośrednią pomiędzy nimi, i zasadniczo służy uzupełnieniu finansowania zapewnianego w ramach wspieranego przez MFW programu zmian i reform.

Komisja nie otrzymała gwarancji osób trzecich na te pożyczki, lecz są one objęte gwarancjami Funduszu Gwarancyjnego (zob. nota 2.3.3).

Pożyczki Euratom

Euratom jest jedną z jednostek prawnych Wspólnot Europejskich i jest reprezentowana przez Komisję Europejską. Celem wspomnianej jednostki jest przyznawanie państwom członkowskim, jak i krajom trzecim pożyczek następującego rodzaju:

- pożyczek Euratom przyznawanych państwom członkowskim na finansowanie projektów inwestycyjnych w państwach członkowskich powiązanych z produkcją przemysłową energii elektrycznej w elektrowniach jądrowych oraz z przemysłowymi urządzeniami cyklu paliwowego,

- pożyczek Euratom przyznawanych krajom trzecim na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i wydajności elektrowni jądowych oraz urządzeń jądowego cyklu paliwowego — działających bądź powstających.

W związku z tymi pożyczkami Komisja otrzymała 486 mln EUR gwarancji (w 2007 r.: 474 mln EUR) od poręczycieli będących osobami trzecimi.

Pożyczki na wsparcie bilansu płatniczego (BOP)

BOP jest opartym na założeniach politycznych instrumentem, który przywrócono w celu zapewnienia wsparcia finansowego państwom członkowskim Unii Europejskiej podczas obecnego kryzysu gospodarczego. Zapewnia on średnioterminową pomoc finansową umożliwiającą udzielanie pożyczek jednemu lub kilku państwom członkowskim mającym trudności lub poważnie zagrożonym trudnościami z bieżącym bilansem płatniczym lub przepływem kapitału. Wyłącznie państwa członkowskie, które nie przyjęły euro, mogą korzystać z tego instrumentu wspólnotowego. Pożyczki te objęte są gwarancjami z budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

Kwotę 6,5 mld EUR udostępniono Węgrom, z czego 2 mld EUR (powyżej) wypłacono w 2008 r., a termin wymagalności przypada w grudniu 2011 r. Dalsze 3,5 mld EUR wypłacono w pierwszych siedmiu miesiącach 2009 r. (terminy wymagalności: listopad 2014 r. oraz kwiecień 2016 r.). Kwotę 3,1 mld EUR udostępniono Łotwie, z czego 1 mld EUR wypłacono również w pierwszym kwartale 2009 r., a termin wymagalności przypada w kwietniu 2014 r. Ponadto kwotę 5 mln EUR udostępniono Rumunii w drugim kwartale 2009 r.

W przypadku powyższych pożyczek (MFA, Euratom i BOP) metody efektywnej stopy procentowej nie stosuje się oddzielnie do pożyczek udzielonych i zaciągniętych, gdyż mają one charakter operacji równoległych (*back-to-back*). Różnice między warunkami i kwotami pożyczek udzielonych i zaciągniętych nie są istotne. A zatem nie brakuje istotnych informacji, które wpływałyby na zrozumienie podstawowych transakcji przez czytelnika. Koszty transakcji są ujmowane bezpośrednio w rachunku wyniku ekonomicznego.

Pożyczki EWWiS w likwidacji

W pozycji tej ujęto przede wszystkim udzielone przez EWWiS w likwidacji pożyczki z pożyczonych funduszy zgodnie z art. 54 i 56 Traktatu EWWiS, jak również trzy nienotowane dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) jako substytut zapłaty od dłużnika zalegającego ze spłatami. Wspomniane dłużne papiery wartościowe będą utrzymywane do upływu ostatecznego terminu ich zapadalności (2017 r. i 2019 r.), tak aby pokryć koszty obsługi powiązanych zaciągniętych pożyczek. Zmiany wartości bilansowej odpowiadają zmianom naliczonych odsetek, doliczając amortyzację roczną zapłaconych premii i koszt transakcji poniesiony w momencie jej zawarcia i obliczony zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Efektywne stopy procentowe (wyrażone jako przedział stóp procentowych) przedstawiały się następująco:

Pożyczki	31.12.2008	31.12.2007
Pomoc makrofinansowa (MFA)	3,022 % — 5,29 %	3,82 % — 4,822 %
Euratom	3,428 % — 5,76 %	4,446 % — 5,76 %
Bilans płatniczy	3,25 %	—
EWWiS w likwidacji	3,072 % — 5,8103 % ⁽¹⁾	4,375 % — 12,077 % ⁽¹⁾

⁽¹⁾ wyższe granice wartości dotyczą pożyczek ze stałą stopą oprocentowania objętych swapem procentowym (zob. nota 2.8.2).

2.5. ZALICZKOWANIE DŁUGOTERMINOWE

Rodzaj zarządzania	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	1 351	434
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	275	318
Zarządzanie zdecentralizowane	90	64
Zarządzanie dzielone	26 764	12 875
Zarządzanie wspólne	543	324
Zaliczkowanie długoterminowe ogółem	29 023	14 015

Zaliczkowanie długoterminowe dotyczy głównie działań w ramach funduszy strukturalnych: Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybackiego. Ponieważ wiele z tych projektów ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki są dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe. Kwota powyższego zaliczkowania długoterminowego, za którą Wspólnoty Europejskie są uprawnione do otrzymywania odsetek od beneficjentów, wynosi 1 587 mln EUR.

Wzrost w 2008 r. wynika głównie z drugiej płatności zaliczkowej (13 888 mln EUR) na rzecz państw członkowskich w celu sfinansowania programów realizowanych w ramach tych funduszy na lata 2007-2013. Płatności zaliczkowe dokonane w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań również wyjaśniają wzrost o ok. 780 mln EUR (z wzrostu ogółem o 917 mln EUR) zaliczkowania długoterminowego zarządzanego bezpośrednio przez Komisję.

Niektóre kwoty w ramach zaliczkowania wypłacone w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7.PR) są w istocie pokrywane z Funduszu Gwarancyjnego dla Uczestników (PGF). Jest to instrument ukierunkowany na wzajemne korzyści, ustanowiony w celu zabezpieczenia ryzyka finansowego ponoszonego przez Komisję i uczestników w trakcie realizacji działań pośrednich w ramach 7.PR, przy czym jego kapitał oraz odsetki stanowią zabezpieczenie wykonania. Wszyscy uczestnicy działań pośrednich w postaci dotacji (a zatem zaliczkowania w księgach Komisji) wnoszą wkład stanowiący 5 % otrzymanego zaliczkowania na poczet kapitału tego funduszu na okres trwania działania. Uczestnicy są właścicielami PGF, a Wspólnoty (reprezentowane przez Komisję) działają jako ich agent wykonawczy. Po zakończeniu danego działania pośredniego uczestnicy odzyskują w całości swój wkład wniesiony na poczet kapitału, chyba że PGF poniesie straty spowodowane niewypełnieniem przez beneficjentów swoich zobowiązań; w takim przypadku uczestnicy odzyskują co najmniej 80 % swojego wkładu. Fundusz gwarancyjny dla uczestników zabezpiecza interesy finansowe zarówno Wspólnot, jak i uczestników. Na dzień 31 grudnia 2008 r. uczestnicy wnieśli łącznie na rzecz PGF kwotę 283 mln EUR (w 2007 r.: 38 mln EUR).

2.6. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

	<i>mln EUR</i>	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Należne od państw członkowskich	24	93
Pożyczki personelu EWWiS	13	15
Inne	2	13
Gwarancje i zabezpieczenia	6	6
Ogółem	45	127

Kwoty, które mają być wypłacone przez państwa członkowskie, odnoszą się do kwot należnych EWWiS w likwidacji od byłych krajów przystępujących.

AKTYWA OBROTOWE

2.7. ZAPASY

	<i>mln EUR</i>	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Wyposażenie naukowe:		
Materiały naukowe	8	9
Materiały rozszczepialne i woda ciężka	20	19
Materiały naukowe do odsprzedaży	45	45
Szczepienia	6	8
Materiały produkcyjne	1	7
Publikacje i towary do odsprzedaży	5	0
Ogółem	85	88

Zapasy obejmujące wyposażenie naukowe są w posiadaniu i pod zarządem Wspólnego Centrum Badawczego. Większą część stanowią zapasy materiałów odniesienia oraz materiałów jądrowych i niejądrowych, zlokalizowane w Geel. Zapasy te mają charakter strategiczny i są utrzymywane w celu zapewnienia zdolności reakcji na nieprzewidziane przyszłe zapotrzebowanie w sytuacjach kryzysowych. Wyceniane są na koniec roku według wartości netto możliwej do uzyskania, poprzez zastosowanie obniżenia wartości względem ceny sprzedaży; obniżenie wartości uwzględnia koszty składowania i inne koszty poniesione przy sprzedaży zapasów (koszty dystrybucji, koszty certyfikacji itp.) i wynosi ono łącznie 43 mln EUR. Materiały bieżące WCB o łącznej wartości 7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2007 r. ujęte w pozycji „Materiały produkcyjne” nie są już wykazywane jako zapasy.

Zapasy publikacji przechowywane lub zarządzane przez Urząd Publikacji wycenia się według niższej wartości odpowiednio według kosztu lub według wartości netto możliwej do uzyskania, która wynosi około zera. Ponadto nieodpłatne publikacje zostały w pełni odpisane, ponieważ ich wartość możliwa do uzyskania wynosi zero. Te odpisy opiewają ogółem na kwotę 16 mln EUR i dają w rezultacie wykazaną powyżej wartość bilansową w przypadku publikacji.

2.8. INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

Na inwestycje krótkoterminowe składają się dostępne do sprzedaży aktywa finansowe, które są nabywane z uwagi na ich rentowność lub zwrot z takiej inwestycji, bądź w celu ustanowienia szczególnej struktury aktywów lub dodatkowego źródła płynności, i tym samym mogą być sprzedane w przypadku konieczności zwiększenia płynności bądź zmian stóp procentowych.

2.8.1. Aktywa krótkoterminowe dostępne do sprzedaży

	mln EUR		
	EWWiS w likwidacji	Inne	Ogółem
Stan na dzień 31.12.2007 r.	1 417	3	1 420
Nabycie	304	79	383
Likwidacja i wycofanie	(275)	—	(275)
Korekta do zamortyzowanego kosztu	2	—	2
Zmiana wartości bilansowej	(8)	—	(8)
Nadwyżka/(deficyt) z aktualizacji wyceny przeniesiona(-y) do kapitału własnego	24	—	24
Stan na dzień 31.12.2008 r.	1 464	82	1 546

Jeśli chodzi o EWWiS w likwidacji, wszystkie inwestycje stanowią dłużne papiery wartościowe wyrażone w euro i notowane na aktywnych rynkach. Szczegółowe informacje na temat portfela inwestycyjnego według rodzaju emitenta i według ratingu podano w nocie 7. Na dzień 31 grudnia 2008 r. dłużne papiery wartościowe (wycenione w wartości godziwej), których ostateczny termin zapadalności przypada w 2009 r., opiewały na kwotę 126 mln EUR (w 2007 r.: 146 mln EUR).

2.8.2. Krótkoterminowe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

EWWiS w likwidacji (EWWiS) podpisała umowy dotyczące swapu procentowego oraz swapu procentowego połączonego ze swapem walutowo-procentowym. Wartość godziwą tych swapów procentowych określono poprzez zdyskontowanie stałych przepływów pieniężnych netto przy użyciu stóp swapów zerokuponowych w dniu bilansowym. Wartość godziwa (wraz z naliczonymi odsetkami) tych swapów o ostatecznym terminie wymagalności krótszym niż trzy miesiące od dnia bilansowego wynosi 7 mln EUR (w 2007 r.: 13 mln EUR, długoterminowe).

2.9. ZALICZKOWANIE KRÓTKOTERMINOWE

Okres ściągłości lub wykorzystania zaliczkowania określa, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe. Wykorzystanie jest określane w porozumieniu dotyczącym danego projektu. Wszystkie spłaty lub wykorzystanie o terminie wymagalności krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia bilansowego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe, a zatem jako aktywa obrotowe. Bardziej szczegółowe informacje na temat zaliczkowania długoterminowego zamieszczono w nocie 2.5.

Rozliczenia międzyokresowe bierne stanowią kwotę kosztów kwalifikowalnych, w odniesieniu do których założono, że zostały poniesione przez beneficjentów nieuregulowanych kwot zaliczkowania na koniec roku, ale nie zgłoszono ich jeszcze Wspólnotom. Kwoty te również ujmuje się jako wydatki w rachunku wyniku ekonomicznego okresu sprawozdawczego.

Duży spadek zaliczkowania krótkoterminowego wynika z faktu, że w przypadku działań strukturalnych w ramach zarządzania dzielonego niektóre z finansowanych projektów są w fazie zakończenia (programy dotyczące lat 2000-2006), natomiast w przypadku nowych projektów (programów dotyczących lat 2007-2013) rata zaliczek została wypłacona w 2008 r., lecz została ujęta w aktywach długoterminowych – zob. wyjaśnienie w notcie 2.5. Kwota zaliczkowania krótkoterminowego, w odniesieniu do której Wspólnotom Europejskim przysługują odsetki od beneficjentów, wynosi 3 798 mln EUR, uwzględniając szacunkowy poziom wykorzystania środków niezgłoszonych jeszcze Wspólnotom.

Należy również zauważyć, że podział kwot nieuregulowanych w zależności od rodzaju zarządzania dostępny jest dla kwot zaliczek wypłaconych od 2005 r. Nieprzydzielone kwoty zaliczek to kwoty, które najpierw zostały ujęte w bilansie otwarcia na 2005 r. Wykazuje się je oddzielnie w jednej pozycji w danych porównawczych za 2007 r. ze względu na brak informacji o stosowanym wówczas podziale w zależności od rodzaju zarządzania budżetem. Nieprzydzielona kwota w 2007 r. dotyczy głównie zarządzania dzielonego. Po raz pierwszy w 2008 r. pozostałe nieprzydzielone kwoty na dzień 31 grudnia 2008 r. zostały przeanalizowane i ponownie sklasyfikowane według odpowiednich rodzajów zarządzania budżetem.

ZALICZKOWANIE KRÓTKOTERMINOWE

		mln EUR	
Rodzaj zarządzania		Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane		13 554	11 567
	<i>Dotacje na działania</i>	11 439	9 715
	<i>Dotacje na działalność</i>	129	142
	<i>Zamówienia (operacyjne)</i>	713	638
	<i>Operacyjne</i>	933	457
	<i>Środki na wydatki administracyjne</i>	340	615
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(10 499)	
	Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane netto	3 055	
Pośrednie zarządzanie scentralizowane		4 563	2 265
	<i>Agencje krajowe</i>	2 880	1 736
	<i>Dotacje na działania</i>	1 608	485
	<i>Zamówienia (operacyjne) i inne</i>	49	29
	<i>Inne</i>	26	15
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(3 633)	
	Pośrednie zarządzanie scentralizowane netto	930	
Zarządzanie zdecentralizowane		1 565	1 280
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(1 239)	
	Zarządzanie zdecentralizowane netto	326	
Zarządzanie dzielone		22 979	3 229
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(17 675)	
	Zarządzanie dzielone netto	5 304	
Zarządzanie wspólne		2 005	1 135
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(1 397)	
	Zarządzanie wspólne netto	608	
Realizowane przez instytucje i agencje		65	204
	<i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>	(26)	
	Instytucje i agencje netto	39	
Nieprzydzielony kwoty zaliczkowania			21 404
Kwoty zaliczkowania brutto ogółem			41 084
	minus <i>Rozliczenia międzyokresowe bierne</i>		(20 501)
Zaliczkowanie krótkoterminowe ogółem		10 262	20 583

Gwarancje uzyskane w związku z zaliczkowaniem

Są to gwarancje, których Wspólnota Europejska wymaga w niektórych przypadkach od beneficjentów przy wypłacie płatności zaliczkowych (przy zaliczkowaniu). W przypadku tego rodzaju gwarancji wykazuje się dwie wartości – „wartość nominalną” i „wartość bieżącą”. W przypadku „wartości nominalnej” zdarzenie generujące jest związane z istnieniem gwarancji. W przypadku „wartości bieżącej” zdarzeniem generującym gwarancji jest płatność z tytułu zaliczkowania i/lub późniejsze rozliczenia.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. „wartość nominalna” gwarancji otrzymanych przez Komisję w związku z zaliczkowaniem wynosi 968 mln EUR. „Wartość bieżąca” tych gwarancji wynosi 769 mln EUR. Na dzień 31 grudnia 2007 r. wartości te wynosiły odpowiednio 1 007 mln EUR i 772 mln EUR. Różnica ta w istocie stanowi pokrycie zaliczkowania, które zostało rozliczone i ujęte w kosztach, lecz które być może będzie musiało zostać odzyskane w przyszłości.

2.10. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

	<i>mln EUR</i>	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Bieżąca część należności długoterminowych	114	160
Należności bieżące	6 128	5 441
Należności różne	23	27
Naliczone dochody i rozliczenia międzyokresowe czynne	5 655	6 423
Ogółem	11 920	12 051

2.10.1. Bieżąca część należności długoterminowych

Na kwoty te składają się głównie udzielone pożyczki z terminem zapadalności wpływającym w okresie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego (113 mln EUR, więcej informacji zamieszczono powyżej w nocie 2.4).

2.10.2. Należności bieżące

Grupa dłużników	Stan na 31.12.2008 r.			Stan na 31.12.2007 r.		
	Kwota brutto	Odpis aktualizacyjny	Wartość netto	Kwota brutto	Odpis aktualizacyjny	Wartość netto
Klienci	4 833	(175)	4 658	3 897	(171)	3 726
Państwa członkowskie	2 576	(1 204)	1 372	2 873	(1 256)	1 617
Inne	111	(13)	98	111	(13)	98
Ogółem	7 520	(1 392)	6 128	6 881	(1 440)	5 441

2.10.2.1. Klienci

Pozycja ta obejmuje nakazy odzyskania środków ujęte na dzień 31 grudnia 2008 r. jako ustalone należności do odzyskania, które jeszcze nie zostały ujęte w innych pozycjach bilansowych po stronie aktywów. Pozycja ta obejmuje głównie grzywny nałożone przez Komisję na kwotę brutto w wysokości 4 590 mln EUR. Do dnia 31 grudnia 2008 r. otrzymano gwarancje o wartości 2 403 mln EUR (w 2007 r.: 2 563 mln EUR) dotyczące tych należności, co wskazuje, że otrzymujący grzywnę chce odwołać się od decyzji o jej nałożeniu. Od zakończenia roku otrzymano dalsze płatności w kwocie 1 304 mln EUR dotyczące tych należności, a także dodatkowe gwarancje o wartości 744 mln EUR.

2.10.2.2. Należności od państw członkowskich

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Należności — EFRG		
Należności — EFRG	684	902
Dokonany odpis aktualizacyjny	(392)	(483)
Ogółem	292	419
VAT zapłacony i podlegający odzyskaniu od państw członkowskich	36	24
Zasoby własne		
Zapisane na rachunku A, dotychczas nieodzyskane	97	75
Zapisane na odrębnym rachunku, dotychczas nieodzyskane	1 260	1 333
Dokonany odpis aktualizacyjny	(812)	(773)
Inne	16	38
Ogółem	561	673
Inne należności od państw członkowskich	483	501
Ogółem	1 372	1 617

Należności — Sekcja Gwarancji EFRG

W pozycji tej wykazano kwoty należne od beneficjentów EFRG na dzień 31 grudnia 2008 r., na podstawie kwot zadeklarowanych i poświadczonych przez państwa członkowskie na dzień 15 października 2008 r., pomniejszone o 20 % kwoty, które państwa członkowskie mogą zatrzymać na pokrycie kosztów administracyjnych. Oszacowano również należności powstałe po poświadczeniu wspomnianych kwot, ale nie później niż 31 grudnia 2008 r. Komisja dokonuje także oszacowania odpisu aktualizującego wartość w odniesieniu do kwot należnych od beneficjentów, których odzyskanie jest mało prawdopodobne. Fakt dokonania takiej korekty nie oznacza, że w przyszłości Komisja zaniecha odzyskania tych kwot.

Zasoby własne

Należy zaznaczyć, że państwa członkowskie mogą zatrzymać tytułem kosztów poboru 25 % tradycyjnych zasobów własnych, w związku z czym powyższe dane liczbowe uwzględniają to odliczenie. W oparciu o szanki przesłane przez państwa członkowskie odpis aktualizujący wartość w wysokości 812 mln EUR odliczono od pozycji „należności od państw członkowskich”. Nie oznacza to jednak, że Komisja zamierza odstąpić od odzyskania kwot objętych tą korektą wartości.

Inne należności od państw członkowskich

Inne należności od państw członkowskich obejmują 120 mln EUR odzyskanych wydatków oraz zaliczki EFRG w wysokości 244 mln EUR.

2.10.3. Naliczone dochody i rozliczenia międzyokresowe czynne

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Naliczone dochody	5 402	6 129
Rozliczenia międzyokresowe czynne	223	243
Inne	30	51
Ogółem	5 655	6 423

W pozycji tej największą kwotę stanowią naliczone dochody w wysokości 5 402 mln EUR.

mln EUR		
Naliczone dochody	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Zasoby własne	2 576	2 730
Dochody przeznaczone na rolnictwo - listopad i grudzień	1 261	1 310
Restrukturyzacja sektora cukru	911	1 516
EFRG: Niewykonane decyzje dotyczące zgodności rozliczeń	368	350
Fundusze spójności i rozwoju regionalnego: korekty finansowe	146	—
Europejski Fundusz Rybacki	32	82
Inne naliczone dochody	108	141
Naliczone dochody ogółem	5 402	6 129

Pozycja ta obejmuje również rozliczenia międzyokresowe czynne kosztów o wartości 223 mln EUR, z których główne kwoty stanowią spodziewane płatności w wysokości 34 mln EUR za wynajem biur, 25 mln EUR za przebudowę biur, 16 mln EUR odsetek z tytułu leasingu środków trwałych, 37 mln EUR na szkołę europejską oraz 59 mln EUR wypłaconych w ramach umów dwustronnych z krajami trzecimi dotyczących rybołówstwa.

Inne naliczone dochody obejmują głównie dochody z tytułu odsetek za zwłokę, naliczone odsetki bankowe oraz naliczone odsetki uzyskane z kwot zaliczek.

2.11. ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE

mln EUR		
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Środki pieniężne o nieograniczonej możliwości dysponowania:		
Rachunki – administracje finansowe i banki centralne	15 039	11 313
Rachunki bieżące	1 415	956
Rachunki pomocnicze typu imprest	35	81
Przesunięcia (środki pieniężne w drodze)	26	2
Depozyty krótkoterminowe i inne aktywa pieniężne	1 456	1 367
<i>Ogółem</i>	17 971	13 719
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	5 753	5 037
Ogółem	23 724	18 756

Do celów rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne i inne aktywa pieniężne obejmują następujące salda:

mln EUR		
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	23 724	18 756
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne – Fundusz gwarancyjny (zob. nota 2.3.3)	205	249
Ogółem	23 929	19 005

2.11.1. Środki pieniężne o nieograniczonej możliwości dysponowania

W pozycji „środki pieniężne o nieograniczonej możliwości dysponowania” ujęto wszelkie środki Komisji znajdujące się na jej rachunkach w poszczególnych państwach członkowskich i krajach EFTA (administracja finansowa lub bank centralny), jak również na rachunkach bieżących, rachunkach pomocniczych typu imprest, depozytach krótkoterminowych oraz rachunkach środków podręcznych (*petty cash*).

Relatywnie wysoki stan pozycji „rachunki - administracje finansowe i banki centralne” wynika z faktu, że - na podstawie budżetu korygującego na koniec roku - na początku roku 2009 r. zwrócono państwu członkowskim kwotę 6 627 mln EUR. Odpowiednie zobowiązanie wykazane jest w zobowiązaniach krótkoterminowych (wobec wierzycieli) – zob. również nota 2.18.2 poniżej. Na saldo środków pieniężnych na koniec roku wpływ miały również środki pieniężne z niewykorzystanych jeszcze dochodów przeznaczonych na określony cel (5,2 mld EUR), które nie mogą być zwrócone państwu członkowskim, a także kwota 2,1 mld EUR, która została zatrzymana w celu pokrycia środków na płatności przeniesionych na 2009 r. Nadwyżka budżetowa w wysokości 1,8 mld EUR również musi zostać zwrócona państwu członkowskim poprzez odliczenie od kwot należnych za 2009 r.

2.11.2. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania odnoszą się do kwot otrzymanych w związku z grzywnami nałożonymi przez Komisję, w odniesieniu do których postępowanie jest w toku. Znajdują się one na specjalnych rachunkach depozytowych, które wykorzystywane są wyłącznie do tego celu.

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

2.12. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Świadczenia emerytalne i rentowe dla personelu	32 867	30 212
Świadczenia emerytalne i rentowe dla osób nienależących do personelu	696	481
Wspólny program ubezpieczeń zdrowotnych	3 993	2 787
Ogółem	37 556	33 480

2.12.1. Świadczenia emerytalne i rentowe dla personelu

Na dzień 31 grudnia 2008 r. zasady dotyczące programu emerytalno-rentowego urzędników europejskich (ang. *Pension Scheme of European Officials* — PSEO) zostały określone w oparciu o najnowszą wersję Regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich (obowiązują od dnia 1 maja 2004 r.). Zasady dotyczące świadczeń emerytalnych i rentowych dla pracowników są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Przepisy dotyczą różnych świadczeń (emerytur, rent inwalidzkich, rent rodzinnych). Zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego świadczenia przewidziane w programie emerytalno-rentowym pokrywane są z budżetu Wspólnot. Rezerwa na ten cel nie jest finansowana, ale państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacenie takich świadczeń zgodnie ze skalą ustanowioną w odniesieniu do finansowania tych wydatków. Ponadto urzędnicy ponoszą jedną trzecią kosztów długoterminowego finansowania tego systemu emerytalno-rentowego, wnosząc obowiązkową składkę. Kwota tej składki jest poddawana corocznemu przeglądowi i w razie potrzeby aktualizowana, aby zagwarantować, że składki te (obecnie 10,9 % wynagrodzenia zasadniczego) są wystarczające do sfinansowania corocznie jednej trzeciej praw nabytych w danym roku.

Zobowiązania w ramach programu PSEO zostały wycenione na podstawie danych dotyczących liczby objętych nim pracowników i pracowników emerytowanych na dzień 31 grudnia 2008 r. oraz na podstawie obowiązujących na ten dzień zasad określonych w regulaminie pracowniczym. Wycena obejmowała świadczenia emerytalne, rentowe i rodzinne (różne rodzaje świadczeń emerytalnych i rentowych oraz renty inwalidzkie). Została ona przeprowadzona w oparciu o metody określone w IPSAS 25. Zgodnie z wyżej wymienionym standardem rachunkowości pracodawca zobowiązany jest do aktuarialnej wyceny swoich zobowiązań, przy uwzględnieniu świadczeń umownych w ciągu aktywnego życia zawodowego pracowników oraz prognozowanych podwyżek wynagrodzeń.

Metoda wyceny aktuarialnej stosowana w celu obliczenia tej pozycji zobowiązań to tzw. metoda prognozowanych uprawnień jednostkowych (ang. *projected unit credit method*). Do wyceny zastosowano następujące podstawowe założenia aktuarialne na dzień wyceny:

- (1) Nominalną stopę dyskontową w wysokości 3,9 % ustalono w oparciu o obligacje rządowe w strefie euro w grudniu 2008 r. na okres zbliżony do czasu trwania programu (19 lat) jako szacunek krzywej zwrotu z obligacji zerokuponowych denominowanych w EUR w grudniu 2008 r. Zgodnie z IPSAS 25 za stopę inflacji należy przyjąć spodziewaną stopę inflacji przez czas trwania programu. Następnie określa się ją w oparciu o przewidywane wartości określone w indeksowanych obligacjach na europejskich rynkach finansowych. Spodziewana długoterminowa stopa inflacji wyniosła 1,8 %, więc rzeczywista stopa dyskontowa wyniosła 2,1 %.

- (2) W obliczeniach wykorzystano tabelę z 2008 r. zawierającą dane dotyczące długości życia międzynarodowych urzędników służby cywilnej. Tę nową tabelę długości życia opracowano w 2008 r. we współpracy ze wspólnym biurem administracyjnym ds. emerytur (ang. *Joint Pensions Administrative Section*) i wykorzystano ją po raz pierwszy przy obliczaniu wskaźnika składek emerytalno-rentowych obowiązujących od 1 lipca 2008 r. Nowa tabela zastępuje poprzednią tabelę zawierającą dane dotyczące długości życia – UE-2004, która była wykorzystywana przy poprzednich wycenach zobowiązań.
- (3) Ogólny wzrost wynagrodzeń (ang. *general salary growth – GSG*) wynoszący 0,3 %, równy ogólnej rewaloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych, został ustalony w oparciu o dane statystyczne (za okres 12 lat) dotyczące rewaloryzacji wynagrodzeń i świadczeń emerytalnych i rentowych w latach 1997-2008. Wzrost indywidualnych wynagrodzeń (ang. *individual salary progression – ISP*) przekraczający ogólny wzrost wynagrodzeń (GSG) został zaktualizowany, tak aby uwzględnić awanse w 2008 r. W tabeli przedstawione są szczegółowe informacje dotyczące wskaźnika ISP w podziale według grupy zaszerogowania i stopnia oraz przewidywany rok przejścia na emeryturę od 2009 do 2053 r.
- (4) Wskaźniki dotyczące stanu cywilnego aktywnych zawodowo urzędników w momencie przejścia na emeryturę ustalono w oparciu o dane statystyczne dotyczące urzędników (żonaty jest 84 % mężczyzn, a mężatkami jest 38 % kobiet); uwzględniono stan cywilny byłych urzędników (emerytów i rencistów).
- (5) Przejście na emeryturę powinno mieć miejsce w czasie, gdy urzędnik korzysta z pełni praw, biorąc pod uwagę redukcje z tytułu wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz ustalonych w Barcelonie zachęt do późniejszego przechodzenia na emeryturę, lecz nie później niż w wieku 65 lat.
- (6) Kwoty brutto rent i emerytur oraz dodatków rodzinnych obliczono na podstawie przepisów regulaminu pracowniczego,

Zobowiązania obejmują uprawnienia uprzednio zdefiniowane dla wymienionych poniżej osób:

- (1) personel czynnie zatrudniony na dzień 31 grudnia 2008 r. we wszystkich instytucjach i agencjach objętych systemem emerytalno-rentowym Wspólnot;
- (2) personel znajdujący się w sytuacji odroczenia, tj. pracownicy, którzy czasowo bądź ostatecznie zaprzestali pracy w instytucjach, pozostawiając swoje prawa emerytalne i rentowe w PSEO (wyłącznie pracownicy legitymujący się co najmniej dziesięcioletnim stażem pracy);
- (3) byli urzędnicy i inni pracownicy na emeryturze;
- (4) byli urzędnicy i inni pracownicy na rencie;
- (5) byli urzędnicy i inni pracownicy na rencie inwalidzkiej;
- (6) osoby pobierające rentę rodzinną (wdowy lub wdowcy, sieroty, osoby pozostające na utrzymaniu).

Wyniki uzyskane w ramach niniejszej wyceny zostały porównane z szacunkami opartymi na poprzedniej wycenie aktuarialnej na dzień 31 grudnia 2007 r.

	<i>mln EUR</i>
Zmiana stanu zobowiązań emerytalno-rentowych	Kwota
Zobowiązania emerytalno-rentowe brutto na 31.12.2007 r.	33 222
Koszty świadczeń	1 161
Koszty odsetek	1 593
Wyplacone świadczenia	(978)
Straty aktuarialne	1 237
Zmiany związane z zatrudnieniem nowych pracowników	260
Zobowiązania emerytalno-rentowe brutto na 31 grudnia 2008 r.	36 495

Należy zwrócić uwagę na następujące istotne fakty:

- zobowiązania aktuarialne brutto wyceniono na kwotę 36 495 mln EUR na dzień 31 grudnia 2008 r. (w 2007 r.: 33 222 mln EUR). Oprócz tego należy uwzględnić wpływ wskaźnika korygującego w wysokości 1 277 mln EUR (w 2007 r.: 1 345 mln EUR); podatki należne od beneficjentów odlicza się od zobowiązań brutto ogółem w celu uzyskania zobowiązań netto wykazywanych w bilansie (podatek odlicza się od płatności emerytur i rent i zapisuje jako dochód Wspólnot w roku płatności); a zatem zobowiązania netto (zobowiązania brutto pomniejszone o podatki) na dzień 31 grudnia 2008 r. oszacowano na kwotę 32 867 mln EUR,

- rzeczywista stopa dyskontowa spadła z 2,4 % w 2007 r. do 2,1 % w 2008 r.; przy uwzględnieniu efektu ogólnego wzrostu wynagrodzeń (0,4 % w 2007 r. i 0,3 % w 2008 r.) stopa dyskontowa netto spadła z 2,0 % w 2007 do 1,8 % w 2008 r.; spadek ten jest jedną z głównych przyczyn wzrostu stanu zobowiązań ogółem,
- główna strata aktuarialna wynika ze spadku stopy dyskontowej (1 867 mln EUR), co częściowo kompensują zyski wynikające z innych założeń aktuarialnych (410 mln EUR),
- liczba osób objętych pracowniczym systemem emerytalno-rentowym wzrosła o 2 919 osób,
- pełne zmiany zobowiązań ujęte są w rachunku wyniku ekonomicznego.

2.12.2. Świadczenia emerytalne i rentowe dla osób nienależących do personelu

Pozycja ta obejmuje także zobowiązania powiązane z zobowiązaniami emerytalnymi wobec członków i byłych członków Komisji, Trybunału Sprawiedliwości (oraz Sądu Pierwszej Instancji), Trybunału Obrachunkowego, Sekretarzy Generalnych Rady, Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, Europejskiego Inspektora Ochrony Danych oraz Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej. W pozycji tej ujęto również zobowiązanie powiązane ze świadczeniami emerytalnymi i rentowymi dla niektórych posłów do Parlamentu Europejskiego.

2.12.3. Wspólny program ubezpieczeń zdrowotnych

Dokonywane są również wyceny w celu oszacowania zobowiązań Wspólnot z tytułu składek do wspólnego programu ubezpieczeń zdrowotnych na rzecz emerytowanych pracowników. Zobowiązania te wyceniono na 4 248 mln EUR. Od tej kwoty zobowiązań brutto odejmuje się wartość aktywów programu, która wynosiła 255 mln EUR (w 2007 r.: 260 mln EUR). Obliczenia uwzględniają aktywnych zawodowo urzędników i emerytów z różnych instytucji i agencji UE oraz ich rodziny, aktywnych zawodowo i emerytowanych członków Komisji, Trybunału Obrachunkowego, Trybunału Sprawiedliwości, Rady, Europejskiego Inspektora Ochrony Danych i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Stopa dyskontowa i ogólny wzrost wynagrodzeń wykorzystane w obliczeniach są takie same jak te wykorzystane przy wycenie świadczeń emerytalno-rentowych (zob. powyżej). Straty aktuarialne wynikające ze zmian założeń aktuarialnych (np. stopa dyskontowa) wraz ze wzrostem średnich kosztów opieki zdrowotnej są głównymi przyczynami znacznego wzrostu zobowiązań.

mln EUR

Zmiana stanu zobowiązań w ramach wspólnego programu ubezpieczeń zdrowotnych	Kwota
Zobowiązania brutto na 31.12.2007 r.	3 047
Koszty zwykłe	133
Koszty odsetek	146
Wypłacone świadczenia	(92)
Straty aktuarialne	1 014
Zobowiązania brutto na 31 grudnia 2008 r.	4 248
Minus aktywa programu	(255)
Zobowiązania netto na 31 grudnia 2008 r.	3 993

2.13. REZERWY DŁUGOTERMINOWE

mln EUR

	Stan na dzień 31.12.2007 r.	Dodatkowe rezerwy	Niewykorzystane odwrócone kwoty	Kwoty wykorzystane	Kwoty przesunięte do rezerw krótkoterminowych	Zdyskontowana wartość bieżąca	Stan na dzień 31.12.2008 r.
Sprawy sądowe	297	169	(39)	(6)	0	0	421
Likwidacja obiektów jądrowych	744	0	0	0	(34)	109	819
Sektor finansowy	14	8	0	0	(11)	1	12
Inne	24	86	(16)	(2)	(3)	0	89
Ogółem	1 079	263	(55)	(8)	(48)	110	1 341

Sprawy sądowe

W pozycji tej przedstawiono szacunkowe kwoty, które prawdopodobnie należało będzie wypłacić po 2009 r. w związku z toczącymi się sprawami sądowymi. Największa kwota (403 mln EUR) dotyczy toczących się spraw sądowych na dzień 31 grudnia 2008 r. w związku z korektami finansowymi wydatków w ramach Sekcji Gwarancji EFRG i innych spraw sądowych dotyczących wydatków rolnych.

Likwidacja obiektów jądrowych

W 2002 r. zespół niezależnych ekspertów przeprowadził analizę w celu ustalenia szacunkowych kosztów likwidacji obiektów jądrowych WCB oraz programu zarządzania odpadami. Koszty te oszacowano na 1 145 mln EUR (z czego 76 mln EUR to szacunkowy koszt opcji typu „green field”, tzn. wyburzenia wszystkich budynków). Na ich podstawie ujęto stosowną rezerwę w sprawozdaniu finansowym. Zgodnie ze wspólnotowymi zasadami rachunkowości rezerwa ta jest indeksowana wskaźnikiem inflacji (2,5 %), a następnie dyskontowana do wartości bieżącej netto (w oparciu o krzywą swapu zerokuponowego w euro). Na dzień 31 grudnia 2008 r. kwota przeznaczona na rezerwę wyniosła zatem 1 072 mln EUR minus koszty poniesione do chwili obecnej w wysokości 164 mln EUR, czyli 908 mln EUR podzielone na kwoty, których wypłacenie spodziewane jest w 2009 r. (89 mln EUR) i w kolejnych latach (819 mln EUR).

Z uwagi na przewidywany czas trwania programu (około 30 lat) należy zaznaczyć, że dane szacunkowe nie są pewne i że ostateczny koszt może różnić się od obecnie ujętej kwoty.

Rezerwy finansowe

W ramach systemu poręczeń dla MŚP z 1998 r., systemu poręczeń dla MŚP z 2001 r. i systemu poręczeń dla MŚP z 2007 r. w ramach programu CIP, Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) jest upoważniony do udzielania gwarancji we własnym imieniu, ale na rzecz i na odpowiedzialność Komisji. Istnieją jednak ograniczenia dotyczące ryzyka finansowego powiązanego z wykorzystanymi i niewykorzystanymi gwarancjami. Na dzień bilansowy rezerwy finansowe odpowiadają w przypadku obydwu wspomnianych systemów zobowiązaniom płatniczym wobec pośredników finansowych pomniejszonym o zapotrzebowania na płatności netto zgłoszone do tego dnia. Długoterminowe rezerwy finansowe są dyskontowane do ich wartości bieżącej netto (w oparciu o krzywą swapu zerokuponowego w euro).

Inne rezerwy

Znaczna część tej kwoty dotyczy szacowanych wkładów Wspólnot na rzecz różnych państw członkowskich w ramach funduszu nadzwyczajnego na schorzenia zwierząt w przypadku pojawienia się określonych chorób zwierząt i opieka na kwotę 101 mln EUR (w 2007 r.: 42 mln EUR) podzieloną na kwoty, których wypłacenie spodziewane jest w 2009 r. (14 mln EUR) i w kolejnych latach (87 mln EUR).

2.14. DŁUGOTERMINOWE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

2.14.1. Zaciągnięte pożyczki

mln EUR						
Nazwa	Stan na dzień 31.12.2007 r.	Nowe pożyczki	Kwoty spłacone	Różnice kursowe	Zmiana wartości bilansowej	Stan na dzień 31.12.2008 r.
MFA	792	0	(129)	0	0	663
Bilans płatniczy	0	2 000	0	0	4	2 004
EURATOM	482	15	(5)	1	1	494
EWWiS w likwidacji	424	0	(66)	(73)	(3)	282
Ogółem	1 698	2 015	(200)	(72)	2	3 443

Zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek w podziale na długo- i krótkoterminowe

mln EUR

Zaciągnięte pożyczki	Termin zapadalności < 1 roku	Termin zapadalności > 1 roku	Ogółem na dzień 31.12.2008 r.
MFA	25	638	663
Bilans płatniczy	0	2 004	2 004
EURATOM	0	494	494
EWWiS w likwidacji	69	213	282
Ogółem	94	3 349	3 443

W pozycji tej ujęto pożyczki zaciągnięte przez Wspólnoty Europejskie, o okresie spłaty powyżej jednego roku (należy zauważyć, że dane dotyczące MFA za poprzedni rok są pomniejszone o kwoty Funduszu Gwarancyjnego). Zaciągnięte pożyczki obejmują zobowiązania potwierdzone certyfikatami, opiewające na kwotę 3 131 mln EUR (w 2007 r.: 1 344 mln EUR). Zmiany wartości bilansowej odpowiadają zmianom naliczonych odsetek, doliczając w przypadku EWWiS w likwidacji zaciągnięte pożyczki, amortyzację roczną wszelkich znaczących kosztów transakcji poniesionych w momencie ich zawarcia i obliczonych zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej. Efektywne stopy procentowe (wyrażone jako przedział stóp procentowych) przedstawiały się następująco:

Zaciągnięte pożyczki	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Pomoc makrofinansowa (MFA)	3,022 % – 5,29 %	3,816 % – 4,822 %
Euratom	3,348 % – 5,6775 %	4,366 % – 5,6775 %
Bilans płatniczy	3,25 %	—
EWWiS w likwidacji	4,939 % – 11,875 % ⁽¹⁾	4,375 % – 11,875 % ⁽¹⁾

⁽¹⁾ wyższe granice wartości dotyczą zaciągniętych pożyczek ze stałą stopą oprocentowania objętych swapem procentowym (zob. nota 2.8.2).

2.1.4.2. Zobowiązania przeznaczone do obrotu

mln EUR

Swapy EWWiS w likwidacji	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Długoterminowe	0	7
Krótkoterminowe	25	4
Ogółem	25	11

Szczegółowe informacje zamieszczono powyżej — zob. noty 2.3.4.2 i 2.8.2 odnoszące się do zobowiązań przeznaczonych do obrotu.

2.1.5. INNE ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

mln EUR

	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 770	1 519
Budynki, których cena zakupu płacona jest w ratach	403	427
Inne	53	43
Ogółem	2 226	1 989

Pozycja ta obejmuje głównie zobowiązania z tytułu leasingu o okresie wymagalności przekraczającym jeden rok (zob. nota 2.2 powyżej). Obejmuje również kwoty dotyczące niektórych budynków, które Komisja nabyła i których cena nabycia zostanie pokryta w ratach – nie są to umowy leasingowe, ponieważ tytuł własności przeszedł natychmiast na Komisję.

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

2.16. REZERWY KRÓTKOTERMINOWE

							<i>mln EUR</i>
	Stan na dzień 31.12.2007 r.	Dodatkowe rezerwy	Niewykorzysta- ne odwrócone kwoty	Kwoty wykorzystane	Przesunięcia do/z innych pozycji	Zdyskontowa- na wartość bieżąca	Stan na dzień 31.12.2008 r.
Sprawy sądowe	28	7	(3)	(16)	0	0	16
Likwidacja obiektów jądrowych	78	0	0	(25)	34	2	89
Sektor finansowy	233	1	0	(44)	11	1	202
Inne	30	28	(10)	(10)	3	0	41
Ogółem	369	36	(13)	(95)	48	3	348

W niniejszej pozycji ujęto rezerwy na zaciągnięte pożyczki, w przypadku których okres wymagalności wynosi mniej niż jeden rok.

2.17. KRÓTKOTERMINOWE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

W pozycji tej ujęto zaciągnięte pożyczki w wysokości **94 mln EUR** z terminem wymagalności upływającym w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego (zob. nota **2.14.1**) oraz kwotę **25 mln EUR** dotyczącą zobowiązań przeznaczonych do obrotu (zob. nota **2.14.2**).

2.18. ZOBOWIĄZANIA WOBEC WIERZYCIELI

			<i>mln EUR</i>
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.	
Bieżąca część zobowiązań długoterminowych	64	65	
Zobowiązania krótkoterminowe wobec wierzycieli	12 026	13 939	
Zobowiązania różne	115	189	
Rozliczenia międzyokresowe bierne i dochody przyszłych okresów	77 472	81 187	
Ogółem	89 677	95 380	

2.18.1. Bieżąca część zobowiązań długoterminowych

			<i>mln EUR</i>
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	52	32	
Inne	12	33	
Ogółem	64	65	

2.18.2. Zobowiązania krótkoterminowe wobec wierzycieli

			<i>mln EUR</i>
Rodzaj	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.	
Państwa członkowskie	11 386	12 328	
Dostawcy i inni	1 175	2 244	
Kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia	(535)	(633)	
Ogółem	12 026	13 939	

Zobowiązania krótkoterminowe wobec wierzycieli obejmują zestawienia wydatków otrzymanych przez Wspólnoty w ramach działań związanych z dotacjami. Są one ujmowane w kwocie roszczenia od momentu otrzymania wniosku. Jeśli beneficjentem jest państwo członkowskie, klasyfikuje się je jako zobowiązania. Ta sama procedura obowiązuje w odniesieniu do faktur i not kredytowych dotyczących działań związanych z zamówieniami. Zestawienia poniesionych wydatków są uwzględniane przy procedurach zakończenia księgowania na koniec danego roku (procedurach *cut-off*) – zob. poniżej nota **2.18.3**). Po zakończeniu zamknięcia księgowania szacunkowe kwalifikowalne kwoty zostały ujęte jako rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów, natomiast niekwalifikowalna część kosztów pozostaje otwarta na rachunkach w pozycji „kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia”. Aby uniknąć zawyżania aktywów i zobowiązań, zdecydowano o przedstawianiu kwoty netto podlegającej wypłacie w pozycji „zobowiązania krótkoterminowe”.

Państwa członkowskie

Główne kwoty w tej pozycji obejmują 4 660 mln EUR (w 2007 r.: 6 287 mln EUR) na podstawie zestawień poniesionych wydatków za działania w ramach funduszy strukturalnych. Obejmują również 6 627 mln EUR zwrotu należnego państwom członkowskim zgodnie z budżetem korygującym sporządzonym na koniec 2008 r. (w 2007 r.: 5 889 mln EUR) – kwota ta została zapłacona państwom członkowskim w lutym 2009 r.

Dostawcy i inni

W niniejszej pozycji ujęto kwoty zobowiązań dotyczących działań związanych z dotacjami i zamówieniami, jak również zobowiązania wobec organów publicznych i jednostek nieobjętych konsolidacją (np. EFR).

Kwalifikowalność wymagająca sprawdzenia

Rodzaj	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
DG EMPL	249	194
DG REGIO	161	229
DG MARE	36	21
DG AGRI	7	109
DG ENV	7	20
Inne	75	60
Ogółem	535	633

2.18.3. Rozliczenia międzyokresowe bierne i dochody przyszłych okresów

	mln EUR	
	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Rozliczenia międzyokresowe bierne	77 260	80 937
Dochody przyszłych okresów	50	47
Inne	162	203
Ogółem	77 472	81 187

Rozliczenia międzyokresowe bierne mają następującą strukturę:

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE BIERNE

mIn EUR

	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Rozliczenia międzyokresowe bierne dotycząceEFRG:		
Wydatki od 16/10/2008 do 31/12/2008	30 415	28 642
Pomoc bezpośrednia	12 682	13 786
Restrukturyzacja sektora cukru	3 787	3 108
Inne	(13)	(101)
EFRG ogółem	46 871	45 435
Rozliczenia międzyokresowe bierne dotyczące działań strukturalnych:		
EFROW	7 004	6 723
EFRR i działania innowacyjne	10 687	15 244
Fundusz Spójności	2 810	1 593
ISPA	4	0
EFS	4 596	7 744
Fundusze strukturalne ogółem	25 101	31 304
Inne rozliczenia międzyokresowe bierne:		
Badania i rozwój	1 978	1 315
Inne	3 310	2 883
Inne ogółem	5 288	4 198
Rozliczenia międzyokresowe bierne ogółem	77 260	80 937

AKTYWA NETTO

2.19. KAPITAŁ REZERWOWY

mIn EUR

	Stan na dzień 31.12.2008 r.	Stan na dzień 31.12.2007 r.
Kapitał rezerwowy z wyceny według wartości godziwej	41	7
Inne kapitały rezerwowe:		
Fundusz Gwarancyjny	1 276	1 118
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	57	57
Operacje zaciągania i udzielania pożyczek	1 528	1 525
Inne	213	99
Ogółem	3 074	2 799
Ogółem	3 115	2 806

2.19.1. Kapitał rezerwowy z wyceny według wartości godziwej

Zgodnie z zasadami rachunkowości korekta do wartości godziwej aktywów dostępnych do sprzedaży jest ujmowana w kapitale rezerwowym z wyceny według wartości godziwej.

2.19.2. Inne kapitały rezerwowe

Fundusz Gwarancyjny

Zob. także nota 2.3.3 odnosząca się do funkcjonowania Funduszu Gwarancyjnego. Ten kapitał rezerwowy stanowi kwotę docelową w wysokości 9 % nieregulowanych kwot zobowiązań gwarantowanych przez fundusz wymaganą do zatrzymania jako aktywa.

Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny

Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny obejmuje aktualizację wyceny rzeczowych aktywów trwałych. Saldo na koniec roku w wysokości 57 mln EUR odnosi się do aktualizacji wyceny gruntów i budynków Komisji, która miała miejsce przed przejściem na nowe zasady rachunkowości.

Kapitał rezerwy na działalność w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek

Kwoty te obejmują kapitał rezerwy powiązany z działaniami Komisji w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek. Zasadnicza kwota dotyczy głównie kapitału rezerwowego EWWiS w likwidacji, przy czym największą jego część stanowi kapitał rezerwy na aktywa Funduszu Badawczego Węgla i Stali. Rezerwę tę utworzono w związku z likwidacją EWWiS, i na dzień 31 grudnia 2008 r. wyniosła ona łącznie 1 526 mln EUR.

2.20. KWOTY, DO KTÓRYCH WNIESIENIA WEZWANO PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

	<i>mln EUR</i>
	Kwota
Kwoty, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie – stan na dzień 31 grudnia 2007 r.	61 426
Zwrot państwom członkowskim nadwyżki budżetowej za 2007 r.	1 529
Zmiany stanu kapitału rezerwowego Funduszu Gwarancyjnego	158
Inne zmiany stanu kapitału rezerwowego	108
EWWiS w likwidacji: przydział wyniku finansowego za 2007 r.	4
Wynik finansowy (nadwyżka) za rok	(12 686)
Ogółem kwoty, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie – stan na dzień 31 grudnia 2008 r.	50 539
W jej skład wchodzi:	
Świadczenia pracownicze	37 556
Inne kwoty	12 983

Kwota ta to dodatkowe wydatki poniesione już przez Wspólnoty do dnia 31 grudnia 2008 r., które będą musiały zostać sfinansowane z przyszłych budżetów. Wiele wydatków ujmowanych jest zgodnie z zasadą memoriałową w roku N, choć ich wypłata może zostać faktycznie dokonana w roku N + 1 i zostać sfinansowana z budżetu na rok N + 1. W związku z ujęciem w sprawozdaniu finansowym tych zobowiązań oraz ze względu na fakt, że odpowiednie kwoty są finansowane z przyszłych budżetów, na koniec roku zobowiązania znacząco przekraczają poziom aktywów. Najbardziej znaczące kwoty, na które należy zwrócić uwagę, odnoszą się do działań EFRG. Kwota płatności na rzecz państw członkowskich za okres od 16 października do 31 grudnia 2008 r. wyniosła 30,4 mld EUR. W większości kwoty, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie, są w rzeczywistości wpłacane przez państwa członkowskie w okresie krótszym niż 12 miesięcy od końca danego roku budżetowego jako część budżetu na kolejny rok.

Nastąpił znaczny spadek innych kwot, do których wniesienia wezwano państwa członkowskie, w porównaniu z poprzednim rokiem, tzn. 13 mld EUR w porównaniu z 27,9 mld EUR w 2007 r. Główną przyczyną tego spadku jest obniżenie się zobowiązań wobec wierzycieli o 5,7 mld EUR (zob. nota 2.18 powyżej), wzrost zaliczkowania o 4,7 mld EUR (noty 2.5 i 2.9) oraz wzrost środków pieniężnych o 5 mld EUR (nota 2.11).

Zasadniczo tylko w przypadku świadczeń pracowniczych Wspólnoty są zobowiązane wobec swojego personelu do ich wypłacania przez dłuższy czas, przy czym należy zauważyć, że finansowanie płatności emerytalno-rentowych z rocznych budżetów gwarantowane jest przez państwa członkowskie. Poniżej, jedynie do celów informacyjnych, przedstawiono szacunkowy podział przyszłych płatności świadczeń pracowniczych:

	<i>mln EUR</i>
	Kwota
Krótkoterminowa: kwoty do wypłacenia w 2009 r.	1 160
Długoterminowa: kwoty do wypłacenia po 2009 r.	36 396
Świadczenia pracownicze ogółem na dzień 31.12.2008 r.	37 556

Należy również zauważyć, że nie ma to wpływu na wynik budżetu - dochody budżetowe powinny zawsze być równe wydatkom budżetowym lub je przewyższać, a każda nadwyżka dochodów zwracana jest państwom członkowskim.

3. INFORMACJA DODATKOWA DO RACHUNKU WYNIKU EKONOMICZNEGO

3.1. DOCHODY Z TYTUŁU ZASOBÓW WŁASNYCH I SKŁADEK

	Nota	2008	2007
<i>mln EUR</i>			
Dochody z tytułu zasobów własnych	3.1.1		
Zasoby własne oparte na DNB		74 479	73 922
Zasoby własne oparte na VAT		19 008	19 442
Tradycyjne zasoby własne:			
Opłaty rolne		1 184	1 429
Cła		15 196	15 288
Opłaty wyrównawcze od cukru		702	(36)
Tradycyjne zasoby własne ogółem		17 082	16 681
Dostosowania budżetowe	3.1.2	1 930	1 892
Składki krajów trzecich (w tym krajów EFTA)		214	147
Ogółem		112 713	112 084

Dochody z tytułu zasobów własnych stanowią zasadniczą część dochodów operacyjnych Wspólnot Europejskich. Tym samym większość wydatków finansowana jest z zasobów własnych, a inne dochody stanowią jedynie niewielką część finansowania ogółem.

3.1.1. *Dochody z tytułu zasobów własnych*

Wyróżnia się trzy kategorie zasobów własnych: tradycyjne zasoby własne, zasoby oparte na VAT oraz zasoby oparte na DNB. Tradycyjne zasoby własne obejmują opłaty rolne, opłaty wyrównawcze od cukru i cła. Częścią systemu zasobów własnych jest również mechanizm korekty nierównowagi budżetowej (rabat brytyjski). Państwa członkowskie zatrzymują — na poczet kosztów poboru — 25 % tradycyjnych zasobów własnych, a powyższe kwoty to kwoty uwzględniające to odliczenie.

Zasoby własne oparte na VAT wynikają z zastosowania jednolitej stawki dla wszystkich państw członkowskich do zharmonizowanej podstawy VAT, która to podstawa nie może przekraczać 50 % DNB dla każdego państwa członkowskiego. Zasoby oparte na DNB to zasoby zmienne, mające zapewnić dochody wymagane w danym roku w celu pokrycia wydatków przekraczających kwotę uzyskaną z tradycyjnych zasobów własnych, zasobów opartych na VAT i dochodów różnych. Dochody te wynikają z zastosowania jednolitej stawki do sumy DNB wszystkich państw członkowskich.

Poziom zasobów własnych między 2007 a 2008 r. jest podobny. Wzrost o 524 mln EUR jest związany głównie ze wzrostem opłat wyrównawczych od cukru w wyniku zmiany przepisów dotyczących wspólnej organizacji rynku cukru.

3.1.2. *Dostosowania budżetowe*

Dostosowania budżetowe obejmują nadwyżkę budżetową z 2007 r. (1 529 mln EUR), która została pośrednio zwrócona państwom członkowskim poprzez pomniejszenie kwot na poczet zasobów własnych, które państwa te muszą przekazać w kolejnym roku — tym samym stanowi ona dochód w roku 2008. Zgodnie z decyzją Rady 2000/597/WE w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa stosowany jest mechanizm korekty nierównowagi budżetowej. Ponieważ kwota ta finansowana jest przez pozostałe państwa członkowskie, nie ma ona wpływu na wynik budżetu ani na rachunek wyniku ekonomicznego. Niemniej jednak w pozycji tej ujęto kwotę 400 mln EUR, która wynika z różnic między kursem euro stosowanym dla celów budżetowych (zob. art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1150/2000) a kursem obowiązującym w dniu faktycznej realizacji płatności przez państwa członkowskie nienależące do UGW.

3.2. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

mln EUR			
	Nota	2008	2007
Grzywny	3.2.1	3 171	3 339
Opłaty rolne	3.2.2	2 299	2 634
Odzyskanie wydatków:	3.2.3		
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane		61	93
Pośrednie zarządzanie scentralizowane		4	10
Zarządzanie zdecentralizowane		90	133
Zarządzanie dzielone		1 349	577
Zarządzanie wspólne		0	1
Ogółem		1 504	814
Dochody z działalności administracyjnej:	3.2.4		
Personel		974	908
Dochody powiązane z rzeczowymi aktywami trwałymi		25	26
Pozostałe dochody administracyjne		149	181
Ogółem		1 148	1 115
Różne przychody operacyjne:	3.2.5		
Dostosowania/rezerwy		71	23
Dodatnie różnice kursowe		269	276
Inne		1 269	879
Ogółem		1 609	1 178
Ogółem		9 731	9 080

3.2.1. Grzywny

Dochody te odnoszą się do grzywien nałożonych przez Komisję za naruszenie zasad konkurencji. Należności i powiązane dochody ujmuje się po podjęciu przez Komisję decyzji o nałożeniu grzywny i oficjalnym powiadomieniu o takiej decyzji jej adresata. Nie obejmują one grzywien z tytułu praktyk antykonkurencyjnych zgłoszonych przez Komisję Europejską: od producenta komputerowych układów scalonych z maja 2009 r. w kwocie 1,06 mld EUR oraz od dwóch producentów energii z lipca 2009 r. w kwocie 1,106 mld EUR.

3.2.2. Opłaty rolne

Kwoty te obejmują opłaty wyrównawcze w sektorze mleka w wysokości 338 mln EUR (w 2007 r.: 232 mln EUR) oraz opłaty wyrównawcze od cukru w wysokości 1 961 mln EUR (w 2007 r.: 2 402 mln EUR). Opłaty wyrównawcze w sektorze mleka są instrumentem zarządzania rynkiem i mają na celu karanie tych producentów mleka, którzy przekroczyli swoje ilości referencyjne. Jako że nie są one powiązane z wcześniejszymi płatnościami dokonanymi przez Komisję, w praktyce uznaje się je za dochody przeznaczone na określony cel. Opłaty wyrównawcze od cukru powiązane są z funduszem restrukturyzacji sektora cukru, przy czym w związku z reformą sektora cukru obniżono cenę cukru na rynku wewnętrznym, tak aby zmniejszyć różnicę między ceną w UE i ceną międzynarodową. Aby zachęcić mniej konkurencyjnych producentów cukru do opuszczenia tego rynku, utworzono samofinansujący się fundusz restrukturyzacji, finansowany z dochodów pochodzących z tymczasowego podatku nałożonego na producentów cukru, ujmowanych jako dochody przeznaczone na określony cel. Program ten ma trwać cztery lata.

3.2.3. Odzyskanie wydatków

Ta pozycja obejmuje wystawione przez Komisję nakazy odzyskania środków oraz zmniejszenie kolejnych płatności, zaksięgowane w systemie rachunkowości Komisji, w celu odzyskania kwot uprzednio wypłaconych z budżetu ogólnego (w oparciu o kontrole, zakończone audyty lub analizy kwalifikowalności), jak również nakazy odzyskania środków wystawione przez państwa członkowskie beneficjentom EFRG. Obejmuje ona także zmianę szacunków dotyczących naliczonych dochodów na koniec poprzedniego roku w porównaniu z bieżącym. Pozycja ta nie odzwierciedla jednakże w pełni odzyskanych wydatków WE, w szczególności istotnych pozycji wydatków w obszarze działań strukturalnych, w przypadku których istnieją specjalne mechanizmy, które zapewniają zwrot niekwalifikowalnych kwot i które w większości przypadków nie wymagają wystawienia nakazu odzyskania środków. Odzyskane kwoty zaliczek nie są również ujmowane jako dochód zgodnie z zasadami rachunkowości WE. Dalsze informacje dotyczące odzyskania nienależnych płatności zawarto w nocie 6.

Odzyskanie wydatków: zarządzanie dzielone

Ujęta w tej pozycji kwota 1 349 mln EUR ogółem obejmuje kwotę 1 000 mln EUR dotyczącą Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz 349 mln EUR na działania strukturalne.

(a) Rolnictwo, EFRG

W obszarze rolnictwa ujęte jako dochód roczny w ramach tej pozycji kwoty wyniosły 1 000 mln EUR i złożyły się na następujące elementy:

- korekty w ramach procedury zgodności rozliczeń, co do których decyzje podjęto w ciągu roku, na kwotę 859 mln EUR;
- nieprawidłowości i nadużycia finansowe na kwotę 141 mln EUR; kwoty zwrotów zgłoszonych przez państwa członkowskie i odzyskanych w ciągu roku o wartości 360 mln EUR, pomniejszone o nieuregulowane kwoty zgłoszone przez państwa członkowskie podlegające odzyskaniu na koniec roku i dotyczące przypadków nieprawidłowości i nadużyć finansowych w wysokości 219 mln EUR (684 mln EUR na koniec 2008 r. w porównaniu z 902 mln EUR na koniec 2007 r.) – zob. również nota **2.10.2.2**.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. kwota wydatków w ramach EFRG, która zostanie poddana korektom po zakończeniu audytów, wynosiła 1,7 mld EUR. Kwotę tę wykazuje się w pozycji pozabilansowej jako aktywa warunkowe (zob. nota **5.3**).

(b) Działania strukturalne

Kwota odzyskanych wydatków w ramach działań strukturalnych ujętych w niniejszej pozycji wyniosła 349 mln EUR. Odpowiednie kwoty za 2007 r. wynosiły 77 mln EUR.

Pozycja ta obejmuje nakazy odzyskania środków na kwotę 267 mln EUR wystawione przez Komisję w celu odzyskania nienależnych wydatków dokonanych w uprzednich latach oraz zmianę stanu (wzrost) naliczonych dochodów na koniec roku (82 mln EUR). Nakazy odzyskania środków wystawiane są jedynie w następujących przypadkach:

- formalne decyzje o korekcie finansowej podejmowane przez Komisję w przypadku wykrycia nieprawidłowych wydatków w kwotach roszczeń państw członkowskich;
- korekty po zakończeniu programu skutkujące zmniejszeniem wkładu UE, w przypadku gdy państwo członkowskie nie zadeklarowało wystarczających wydatków kwalifikowalnych uzasadniających całą kwotę zaliczek i dokonane płatności okresowe; tego rodzaju działania nie wymagają formalnej decyzji Komisji, w przypadku gdy jest na nie zgoda ze strony państwa członkowskiego;
- zwrot odzyskanych kwot po zamknięciu programu i po zakończeniu postępowania sądowego, będących w toku na dzień zamknięcia programu.

Nakazy odzyskania środków wystawione w 2008 r. w celu odzyskania wydatków na kwotę 267 mln EUR ogółem można rozbić na następujące kwoty: 200 mln EUR w związku z korektami finansowymi, co do których decyzje podjęto w 2008 r., 34 mln EUR w związku z korektami finansowymi, co do których decyzje podjęto przed 2008 r., 31 mln EUR w związku z nakazami odzyskania środków błędnie wypłaconych z powodu błędów lub nieprawidłowości oraz 2 mln EUR w związku z innymi nakazami odzyskania środków. Pozostałe nakazy odzyskania środków wystawione w związku z działaniami strukturalnymi dotyczą odzyskania zaliczek. Kwoty te nie zostały ujęte jako dochód, natomiast zapisano je w bilansie w pozycji dotyczącej zaliczek.

Kwotę 2,6 mld EUR powiązaną z potencjalnymi korektami finansowymi, co do których nie podjęto jeszcze decyzji, wykazano jako składnik aktywów warunkowych (zob. nota **5.3**).

Odzyskanie wydatków: inne rodzaje zarządzania

Pozycja ta obejmuje nakazy odzyskania środków na kwotę 155 mln EUR, wystawionych przez Komisję w celu odzyskania nienależnych płatności o wartości 48 mln EUR dokonanych w uprzednich latach, innych nakazów odzyskania środków na kwotę 135 mln EUR, zmiany stanu naliczonych dochodów na koniec roku (spadek o 22 mln EUR) oraz wyłączeń konsolidacyjnych (spadek o 6 mln EUR). Pozostałe nakazy odzyskania środków wystawione w ramach innych rodzajów zarządzania dotyczą odzyskania zaliczek i opiewają na kwotę 24 mln EUR. Kwoty te nie zostały ujęte jako dochód, natomiast w bilansie zapisano je w pozycji dotyczącej zaliczek.

3.2.4. Dochody z działalności administracyjnej

Dochody te wynikają głównie z odliczeń od wynagrodzeń pracowników i obejmują zasadniczo dwie kwoty: składki emerytalne i podatki dochodowe.

3.2.5. Różne przychody operacyjne

W pozycji tej ujęto kwotę 321 mln EUR (w 2007 r.: 296 mln EUR) obejmującą kwoty otrzymane od krajów przystępujących. Wzrost różnych dochodów operacyjnych w porównaniu z poprzednim rokiem wynika przede wszystkim z tego, że w tym roku ujęto dochód w wysokości 109 mln EUR powiązany z mniejszym obniżeniem wartości w przypadku należności EFRG (w 2007 r.: 11 mln EUR). Ponadto w tym roku ujęto również kwotę 241 mln EUR (w 2007 r.: 33 mln EUR) dotyczącą zaliczek wykazanych po raz pierwszy w bilansie, co zostało wykazane w niniejszej pozycji – największa kwota (231 mln EUR) dotyczy środków wypłaconych z instrumentu finansowego Schengen.

Dodatknie różnice kursowe, z wyjątkiem zysków z działalności finansowej opisanych w nocie 3.5 poniżej, są również ujęte w niniejszej pozycji. Wynikają one z codziennej działalności i powiązanych transakcji przeprowadzanych w walutach innych niż EUR, jak również z aktualizacji wyceny na koniec roku, której przeprowadzenie konieczne jest w celu sporządzenia sprawozdania finansowego. Obejmują one zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane różnice kursowe.

3.3. KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	<i>mln EUR</i>	
	2008	2007
Koszty personelu	4 563	4 289
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	330	343
Pozostałe koszty administracyjne	2 827	2 488
Ogółem	7 720	7 120

Do wydatków tych należą wydatki administracyjne poniesione w ramach działalności Wspólnot, obejmujące koszty osobowe i koszty związane ze wartościami niematerialnymi i prawnymi oraz rzeczowymi aktywami trwałymi (takie jak amortyzacja, koszty utrzymania itp.).

3.4. KOSZTY OPERACYJNE

	<i>mln EUR</i>		
	Nota	2008	2007
Podstawowe koszty operacyjne:	3.4.1		
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane		7 998	9 504
Pośrednie zarządzanie scentralizowane		3 077	1 185
Zarządzanie zdecentralizowane		1 278	1 978
Zarządzanie dzielone		81 839	89 778
Zarządzanie wspólne		1 188	949
Ogółem		95 380	103 394
Inne koszty operacyjne:	3.4.2		
Korekty/dostosowania/rezerwy		278	260
Ujemne różnice kursowe		773	399
Inne		783	629
Ogółem		1 834	1 288
Ogółem		97 214	104 682

3.4.1. Podstawowe koszty operacyjne

Wydatki operacyjne Wspólnot Europejskich obejmują różne działy perspektywy finansowej oraz przyjmują różne postacie, w zależności od sposobu wypłacania środków pieniężnych i zarządzania nimi. Większość wydatków (86 %) objęta jest pozycją „zarządzanie dzielone”, który zakłada oddelegowywanie zadań państwom członkowskim i dotyczy takich zagadnień, jak wydatki w ramach EFRG oraz działania strukturalne (Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rybacki).

Spadek kosztów operacyjnych w 2008 r. jest związany w dużym stopniu z działalnością finansowaną poprzez różne działania strukturalne w ramach zarządzania dzielonego. Działania te są ujęte w programy realizowane w okresach pięciu lub sześciu lat. Na dzień 31 grudnia 2008 r. występują dwa okresy programowania, dla których działania prowadzone są równoległe: programy na lata 2000-2006 i programy na lata 2007-2013. Spadek o 7,9 mld EUR wydatków na działania strukturalne można powiązać z faktem, że od 2006 r. niektóre finansowane projekty znajdowały się w fazie zakończenia (programy dotyczące lat 2000-2006), natomiast inne (programy dotyczące lat 2007-2013) są mniej zaawansowane, niż przewidywano w 2007 r. Dla tych nowych projektów druga rata zaliczek została wypłacona w 2008 r., zgodnie z wyjaśnieniem w nocie 2.5, lecz wystąpiły opóźnienia w realizacji programów przez państwa członkowskie, częściowo wynikające z wymogu zatwierdzenia przez Komisję systemów zarządzania i kontroli państw członkowskich.

Wzrost o 1,9 mld EUR wydatków w ramach pośredniego zarządzania scentralizowanego jest częściowo równoważony spadkiem o 1,3 mld EUR wydatków w ramach bezpośredniego zarządzania scentralizowanego. W istocie w tym roku miało miejsce przeklasyfikowanie projektów, głównie należących do agencji wykonawczych, z wydatków w ramach bezpośredniego zarządzania scentralizowanego do wydatków w ramach pośredniego zarządzania scentralizowanego.

3.4.2. Inne koszty operacyjne

Ujemne różnice kursowe, z wyjątkiem tych wynikających z działalności finansowej opisanej poniżej w nocie 3.6, wynikają z codziennej działalności i powiązanych transakcji przeprowadzanych w walutach innych niż euro, jak również z aktualizacji wyceny na koniec roku, której przeprowadzenie konieczne jest przy sporządzaniu sprawozdania finansowego – ujemne różnice mogą być zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane.

W ujęciu netto wystąpiły znaczne ujemne różnice kursowe w roku budżetowym. Największy jest udział Komisji, w przypadku której kwota niezrealizowanych ujemnych różnic kursowych w tym roku wynika z przeszacowania na koniec roku nierozliczonych sald w walutach obcych. Większość tych ujemnych różnic kursowych (242 mln EUR z 305 mln EUR) dotyczy funta brytyjskiego i korony szwedzkiej. Obie te waluty straciły ponad 20 % wartości względem euro w ciągu ostatnich czterech miesięcy 2008 r. Znaczne salda w walutach obcych, w tym w funtach brytyjskich i koronach szwedzkich, występowały na koniec roku na rachunkach bankowych zasobów własnych Komisji, na pokrycie zapotrzebowania Komisji na środki pieniężne w związku z wykonaniem budżetu.

Komisja odnotowała również znaczne ujemne zrealizowane różnice kursowe netto, z czego większość (około 150 mln EUR z 192 mln EUR) wynika z transakcji księgowych dotyczących kwot zasobów własnych wpłaconych w walutach krajowych innych niż euro przez państwa członkowskie nienależące do strefy euro. Te ujemne różnice kursowe wynikają z różnicy między księgowym kursem wymiany, po którym Komisja zaksięgowała te kwoty po ich otrzymaniu a rynkowym kursem wymiany, po którym są przeliczane na euro przed wykorzystaniem ich w celu pokrycia płatności Komisji. Jak wspomniano powyżej, w trakcie ostatnich czterech miesięcy 2008 r. kilka walut europejskich, w tym zwłaszcza funt brytyjski, złotówka i korona szwedzka, ulegało stałej i znaczącej deprecjacji względem euro. Z tego powodu rynkowe kursy wymiany stosowane w tym okresie do przeliczania zasobów własnych Komisji w tych walutach były regularnie niższe niż księgowy kurs wymiany, po których zasoby te zostały zaksięgowane. Pozostała część występującej różnicy związana jest z innymi operacjami księgowymi, w tym z płatnościami wykonywanymi przez Komisję w innych walutach.

Pozycja „inne” obejmuje głównie korekty w zakresie zaliczek oraz kwoty umorzonej/odnotowanej straty z tytułu realizacji należności Komisji. Obejmuje również kwotę 144 mln EUR dotyczącą realizacji programu CARDS w Kosowie, Serbii i Czarnogórze oraz kwotę 143 mln EUR dotyczącą dwóch innych programów, którymi zarządza agencja objęta konsolidacją.

3.5. PRZYCHODY FINANSOWE

	mln EUR	
	2008	2007
Dochody z tytułu dywidend (z funduszy kapitału podwyższonego ryzyka)	22	6
Dochody z tytułu odsetek:		
z tytułu zaliczkowania	50	33
z tytułu zaległych płatności	26	81
z tytułu transakcji zamiennych (swap)	13	19
z tytułu aktywów dostępnych do sprzedaży	102	97
z tytułu pożyczek	105	106
z tytułu środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych	349	263
Inne	3	12
Ogółem	648	611
Inne przychody finansowe:		
Zrealizowany zysk ze sprzedaży aktywów finansowych	4	6
Odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	0	1
Inne	11	23
Ogółem	15	30
Korekty wartości bieżącej	3	24
Dodatnie różnice kursowe	10	3
Ogółem	698	674

3.6. KOSZTY FINANSOWE

	mln EUR	
	2008	2007
Wydatki z tytułu odsetek:		
Leasing	91	101
Z tytułu transakcji zamiennych (swap)	10	17
Z tytułu pożyczek	90	91
Inne	9	5
Ogółem	200	214
Inne koszty finansowe:		
Korekty rezerw finansowych	12	11
Koszty finansowe instrumentów budżetowych	50	57
Zrealizowana strata ze sprzedaży aktywów finansowych	8	9
Strata z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	11	15
Inne	56	35
Ogółem	137	127
Korekty wartości bieżącej	118	7
Ujemne różnice kursowe	12	6
Ogółem	467	354

Poza stratami ze sprzedaży oraz odpisami aktualizacyjnymi wartości aktywów finansowych, do innych kosztów finansowych należą również korekty rezerw finansowych oraz opłaty za zarządzanie uiszczane na rzecz powierników.

3.7. UDZIAŁ W NADWYŻCE/(DEFICYCIE) NETTO JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH I WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

Zgodnie z metodą praw własności Wspólnoty w swoim rachunku wyniku ekonomicznego ujmują udział w nadwyżce netto swojej jednostki stowarzyszonej (EFI) oraz swoich wspólnych przedsiębiorstw/przedsięwzięć (zob. również noty 2.3.1 i 2.3.2).

3.8. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

W sprawozdaniu dotyczącym segmentów działalności przychody i koszty operacyjne przedstawiono w rozbięciu na poszczególne obszary polityki Komisji, w oparciu o strukturę budżetu zadaniowego. Do celów prezentacji w sprawozdaniu finansowym obszary te można przyporządkować do trzech większych działań – działalność w Unii Europejskiej, działalność poza Unią Europejską oraz usługi i inne.

„Działalność w Unii Europejskiej” jest najobszerniejszym spośród nich, ponieważ obejmuje wiele obszarów polityki w ramach Unii Europejskiej. „Działalność poza Unią Europejską” obejmuje obszary polityki realizowanej poza Unią, jak np. wymiana handlowa i pomoc. W zakres działu „usługi i inne” wchodzi działania wewnętrzne i horyzontalne niezbędne dla funkcjonowania instytucji i organów Wspólnot.

Objęte konsolidacją agencje są uwzględnione w różnych obszarach polityki. Inne instytucje — nie licząc Komisji — są zgrupowane w konkretnym obszarze polityki. Dla poszczególnych obszarów polityki podane są dane liczbowe brutto przed wyłączeniami konsolidacyjnymi, a wyłączenia konsolidacyjne dokonywane są zbiorczo w jednej kolumnie.

Należy zaznaczyć, że zasoby własne i składki nie są podzielone pomiędzy różne działania, ponieważ są one obliczane, pobierane i zarządzane przez centralne służby Komisji. Zostały one wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, aby umożliwić porównanie wyniku netto z rachunkiem wyniku ekonomicznego.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI — ZESTAWIENIE

mln EUR

	Działalność w UE	Działania poza UE	Usługi i inne	EWWiS w likwidacji	Inne instytucje	Wyłączenia konsolidacyjne	Ogółem
Przychody operacyjne:							
Grzywny	3 171	0	0	0	0	0	3 171
Opłaty rolne	2 299	0	0	0	0	0	2 299
Odzyskanie wydatków	1 384	120	6	0	0	(6)	1 504
Przychody z działalności administracyjnej	69	35	832	0	352	(140)	1 148
Pozostałe przychody operacyjne	1 756	266	586	2	2	(1 003)	1 609
PRZYCHODY OPERACYJNE OGÓŁEM	8 679	421	1 424	2	354	(1 149)	9 731
Koszty administracyjne:							
Wydatki na personel	(1 610)	(714)	(1 018)	0	(1 229)	8	(4 563)
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	(58)	(18)	(115)	0	(139)	0	(330)
Pozostałe koszty administracyjne	(645)	(279)	(848)	0	(1 239)	184	(2 827)
	(2 313)	(1 011)	(1 981)	0	(2 607)	192	(7 720)
Koszty operacyjne:							
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	(4 807)	(3 604)	(226)	0	0	639	(7 998)
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	(3 094)	(195)	(3)	0	0	215	(3 077)
Zarządzanie zdecentralizowane	(21)	(1 257)	0	0	0	0	(1 278)
Zarządzanie dzielone	(81 748)	(17)	(74)	0	0	0	(81 839)
Zarządzanie wspólne	(115)	(1 074)	0	0	0	1	(1 188)
Inne koszty operacyjne	(879)	(182)	(820)	(54)	(1)	102	(1 834)
	(90 664)	(6 329)	(1 123)	(54)	(1)	957	(97 214)
KOSZTY OPERACYJNE OGÓŁEM	(92 977)	(7 340)	(3 104)	(54)	(2 608)	1 149	(104 934)
KOSZTY OPERACYJNE NETTO	(84 298)	(6 919)	(1 680)	(52)	(2 254)	0	(95 203)
Dochody z tytułu zasobów własnych i wkładów							112 713
Nadwyżka z działalności operacyjnej							17 510
Dochody finansowe netto							231
Zmiany w zakresie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych							(5 009)
Udział wyniku jednostek stowarzyszonych/wspólnych przedsiębiorstw							(46)
Wynik ekonomiczny za rok							12 686

SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI – DZIAŁALNOŚĆ W UNII EUROPEJSKIEJ

mln EUR

	Sprawy gospodarcze i finansowe	Przedsiębiorstwa i przemysł	Konkurencja	Zatrudnienie	Rolnictwo	Transport i energia	Środowisko	Badania naukowe	Spółeczeństwo informatyczne
Przychody operacyjne:									
Grzywny	0	0	3 168	0	0	0	0	0	0
Opłaty rolne	0	0	0	0	2 299	0	0	0	0
Odzyskanie wydatków	1	1	0	58	1 005	7	1	3	10
Przychody z działalności administracyjnej	0	11	0	0	0	12	0	1	7
Pozostałe przychody operacyjne	0	218	3	32	145	297	39	370	6
PRZYCHODY OPERACYJNE OGÓŁEM	1	230	3 171	90	3 449	316	40	374	23
Koszty administracyjne:	(51)	(225)	(68)	(99)	(108)	(218)	(93)	(265)	(131)
Koszty personelu	(45)	(149)	(62)	(74)	(89)	(161)	(70)	(151)	(94)
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	0	(11)	0	(1)	0	(4)	(1)	0	0
Pozostałe koszty administracyjne	(6)	(65)	(6)	(24)	(19)	(53)	(22)	(114)	(37)
Koszty operacyjne:	(52)	(336)	(54)	(8 175)	(54 290)	(1 326)	(186)	(2 672)	(1 377)
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	(52)	(250)	0	(186)	(46)	819	(162)	(2 630)	(1 266)
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	0	0	0	0	0	(1 818)	(8)	0	(92)
Zarządzanie zdecentralizowane	0	0	0	0	(3)	(11)	0	0	0
Zarządzanie dzielone	0	0	0	(7 976)	(54 049)	0	0	0	0
Zarządzanie wspólne	0	0	0	0	0	(100)	0	0	0
Inne koszty operacyjne	0	(86)	(54)	(13)	(192)	(216)	(16)	(42)	(19)
KOSZTY OPERACYJNE OGÓŁEM	(103)	(561)	(122)	(8 274)	(54 398)	(1 544)	(279)	(2 937)	(1 508)
KOSZTY OPERACYJNE NETTO	(102)	(331)	3 049	(8 184)	(50 949)	(1 228)	(239)	(2 563)	(1 485)

13.11.2009

PL

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

C 273/59

	Wspólne Centrum Badawcze	Rybołówstwo	Rynek wewnętrzny	Polityka regionalna	Podatki i cła	Edukacja i kultura	Ochrona zdrowia i konsumentów	Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo	Działalność w UE ogółem
Przychody operacyjne:									
Grzywny	0	0	3	0	0	0	0	0	3 171
Opłaty rolne	0	0	0	0	0	0	0	0	2 299
Odzyskanie wydatków	0	(41)	0	329	0	4	5	1	1 384
Przychody z działalności administracyjnej	38	0	0	0	0	0	0	0	69
Pozostałe przychody operacyjne	52	8	198	(1)	1	151	135	102	1 756
PRZYCHODY OPERACYJNE OGÓŁEM	90	(33)	201	328	1	155	140	103	8 679
Koszty administracyjne:	(334)	(39)	(146)	(66)	(46)	(160)	(165)	(99)	(2 313)
Koszty personelu	(222)	(32)	(100)	(55)	(38)	(85)	(110)	(73)	(1 610)
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	(29)	0	(4)	0	(1)	(1)	(4)	(2)	(58)
Pozostałe koszty administracyjne	(83)	(7)	(42)	(11)	(7)	(74)	(51)	(24)	(645)
Koszty operacyjne:	(84)	(883)	(41)	(19 058)	(56)	(1 284)	(509)	(281)	(90 664)
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	(81)	(235)	(5)	(29)	(56)	(142)	(358)	(128)	(4 807)
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	0	0	0	(21)	0	(1 126)	(30)	1	(3 094)
Zarządzanie zdecentralizowane	0	0	0	(7)	0	0	0	0	(21)
Zarządzanie dzielone	0	(644)	0	(18 986)	0	0	0	(93)	(81 748)
Zarządzanie wspólne	0	0	0	(15)	0	0	0	0	(115)
Inne koszty operacyjne	(3)	(4)	(36)	0	0	(16)	(121)	(61)	(879)
KOSZTY OPERACYJNE OGÓŁEM	(418)	(922)	(187)	(19 124)	(102)	(1 444)	(674)	(380)	(92 977)
KOSZTY OPERACYJNE NETTO	(328)	(955)	14	(18 796)	(101)	(1 289)	(534)	(277)	(84 298)

SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI – DZIAŁALNOŚĆ POZA UNIĄ EUROPEJSKĄ

mln EUR

	Stosunki zewnętrzne	Handel	Rozwój	Rozszerzenie	Pomoc humanitarna	Działalność poza UE ogółem
Przychody operacyjne:						
Odzyskanie wydatków	19	0	4	92	5	120
Przychody z działalności administracyjnej	35	0	0	0	0	35
Pozostałe przychody operacyjne	67	0	(1)	199	1	266
PRZYCHODY OPERACYJNE OGÓŁEM	121	0	3	291	6	421
Koszty administracyjne:	(740)	(51)	(135)	(62)	(23)	(1 011)
Koszty personelu	(477)	(45)	(127)	(50)	(15)	(714)
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	(17)	0	0	(1)	0	(18)
Pozostałe koszty administracyjne	(246)	(6)	(8)	(11)	(8)	(279)
Koszty operacyjne:	(2 988)	(10)	(876)	(1 586)	(869)	(6 329)
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	(2 163)	(7)	(530)	(503)	(401)	(3 604)
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	(42)	0	3	(156)	0	(195)
Zarządzanie zdecentralizowane	(352)	0	(154)	(751)	0	(1 257)
Zarządzanie dzielone	0	0	(17)	0	0	(17)
Zarządzanie wspólne	(413)	(3)	(170)	(21)	(467)	(1 074)
Inne koszty operacyjne	(18)	0	(8)	(155)	(1)	(182)
KOSZTY OPERACYJNE OGÓŁEM	(3 728)	(61)	(1 011)	(1 648)	(892)	(7 340)
KOSZTY OPERACYJNE NETTO	(3 607)	(61)	(1 008)	(1 357)	(886)	(6 919)

SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI – USŁUGI I INNE

mln EUR

	Prasa i komunikacja	Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych	Koordinacja	Personel i administracja	Eurostat	Budżet	Audyt	Języki	Inne	Usługi i inne ogółem
Przychody operacyjne:										
Odzyskanie wydatków	0	0	0	3	3	0	0	0	0	6
Przychody z działalności administracyjnej	1	5	0	682	0	46	0	98	0	832
Pozostałe przychody operacyjne	(2)	(1)	8	38	0	235	0	42	266	586
PRZYCHODY OPERACYJNE OGÓŁEM	(1)	4	8	723	3	281	0	140	266	1 424
Koszty administracyjne:	(94)	(49)	(151)	(1 200)	(66)	(50)	(9)	(390)	28	(1 981)
Koszty personelu	(59)	(34)	(127)	(436)	(60)	(38)	(8)	(284)	28	(1 018)
Koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi i ze środkami trwałymi	(2)	0	0	(113)	0	0	0	0	0	(115)
Pozostałe koszty administracyjne	(33)	(15)	(24)	(651)	(6)	(12)	(1)	(106)	0	(848)
Koszty operacyjne:	(80)	(15)	(8)	(45)	(22)	(217)	0	(1)	(735)	(1 123)
Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane	(77)	(15)	(1)	(29)	(21)	(104)	0	(1)	22	(226)
Pośrednie zarządzanie scentralizowane	(3)	0	0	0	0	0	0	0	0	(3)
Zarządzanie dzielone	0	0	0	0	0	(74)	0	0	0	(74)
Inne koszty operacyjne	0	0	(7)	(16)	(1)	(39)	0	0	(757)	(820)
KOSZTY OPERACYJNE OGÓŁEM	(174)	(64)	(159)	(1 245)	(88)	(267)	(9)	(391)	(707)	(3 104)
KOSZTY OPERACYJNE NETTO	(175)	(60)	(151)	(522)	(85)	14	(9)	(251)	(441)	(1 680)

4. INFORMACJA DODATKOWA DO RACHUNKU PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

4.1. CEL I SPORZĄDZENIE RACHUNKU PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

Na podstawie informacji o przepływie środków pieniężnych przeprowadza się ocenę zdolności Wspólnot do generowania środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych oraz ocenę potrzeb Wspólnot w zakresie wykorzystywania tych przepływów pieniężnych.

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzono wykorzystując metodę pośrednią. Oznacza to, że nadwyżka lub deficyt netto w danym roku budżetowym korygowana(-y) jest, aby uwzględnić wpływ transakcji bezgotówkowych, rozliczeń międzyokresowych wynikających z przeszłych lub przyszłych operacyjnych wpływów gotówkowych lub płatności oraz pozycji dochodów lub wydatków wynikających z inwestowania przepływów pieniężnych.

Przepływy pieniężne wynikające z transakcji w obcej walucie są ujmowane w walucie sprawozdawczej Wspólnot Europejskich (euro) poprzez przeliczanie kwoty w obcej walucie według kursu wymiany euro na obcą walutę obowiązującego w dniu przepływu pieniężnego.

W przedstawionej powyżej tabeli przepływu środków pieniężnych ujęto przepływy pieniężne w danym okresie według podziału na działalność operacyjną i inwestycyjną (Wspólnoty nie prowadzą działalności finansowej).

4.2. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA

Działalność operacyjna Wspólnot to działalność, której nie zalicza się do działalności inwestycyjnej. Zalicza się do niej większość prowadzonych działań. Pożyczek udzielanych beneficjentom (w stosownych przypadkach również powiązanych zaciąganych pożyczek) nie uważa się za działalność inwestycyjną (ani finansową), ponieważ wpisują się one w cele ogólne i tym samym dotyczą codziennej działalności Wspólnot. Działalność operacyjna obejmuje również inwestycje, takie jak EFI, EBOR i fundusze kapitału podwyższonego ryzyka. Celem tych działań jest przyczynianie się do osiągnięcia celów wyznaczonych w różnych obszarach polityki.

4.3. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

Do działalności inwestycyjnej zalicza się nabywanie i zbywanie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, jak również pozostałe inwestycje, których nie uwzględniono w innych aktywach pieniężnych. Do działalności inwestycyjnej nie zalicza się pożyczek udzielanych beneficjentom. W tej pozycji wykazane mają być rzeczywiste inwestycje, których dokonały Wspólnoty.

Należy zauważyć, że salda środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych posiadanych przez Wspólnoty, wynoszące 5 753 mln EUR, nie są dostępne do użytku Wspólnot. Są to środki pieniężne uzyskane w wyniku zapłaty nałożonych grzywien, w przypadku których druga strona odwołuje się od decyzji o nałożeniu grzywny. Kwoty te ujęto jako „środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania” w nocie 2.11 powyżej.

5. POZYCJE POZABILANSOWE

AKTYWA WARUNKOWE

	Nota	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Uzyskane gwarancje	5.1	260	237
Aktywa warunkowe związane z przypadkami nadużyć finansowych oraz nieprawidłowości	5.2	2 010	1 701
Korekty finansowe w toku	5.3	4 390	4 436
Inne aktywa warunkowe	5.4	43	19
Aktywa warunkowe ogółem		6 703	6 393

mln EUR

ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE I ZOBOWIĄZANIA DO PRZYSZŁEGO FINANSOWANIA

mln EUR

Zobowiązania warunkowe	Nota	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Udzielone gwarancje	5.5	17 510	15 863
Grzywny – odwołania do Trybunału Sprawiedliwości	5.6	10 198	8 682
EFRG – w oczekiwaniu na wyrok Trybunału	5.7	1 609	1 095
Kwoty związane ze sprawami sądowymi i innymi sporami prawnymi	5.8	281	2 043
Inne zobowiązania warunkowe	5.9	18	19
Zobowiązania warunkowe ogółem		29 616	27 702

Zobowiązania do przyszłego finansowania	Nota	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Zobowiązania niewykorzystane	5.10	4 885	239
Zobowiązania dotyczące środków niewykorzystanych	5.11	120 023	95 992
Zobowiązania prawne dotyczące działań wieloletnich	5.12	333 659	386 209
Składki na rzecz organizacji powiązanych	5.13	1 072	996
Zobowiązania przeznaczone na leasing operacyjny	5.14	2 349	2 003
Zobowiązania umowne	5.15	983	806
Zobowiązania do przyszłego finansowania ogółem		462 971	486 245

Wszelkie zobowiązania warunkowe i zobowiązania do przyszłego finansowania, które staną się wymagalne, powinny być w kolejnych latach finansowane z budżetu Wspólnot. Budżet Wspólnot finansowany jest przez państwa członkowskie.

AKTYWA WARUNKOWE**5.1. UZYSKANE GWARANCJE**

mln EUR

	31.12.2008	31.12.2007
Gwarancje wykonania	239	217
Inne	21	20
Ogółem	260	237

Czasami wymaga się gwarancji wykonania w celu zapewnienia, że beneficjenci finansowania wspólnotowego wywiążą się ze swych zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych ze Wspólnotami.

Należy zauważyć, że Komisja otrzymała również gwarancje osób trzecich dotyczące udzielonych pożyczek (486 mln EUR, zob. nota **2.4.2**), wypłaconych zaliczek (968 mln EUR, zob. nota **2.9**) i nałożonych grzywien (2 403 mln EUR, zob. nota **2.10.2.1**). Gwarancje te różnią się jednak od tych wykazanych powyżej, gdyż dotyczą aktywów uwzględnionych już w bilansie.

5.2. NADUŻYCIA FINANSOWE I NIEPRAWIDŁOŚCI

W poniższej tabeli przedstawiono potencjalne kwoty odzyskań, jakie państwa członkowskie mogą przeprowadzić w związku z wykryciem nieprawidłowości dotyczących wniosków o finansowanie z funduszy strukturalnych. Tabelę tę opracowano w oparciu o sprawozdania przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 1681/94; dane przedstawiono w rozbiściu na państwa członkowskie.

Aktywa warunkowe - przypadki nadużyć finansowych i nieprawidłowości

Państwo członkowskie	mln EUR	
	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Austria	13	15
Belgia	16	16
Republika Czeska	13	1
Dania	10	10
Estonia	2	1
Finlandia	3	3
Francja	12	12
Niemcy	581	592
Grecja	62	69
Węgry	5	1
Irlandia	1	1
Włochy	441	434
Łotwa	4	1
Litwa	2	0
Malta	1	0
Niderlandy	14	12
Polska	13	11
Portugalia	114	83
Słowacja	9	1
Słowenia	1	0
Hiszpania	279	249
Szwecja	2	2
Zjednoczone Królestwo	257	178
Ogółem	1 855	1 692

Dane w tabeli powyżej to teoretyczne kwoty maksymalne, a nie rzeczywiste kwoty, które trafią do budżetu Wspólnot, ponieważ:

- państwa członkowskie nie zawsze przedstawiają w sprawozdaniach wyniki działań mających na celu odzyskanie kwot;
- chociaż państwa członkowskie zobowiązane są informować Komisję o prawdopodobieństwie odzyskania kwot, niemożliwe jest określenie, jaka część kwot do odzyskania zostanie faktycznie odzyskana; w niektórych państwach przepisy krajowe przewidują trzydziestoletni okres przedawnienia, w związku z czym władze krajowe odraczają odpisanie wierzytelności, nawet jeżeli szanse odzyskania są znikome; w odniesieniu do działań strukturalnych, państwa członkowskie przesyłają Komisji raz do roku informację o aktualnym stanie kwot do odzyskania (art. 8 rozporządzenia (WE) nr 438/2001) w celu lepszego zilustrowania rzeczywistej sytuacji;
- nawet jeżeli postępowanie w celu odzyskania środków zostaje wszczęte przez dane państwo członkowskie w terminie, nie ma gwarancji, że przyniesienie ono zamierzone wyniki. dotyczy to w szczególności nakazów odzyskania środków kwestionowanych w sądzie;
- projekty indywidualne są współfinansowane w ramach programów wieloletnich. Określenie dokładnej kwoty do odzyskania jest niemożliwe przed zamknięciem programu wieloletniego, ponieważ kwoty wykorzystane na pokrycie nieprawidłowych wydatków mogą w pewnych okolicznościach zostać ponownie przydzielone na inne zgodne z prawem projekty oraz ponieważ płatności kolejnych rat, w szczególności płatności salda końcowego, mogą być wykorzystywane jako sposób korygowania wydatków. Dane liczbowe podane w tabelach to dane tymczasowe, które opracowano w oparciu o uzyskane sprawozdania oraz które przetwarzano do końca lutego 2008 r.; mogą one ulec zmianie po wpłynięciu kolejnych sprawozdań.

Informacje przekazane przez państwa członkowskie nie pozwalają na wystarczająco dokładną ocenę możliwości odzyskania kwot w indywidualnych przypadkach.

Od 2007 r. zmiany stanu zasadniczo oznaczają zwiększenie środków w związku ze: sprawami dotyczącymi Europejskiego Funduszu Społecznego (Zjednoczone Królestwo – 18 mln EUR, Portugalia – 4 mln EUR); sprawami dotyczącymi Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Zjednoczone Królestwo – 58 mln EUR, Republika Czeska – 12 mln EUR, Hiszpania – 20 mln EUR, Portugalia – 6 mln EUR); sprawami dotyczącymi Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Portugalia – 21 mln EUR) oraz sprawami dotyczącymi Funduszu Spójności (Hiszpania – 8 mln EUR).

Pozycja ta obejmuje również kwotę 153 mln EUR dotyczącą EFRG. Państwa członkowskie poinformowały Komisję o kwotach zapisanych w ich księgach należności oraz o kwotach, które nadal były na wstępnym etapie kontroli. W niniejszej pozycji ujęto właśnie te kwoty wstępne. Wcześniej informacje te nie były wymagane od państw członkowskich.

5.3. KOREKTY FINANSOWE W TOKU

Jeśli chodzi o wydatki na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich, wydatki rolne zgłoszone przez państwa członkowskie mają charakter tymczasowy do czasu rozliczenia sprawozdań finansowych agencji płatniczych za rok budżetowy N. Zazwyczaj ma to miejsce do 30 kwietnia roku N+1. Decyzję o rozliczeniu finansowym podejmuje Komisja na podstawie prac certyfikacyjnych przeprowadzonych przez organy certyfikacyjne i po przegłądzie Komisji. Po zatwierdzeniu przez Komisję sprawozdań akredytowanych agencji płatniczych odpowiednie wydatki nabierają ostatecznego charakteru. Komisja może również dokonać korekt finansowych na mocy tzw. decyzji dotyczących zgodności, lecz mogą one dotyczyć jedynie wydatków poniesionych w ciągu 24 miesięcy zanim Komisja powiadomi pisemnie odnośnie państwo członkowskie o wynikach kontroli. Dlatego kwota 1,7 mld EUR wykazana tutaj jako składnik aktywów warunkowych jest kwotą szacunkową, która zostanie zwrócona na mocy przyszłych decyzji dotyczących zgodności podejmowanych w zakresie audytów obejmujących określone wydatki w latach 2001-2008 (zob. nota 6.4.1.1). Ponieważ wysokość tych kwot nie jest jeszcze ostateczna, nie ujęto ich w bilansie.

Jeśli chodzi o politykę spójności, w pozycji tej ujęto również kwotę 2,6 mld EUR jako aktywa warunkowe dotyczące potencjalnych korekt finansowych, co do których nie podjęto jeszcze decyzji (zob. nota 6.4.1.2). Kwotę tę określono w oparciu o ustalenia audytu przeprowadzonego przez Komisję oraz kontroli przeprowadzonej przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, które są przedmiotem działań następczych podejmowanych przez właściwe dyrekcje generalne. Jest ona wynikiem możliwie najlepszego oszacowania, przy czym pod uwagę wzięto stan działań następczych związanych z ustaleniami kontroli oraz wydane pisma zawierające ostateczne stanowiska (lub równoważne) na dzień 31 grudnia 2008 r. Wysokość tej kwoty może ulec zmianie w związku z procedurą zawieszenia płatności i dokonywania korekt finansowych, w ramach której państwa członkowskie mają możliwość przedłożenia w trakcie przesłuchania dalszych dowodów na poparcie swoich roszczeń.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące odzyskania wydatków znajdują się w nocie 6.

5.4. INNE AKTYWA WARUNKOWE

Pozycja ta obejmuje inne, mniejsze kwoty aktywów warunkowych nieujęte w powyższych pozycjach.

ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

5.5. UDZIELONE GWARANCJE

5.5.1. Na pożyczki udzielone przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) z zasobów własnych

mln EUR

	Podział ryzyka 31.12.2008 r.	Bez podziału ryzyka 31.12.2008 r.		Nieuregulowane na dzień 31.12.2008 r. Ogółem	Nieuregulowane na dzień 31.12.2007 r.
		Organ publiczny	Prywatne przedsiębiorstwo		
Gwarancja 65 %	2 333	8 642	1 454	12 429	10 138
Gwarancja 70 %	145	2 604	159	2 908	3 225
Gwarancja 75 %		941	108	1 049	1 245
Gwarancja 100 %		770	238	1 008	1 179
Ogółem	2 478	12 957	1 959	17 394	15 787

Gwarancje z budżetu Wspólnot obejmują pożyczki podpisane przez EBI i przyznane z jego własnych zasobów krajom trzecim na dzień 31 grudnia 2008 r. (w tym pożyczki udzielone państwom członkowskim przed ich przystąpieniem do UE). Jednakże wspólnotowa gwarancja ograniczona jest do określonego procentowego pułapu zatwierdzonej wysokości linii kredytowej: 65 %, 70 %, 75 % lub 100 %. W przypadku gdy pułap ten nie zostaje osiągnięty, gwarancja wspólnotowa obejmuje pełną kwotę. Na dzień 31 grudnia 2008 r. należna kwota wynosiła 17 394 mln EUR i jest to kwota odpowiadająca maksymalnemu poziomowi ryzyka ponoszonego przez Wspólnoty.

W przypadku pożyczek objętych gwarancją z budżetu Wspólnot EBI uzyskuje również gwarancje od osób trzecich (państw, publicznych lub prywatnych instytucji finansowych); wówczas Komisja jest gwarantem dodatkowym. Gwarancja z budżetu wspólnotowego pokrywa jedynie polityczne ryzyko gwarancji udzielonych w ramach pozycji „podział ryzyka”. W przypadku gdy główny poręczyciel nie jest w stanie wywiązać się z zaciągniętych zobowiązań, pozostałe rodzaje ryzyka pokrywa EBI. W przypadku gwarancji udzielonych „bez podziału ryzyka” wszystkie rodzaje ryzyka pokrywa się z budżetu Wspólnot, w razie gdy główny poręczyciel nie wywiąże się z zaciągniętych zobowiązań. Jeżeli poręczyciel główny jest organem władzy publicznej, ryzyko jest zasadniczo ograniczone do ryzyka politycznego, lecz gdy gwarancji udziela instytucja lub prywatna spółka, wówczas konieczne może okazać się pokrycie ryzyka handlowego z budżetu Wspólnot.

5.5.2. Inne udzielone gwarancje

	<i>mln EUR</i>	
	31.12.2008	31.12.2007
Finansowy mechanizm podziału ryzyka (RSFF)	48	34
MEDA: Gwarancje marokańskie	66	41
Gwarancje kredytowe dla projektów TEN-T (LGTT)	1	0
Inne	1	1
Ogółem	116	76

W ramach mechanizmu finansowania opartego na podziale ryzyka (RSFF) wykorzystuje się wkład Komisji w celu pokrycia ryzyka finansowego w przypadku pożyczek i gwarancji udzielonych przez EBI na rzecz kwalifikowalnych projektów badawczych. Łącznie na lata 2007-2013 przewidziano udział budżetowy Komisji w wysokości do 1 mld EUR, z czego środki do 800 mln EUR pochodzą z programu szczegółowego „Współpraca” oraz środki do 200 mln EUR z programu szczegółowego „Możliwości”. EBI zobowiązał się do zapewnienia takiej samej kwoty środków. Komisja zablokowała kwotę 48 mln EUR jako „przydział kapitału”. Ten przydział kapitału przeznaczony jest na pokrycie nieoczekiwanych strat w związku z pożyczkami i gwarancjami udzielonymi przez EBI w ramach mechanizmu RSFF. Kwota tego przydziału stanowi maksymalną wysokość strat, jakie Komisja może ponieść w przypadku braku spłaty udzielonych przez nią pożyczek lub gwarancji. Jest to maksymalna kwota gwarancji udzielonej przez Komisję w odniesieniu do RSFF, i tym samym uważa się ją za zobowiązanie warunkowe WE.

W ramach programu MEDA Komisja stworzyła mechanizm gwarancji za pośrednictwem specjalnego funduszu, który przyniesie korzyści dwóm marokańskim organizacjom, mianowicie Caisse Centrale de Garantie oraz Fonds Dar Ad-Damane. Na dzień 31 grudnia 2008 r. łączny wolumen instrumentów kredytowych opiewał na kwotę 1 659 mln MAD, z czego 743 mln MAD (66 mln EUR) objęte jest gwarancją Komisji.

Instrument gwarancji kredytowych dla projektów TEN-T (LGTT) (na lata 2007-2013) służy udzielaniu gwarancji mających na celu łagodzenie ryzyka utraty przychodów we wczesnych latach realizacji projektów TEN-Transport. Owe gwarancje stanowiłyby całkowite pokrycie rezerwowych linii kredytowych, korzystanie z której ograniczone byłoby do przypadków, kiedy przepływy środków pieniężnych w projekcie byłyby niewystarczające do obsługi długu nadrzędnego. Instrument ten będzie wspólnym produktem finansowym Komisji i EBI, na który przydzielona zostanie kwota 500 mln EUR z budżetu UE. EBI przeznaczy dodatkowo 500 mln EUR, więc łącznie dostępna kwota wyniesie 1 mld EUR. Uwzględniona tu kwota, czyli 1 mln EUR, stanowi wkład na pokrycie nieoczekiwanych strat związanych z operacjami w ramach instrumentu LGTT.

5.6. GRZYWNY

Kwoty te dotyczą grzywien nałożonych przez Komisję za naruszenie zasad konkurencji, które to grzywny wstępnie uiszczono, jak również grzywny, w sprawie których wniesiono odwołanie oraz takie, w przypadku których nie wiadomo, czy odwołanie zostanie wniesione. Zobowiązanie warunkowe zostanie utrzymane do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości ostatecznej decyzji. Dochody z tytułu odsetek od płatności tymczasowych (434 mln EUR) ujęto w wyniku finansowym za dany rok oraz jako zobowiązania warunkowe, tak aby uwzględnić brak pewności co do tytułu prawnego Komisji do tych kwot.

5.7. EFRG – W OCZEKIWANIU NA WYROK TRYBUNAŁU

Są to uzależnione od wyroku Trybunału Sprawiedliwości zobowiązania warunkowe wobec państw członkowskich związane z decyzjami dotyczącymi zgodności odnośnie do EFRG. Ustalenie ostatecznej kwoty zobowiązania oraz roku, w którym kwota wynikająca z pomyślnego odwołania się od decyzji przed Trybunałem Sprawiedliwości zostanie zapisana w budżecie, zależeć będzie od czasu trwania postępowania w Trybunale. Szacunkowa wartość kwot, które prawdopodobnie będą wymagalne (364 mln EUR), została ujęta w bilansie jako rezerwa długoterminowa (zob. nota 2.13).

5.8. KWOTY ZWIĄZANE ZE SPRAWAMI SĄDOWYMI I INNYMI SPORAMI PRAWNYMI

Pozycja ta odnosi się do powództw o odszkodowanie obecnie wniesionych przeciwko Wspólnotom, innych sporów prawnych oraz szacunkowych kosztów obsługi prawnej.

Znaczący spadek w porównaniu z 2007 r. wynika z dwóch dużych powództw o odszkodowanie wniesionych przeciwko Komisji, w przypadku których zobowiązania warunkowe na kwotę 2 014 mln EUR zostały ujęte w bilansie na dzień 31 grudnia 2007 r. W przypadku pierwszej sprawy powództwo zostało oddalone we wrześniu 2008 r., a więc związane z tym zobowiązanie warunkowe na kwotę 350 mln EUR nie jest już wykazywane. Jeśli chodzi o drugą sprawę, w lipcu 2007 r. Sąd Pierwszej Instancji wydał wyrok nakazujący Komisji zapłatę odszkodowania. Komisja złożyła jednak odwołanie od tego wyroku Sądu Pierwszej Instancji i w lipcu 2009 r. Trybunał Sprawiedliwości wydał korzystny dla Komisji wyrok w odniesieniu do prawie wszystkich zarzutów. Komisja nadal musi zapłacić odszkodowanie na pokrycie pewnych kosztów poniesionych przez drugą stronę, jednak kwota ta nie jest jeszcze ostateczna i będzie nieistotna w porównaniu z pierwotnym roszczeniem w wysokości 1 664 mln EUR i z całym sprawozdaniem. Dlatego to zobowiązanie warunkowe nie jest już wykazywane.

Inne kwoty dotyczą sporów z dostawcami, podwykonawcami i byłymi pracownikami. Należy zauważyć, że w przypadku powództwa o odszkodowanie na mocy art. 288 Traktatu WE strona skarżąca musi udowodnić, że instytucja dopuściła się wystarczająco poważnego naruszenia przepisu prawa przyznającego uprawnienia osobom fizycznym oraz wykazać faktyczne szkody poniesione przez stronę skarżącą, jak również istnienie związku przyczynowo-skutkowego między bezprawnym działaniem a szkodą.

5.9. INNE ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Najbardziej znaczącą kwotą ujętą w niniejszej pozycji jest kwota zobowiązań oszacowana na 11 mln EUR związana z kosztami zwalczania pewnych chorób, które być może również trzeba będzie pokryć z budżetu Wspólnot.

ZOBOWIĄZANIA DO PRZYSZŁEGO FINANSOWANIA

5.10. ZOBOWIĄZANIA NIETYKORZYSTANE

Są to umowy udzielania pożyczki oraz umowy w zakresie inwestycji kapitałowych zawarte przez Komisję (nieobjęte RAL), jednak jeszcze nieniekorzystane przez drugą stronę przed końcem roku. Znaczący wzrost w porównaniu z 2007 r. dotyczy umów w sprawie pożyczek na wsparcie bilansu płatniczego podpisanych z Węgrami w grudniu 2008 r. (4,5 mld EUR), jednak odpowiednie kwoty nie zostały wypłacone przed końcem roku.

5.11. ZOBOWIĄZANIA DOTYCZĄCE ŚRODKÓW NIEWYKORZYSTANYCH

Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (fr. *Reste à Liquider* — RAL) to kwota nieuregulowanych zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności i/lub anulowania. Jest to normalna konsekwencja istnienia programów wieloletnich. Na dzień 31 grudnia 2008 r. kwota RAL wynosiła 155 034 mln EUR. Kwota ujęta jako przyszłe zobowiązania, które finansowane są w ramach budżetowych RAL, po odjęciu powiązanych kwot (które ujęto w rachunku wyniku ekonomicznego za 2008 r. jako koszty) wynosi ogółem 120 023 mln EUR.

5.12. ZOBOWIĄZANIA PRAWNE DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ WIELOLETNICH

	mln EUR	
	31.12.2008	31.12.2007
Działania strukturalne	332 995	385 722
Protokoły z krajami śródziemnomorskimi	263	262
Umowy w zakresie rybołówstwa	401	225
Ogółem	333 659	386 209

Przedmiotowe zobowiązania warunkowe powstały, ponieważ Komisja zaciągnęła długoterminowe zobowiązania prawne w odniesieniu do kwot, które nie miały jeszcze pokrycia w budżecie w środkach na zobowiązania. Nie wszystkie wieloletnie programy generują zobowiązania wymagające ujęcia w niniejszej pozycji, jako że wydatki w następnych latach zależą od rocznych decyzji władzy budżetowej lub zmian w zakresie stosowanych zasad.

5.12.1. Działania strukturalne

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie między zobowiązaniami prawnymi, w odniesieniu do których nie zaciągnięto jeszcze zobowiązań budżetowych, a maksymalnymi zobowiązaniami powiązanimi z kwotami przewidzianymi w ramach finansowych (perspektywie finansowej) na lata 2007–2013:

	mln EUR				
	Kwoty w perspektywie finansowej na lata 2007–2013 (A)	Zawarte zobowiązania prawne (B)	Zobowiązania budżetowe 2007–2008 (C)	Zobowiązania prawne pomniejszone o zobowiązania budżetowe (= B-C)	Maksymalne zobowiązanie (= A-C)
Fundusze polityki spójności	346 543	346 087	92 012	254 075	254 531
Zasoby naturalne	95 288	95 288	25 184	70 104	70 104
Instrument pomocy przedakcesyjnej	11 088	4 055	2 728	1 327	8 360
Ogółem	452 919	445 430	119 924	325 506	332 995

Działania strukturalne obejmują pomoc planowaną na lata 2007–2013. Forma i cele ram finansowych na okres, który rozpoczął się w 2007 r., są inne niż w poprzednim okresie.

5.12.2. Protokoły z krajami śródziemnomorskimi

Zobowiązania te wynoszą ogółem 263 mln EUR i dotyczą protokołów finansowych z śródziemnomorskimi krajami trzecimi. Ujęta kwota stanowi różnicę między całkowitą kwotą określoną w podpisanych protokołach a ujętą kwotą zapisanych zobowiązań budżetowych. Protokoły są międzynarodowymi traktatami, które można rozwiązać wyłącznie na mocy porozumienia obu stron, choć procedura ta jest w toku.

5.12.3. Umowy w zakresie rybołówstwa

Są to zobowiązania o wartości 401 mln EUR podjęte względem krajów trzecich na działania w ramach międzynarodowych umów dotyczących rybołówstwa.

5.13. SKŁADKI NA RZECZ ORGANIZACJI POWIĄZANYCH

Kwota ujęta w niniejszej pozycji to płatności niuregulowane w związku z niewzwanym do wniesienia kapitałem subskrybowanym przez Komisję.

5.13.1. *Nieopłacone wkłady na poczet kapitału: EBOR*

mln EUR

EBOR	Kapitał EBOR ogółem	Kapitał subskrybowany przez Komisję
Kapitał	19 794	600
Opłacony	(5 198)	(157)
Niewzwany do wniesienia	14 596	443

5.13.2. *Niewzwany do wniesienia kapitał: EFI*

mln EUR

EFI	Kapitał EFI ogółem	Kapitał subskrybowany przez Komisję
Kapitał	2 865	786
Opłacony	(573)	(157)
Niewzwany do wniesienia	2 292	629

Podczas rocznego walnego zgromadzenia udziałowców EFI w dniu 7 maja 2007 r. postanowiono o wyemitowaniu 1 000 nowych udziałów identycznych z 2 000 istniejących udziałów (wartość nominalna każdego udziału to 1 mln EUR; z czego wpłacono 20 %). Udziałowcy funduszu mają możliwość proporcjonalnego objęcia tych nowych udziałów, według własnego uznania, przez okres czterech lat rozpoczynający się w 2007 r. i kończący w 2010 r. Do dnia 30 czerwca 2010 r. EFI obejmie wszystkie udziały, które do tego czasu nie zostaną objęte przez pozostałych udziałowców.

W 2008 r. Wspólnoty objęły 95 udziałów o nominalnej wartości 1 mln EUR za udział, z czego 20 % kwoty nominalnej i nadwyżka zostały zapłacone w 2008 r. Uczestnictwo Wspólnot jest ograniczone do 900 udziałów (900 mln EUR). Zob. również nota 2.3.1.

5.14. ZOBOWIĄZANIA — LEASING OPERACYJNY

mln EUR

Opis	Kwoty do zapłaty w przyszłości			Ogółem
	< 1 roku	1 — 5 lat	> 5 lat	
Budynki	290	1 114	918	2 322
Sprzęt IT i inne wyposażenie	7	12	8	27
Ogółem	297	1 126	926	2 349

Niniejsza pozycja obejmuje budynki i wyposażenie użytkowane na podstawie umów leasingu operacyjnego, które nie spełniają warunków wymaganych w celu ich ujęcia w bilansie po stronie aktywów. Podane kwoty odpowiadają zobowiązaniom pozostającym do spłaty w okresie objętym umową.

W 2008 r. kwotę 284 mln EUR ujęto jako koszt w rachunku wyniku ekonomicznego w odniesieniu do leasingu operacyjnego.

5.15. ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

W pozycji tej ujęto kwoty, do płatności których w przyszłości Wspólnoty Europejskie zobowiązane są na mocy umów istniejących na dzień bilansowy. Obejmują one przede wszystkim wieloletnie umowy dotyczące świadczenia usług w zakresie ochrony, sprzątnięcia itp., jak również zobowiązania umowne dotyczące konkretnych projektów, np. prace budowlane. Podane kwoty odpowiadają kwotom zobowiązań, których płatność ma nastąpić w okresie objętym umowami.

W pozycji tej ujęto nieuregulowane zobowiązania umowne związane z umowami na budowę budynków Rady (243 mln EUR) oraz związane z umowami na budowę budynków Parlamentu (445 mln EUR). Kolejną znaczącą kwotą ujętą w niniejszej pozycji jest 28 mln EUR na rozbudowę budynku Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu. W tym roku w pozycji tej ujęto również kwotę 155 mln EUR dotyczącą umów w sprawie zamówień zawartych między agencją Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (tzw. „Fusion for Energy”) a ITER International.

6. ODZYSKANIE NIENALEŻNYCH PŁATNOŚCI

6.1. WPROWADZENIE

Odzyskanie nienależnych płatności stanowi ostatni etap systemów kontroli, a ocena przeprowadzonych odzyskań ma zasadnicze znaczenie dla wykazania należytego zarządzania finansami. Odzyskane kwoty powiązane są zazwyczaj z wydatkami zaksięgowanymi we wcześniejszych latach, co związane jest z okresem czasu, jaki upływa między datą płatności i audytem *ex-post*, jak również z czasem potrzebnym na przeprowadzenie procedur kontrybucyjności oraz na ustalenie ostatecznej należnej kwoty. W obszarze rolnictwa ten okres czasu jest jeszcze dłuższy, jeśli dane państwo członkowskie złoży wniosek o wszczęcie procedury pojednawczej.

Kontrolując projekt finansowany ze środków UE, audytorzy sprawdzają poprawność stosowania niekiedy skomplikowanych przepisów finansowych i umownych. Wprawdzie błędy, nieprawidłowości i nadużycia finansowe mogą pojawić się na każdym etapie realizacji projektu lub umowy UE, jednak najbardziej prawdopodobne jest ich odkrycie na etapie końcowym, tj. kiedy beneficjent przesyła swój wniosek o płatność końcową.

W niniejszym rozdziale zamieszczono przegląd istniejącej procedury odzyskania nienależnych płatności oraz przedstawiono najlepsze możliwe oszacowanie wysokości łącznej kwoty. Komisja Europejska przeprowadza odzyskanie nienależnych płatności na wiele sposobów, gdy zaistnieje jasny przypadek błędu finansowego lub nieprawidłowości, co opisano poniżej. W przypadku działań strukturalnych, jeżeli dokonane płatności zaliczkowe są wyższe niż ostateczne koszty projektu, niewykorzystana kwota zaliczek podlega odzyskaniu. Tego rodzaju odzyskania nie są traktowane jako przypadki odzyskania związane z błędami czy nieprawidłowościami finansowymi, w związku z czym nie uwzględniono ich w przedstawionej poniżej analizie.

Aby poprawić sprawozdawczość w zakresie odzyskanych kwot dotyczących błędów i nieprawidłowości, Komisja rozbudowała swój system rachunkowości finansowej o nowe funkcje. Głównym celem jest wykazywanie tych błędów i nieprawidłowości, które są odzyskiwane przez służby Komisji poprzez zmniejszenie kolejnych płatności lub poprzez wydanie nakazu odzyskania środków.

6.2. ODZYSKANIE NIENALEŻNYCH PŁATNOŚCI W RAMACH ZARZĄDZANIA DZIELONEGO

Komisja Europejska i państwa członkowskie zarządzają wspólnie około 80 % środków budżetowych. Te wydatki w ramach zarządzania dzielonego obejmują głównie wydatki na rolnictwo, działania strukturalne i rybołówstwo. Komisja Europejska, wykonując budżet w ramach zarządzania dzielonego, przekazuje zadania i odpowiedzialność w związku z wykonaniem budżetu państwom członkowskim, w tym korektę niekwalifikowalnych wydatków. Tym samym to na państwach członkowskich spoczywa główna odpowiedzialność związana z korektą nieprawidłowości finansowych, jakich dopuścili się beneficjenci. Komisja Europejska sprawuje funkcję nadzorczą: sprawdza skuteczność zarządzania finansowego w państwach członkowskich i stosuje korekty, jeżeli uważa, że dane państwo członkowskie niedostatecznie chroniło budżet WE przed wystąpieniem nieprawidłowości finansowych. Tego rodzaju korekty mogą być także wynikiem dokonanych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy audytów i kontroli bądź przeprowadzonych przez OLAF dochodzeń.

Jednym z integralnych ogniw łańcucha kontroli jest mechanizm gwarantujący, że państwa członkowskie właściwie wykonują swoje zadania w omawianym zakresie, i który w przeciwnym przypadku przewiduje niezbędne konsekwencje finansowe.

Komisja jest uprawniona do stosowania **korekt ekstrapolowanych lub ryczałtowych** w określonych przypadkach, gdy nie jest możliwe lub wykonalne precyzyjne określenie wysokości kwoty nieprawidłowych wydatków lub gdy anulowanie całej kwoty wydatków byłoby niewspółmierne. Ekstrapolację stosuje się w przypadku, gdy wyniki dla reprezentatywnej próby dokumentów świadczą o istnieniu nieprawidłowości systemowej. Korekty ryczałtowe mają zastosowanie w przypadku pojedynczych naruszeń lub nieprawidłowości systemowych, których skutek finansowy nie może być precyzyjnie wyliczony ze względu na to, że podlega on zbyt wielu zmiennym lub jego skutki są rozproszone.

6.2.1. **Odzyskanie wydatków poniesionych na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich**

W ramach EFRG i EFRROW, które zastąpiły Sekcję Gwarancji EFOGR, mechanizm odzyskiwania środków obejmuje procedurę rozliczenia rachunków oraz odzyskanie nieprawidłowych wydatków.

Procedura rozliczenia rachunków

Procedura rozliczenia zgodności rachunków przeprowadzana jest przez Komisję i obejmuje roczne finansowe rozliczenie rachunków w przypadku każdej agencji płatniczej oraz wieloletnią kontrolę zgodności rozliczeń w celu sprawdzenia zgodności wydatków zgłoszonych przez państwa członkowskie z przepisami UE. W przypadku EFRG wszystkie te kwoty ujmują się w rachunku wyniku ekonomicznego Komisji jako przychód. W przypadku EFRROW kwoty odzyskane przez same państwa członkowskie, jak również kwoty ustalone w toku procedury rocznego finansowego rozliczenia rachunków mogą z zasady być ponownie wykorzystane na użytek danego programu.

Finansowe rozliczenie rachunków: Komisja przyjmuje decyzję w sprawie rocznego rozliczenia rachunków, na mocy której oficjalnie zatwierdza sprawozdania finansowe agencji płatniczych w oparciu o oświadczenia jednostek zarządzających oraz poświadczenia i sprawozdania przedłożone przez jednostki certyfikujące.

Celem kontroli zgodności rozliczeń jest wyłączenie z zakresu finansowania UE wydatków, które zostały dokonane z naruszeniem przepisów UE, a przez to ochrona budżetu wspólnotowego przed wydatkami, które nie powinny go obciążać. Kontrola zgodności rozliczeń nie jest zatem mechanizmem umożliwiającym odzyskanie nieprawidłowych płatności bezpośrednio od beneficjentów końcowych. Niemniej jednak korekty finansowe są istotnym narzędziem zachęcania państw członkowskich do usprawnienia stosowanych przez nie systemów zarządzania i kontroli, a tym samym zapobiegania nieprawidłowym płatnościom na rzecz beneficjentów końcowych, a także ich wykrywania i odzyskiwania. Ponadto korekta w ramach procedury zgodności rozliczeń nie zwalnia państw członkowskich z odpowiedzialności za podejmowanie działań w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w przeciwnym razie może zostać wszczęta procedura w sprawie naruszenia. Finansowe rozliczenie rachunków przeprowadzane jest corocznie, natomiast kontrole zgodności rozliczeń nie odbywają się w cyklu rocznym. Obejmują one wydatki poniesione w więcej niż jednym roku budżetowym, z wyjątkiem wydatków dokonanych ponad 24 miesiące przez formalnym powiadomieniem państw członkowskich przez Komisję o ustaleniach kontroli. Korekty w ramach procedury zgodności rozliczeń są ujmowane jako dochód przeznaczony na określony cel.

Finansowe rozliczenie płatności dokonanych z naruszeniem określonych w przepisach terminów: zgodnie z przepisami dla najważniejszych programów wsparcia w ramach EFRG państwa członkowskie mają obowiązek dokonywania płatności na rzecz beneficjentów, przestrzegając określonych terminów. Przestrzeganie ustalonych terminów jest systematycznie sprawdzane, trzy razy do roku, zgodnie z art. 9 rozporządzenia Komisji (WE) nr 883/2006. W przypadku nieprzestrzegania terminów Komisja dokonuje zmniejszenia kwot, przy uwzględnieniu określonych przywilejów w szczególnych i wyjątkowych przypadkach, jak również w sposób proporcjonalny. Te zmniejszenia kwot dokonywane są w ramach miesięcznych płatności na rzecz państw członkowskich i rocznego finansowego rozliczenia. Korekty finansowe związane z nieprzestrzeganiem terminów płatności traktuje się jako „ujemne płatności” i wykazuje w rachunku wyniku ekonomicznego jako zmniejszenie kosztów.

Odzyskanie środków w przypadkach nieprawidłowości zgłoszonych przez państwa członkowskie

Państwa członkowskie mają obowiązek odzyskania kwot utraconych w wyniku nieprawidłowości zgodnie ze swoimi krajowymi przepisami i procedurami. W odniesieniu do działań finansowanych z EFRG, jeżeli uda im się odzyskać odnośne kwoty od beneficjentów, to kwoty te zapisywane są na rachunkach Komisji i ujmowane w rachunku wyniku ekonomicznego jako przychód. Jeśli chodzi o EFRROW, odzyskane kwoty są odliczane od następnego wniosku o płatność, a zatem odnośna kwota EFRROW może być ponownie wykorzystana w ramach programu. Niemniej odzyskanie kwot wydanych w nieprawidłowy sposób nie zawsze jest łatwe. Jeżeli

państwo członkowskie potrzebuje ponad cztery lata, aby odzyskać środki, lub osiem lat w przypadku postępowania w sądzie krajowym przeciwko beneficjentowi, Komisja obciąża dane państwo członkowskie sumą w wysokości 50 % nierozliczonej kwoty, co służy ochronie interesów finansowych UE (tzw. zasada 50/50). Następuje to poprzez opisaną powyżej procedurę rozliczenia finansowego. Po dokonaniu tej operacji rachunkowej państwo członkowskie w dalszym ciągu ma obowiązek kontynuowania działań na rzecz odzyskania przedmiotowej kwoty. 50 % odzyskanych w ten sposób kwot należy przekazać do budżetu UE. Należy zaznaczyć, że kwoty EFRG mogą zostać przekazane Komisji po pomniejszeniu ich przez państwa członkowskie o 20 % na pokrycie swoich kosztów. We wszystkich przypadkach Komisja nadzoruje podejmowane przez państwa członkowskie działania na rzecz odzyskania środków. Jeżeli państwo członkowskie nie podejmuje działań na rzecz odzyskania lub jego działania nie są staranne, Komisja może postanowić o podjęciu interwencji przy pomocy procedury zgodności rozliczeń oraz o zastosowaniu wobec danego państwa członkowskiego korekty finansowej.

6.2.2. **Odzyskanie wydatków w ramach działań strukturalnych**

W tym obszarze mechanizm odzyskania kwot w przypadku błędów, nieprawidłowości i nadużyć obejmuje głównie zastosowanie korekt finansowych.

Korekty finansowe: Wydatki niezgodne z warunkami finansowania w związku z nieprawidłowościami finansowymi muszą zostać wyłączone ze współfinansowania z budżetu UE. Takie wyłączenie określa się jako „korektę finansową”. Celem takich korekt jest przywrócenie sytuacji, gdy 100 % wydatków deklarowanych do współfinansowania z funduszy strukturalnych odpowiada stosownym zasadom i przepisom krajowym oraz wspólnotowym.

Korekty finansowe mogą być także wynikiem kontroli i audytów na różnych poziomach systemu kontroli w państwach członkowskich lub audytów przeprowadzonych przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy bądź dochodzeń urzędu OLAF. Główna odpowiedzialność za dokonanie korekt finansowych w związku z nieprawidłowościami finansowymi, jakich dopuścili się beneficjenci, spoczywa na państwach członkowskich. W przypadku gdy osiągnięte zostanie porozumienie z państwem członkowskim co do przeprowadzenia korekty w wyniku kontroli lub audytu przeprowadzonych przez to państwo lub WE, może ono wycofać nieprawidłowo dokonane wydatki lub ponownie wykorzystać uwolnione środki finansowe z WE na pokrycie innych wydatków w ramach danego programu, jednak wydatki te nie mogą być związane z działaniem lub działaniami, których dotyczyła korekta. Komisja Europejska może podjąć oficjalną decyzję o zastosowaniu korekt finansowych w odniesieniu do państwa członkowskiego, w przypadku gdy to państwo członkowskie nie dokonało niezbędnych korekt lub gdy systemy zarządzania i kontroli wykazują poważne niedociągnięcia mogące prowadzić do nieprawidłowości systemowych. Korekta finansowa zastosowana na podstawie decyzji Komisji obejmuje zmniejszenie finansowania WE dla danego programu. Korekty zastosowane przez państwa członkowskie po przeprowadzeniu ich własnych audytów lub audytów WE nie są ujmoowane w systemie rachunkowości Komisji, natomiast raz do roku państwa członkowskie przekazują informacje na ten temat. W rachunkowości WE ujmuje się jedynie te korekty finansowe, które zastosowano na podstawie nakazu odzyskania środków lub które są wynikiem zmniejszenia płatności końcowej.

6.3. **ODZYSKANIE NIENALEŻNYCH PŁATNOŚCI W PRZYPADKU INNYCH RODZAJÓW ZARZĄDZANIA**

Przewidziany mechanizm obejmuje wystawienie nakazów odzyskania środków lub zmniejszenie kolejnej płatności. Wiele projektów UE jest realizowanych przez kilka lat, a korekty zazwyczaj stosuje się poprzez dostosowanie kolejnych wniosków i/ lub płatności końcowych po przeprowadzeniu okresowych kontroli lub kontroli zaświadczeń niezależnych audytorów. Informacje o odzyskaniu środków poprzez zmniejszenie kolejnej płatności, a zatem w przypadku gdy nie wystawiono nakazu odzyskania środków, można uzyskać z systemu rachunkowości Komisji.

Ponadto przy zamykaniu projektu lub po jego zamknięciu Komisja Europejska może zastosować dalsze korekty w oparciu o audyty na miejscu przeprowadzone przez nią lub przez Trybunał Obrachunkowy. Korekty te mogą zostać dokonane w późniejszych latach i w takich przypadkach zostanie wystawiony nakaz odzyskania środków.

6.4. **ANALIZA ODZYSKAŃ NIENALEŻNYCH PŁATNOŚCI, O KTÓRYCH ZDECYDOWANO W 2008 R.**

Przedstawione poniżej dane liczbowe ustalono, tam gdzie było to możliwe, według zasady memoriałowej, zgodnie z którą odzyskanie przypisuje się do roku, w którym:

— wystawiono nakaz odzyskania środków lub dokonano zmniejszonej płatności;

- Komisja podjęła decyzję o zastosowaniu korekty lub osiągnęła porozumienie w tej sprawie z państwami członkowskimi; lub
- w ramach EFRG i EFRROW państwa członkowskie dokonują odzyskania kwoty związanej z nieprawidłowością i zgłaszają tę kwotę.

6.4.1. Zarządzanie dzielone

6.4.1.1. Odzyskanie wydatków poniesionych na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich: EFRG i EFRROW

W roku kalendarzowym 2008 Komisja podjęła decyzję w odniesieniu do EFRG o odzyskaniu od państw członkowskich kwoty 917 mln EUR w związku z korektami finansowymi. Ponadto w tym samym roku państwa członkowskie zwróciły Komisji kwotę 360 mln EUR związaną z nieprawidłowymi wydatkami, które państwa te odzyskały od beneficjentów. Jeśli chodzi o EFRROW, w 2008 r. nie przeprowadzono odzyskania nienależnych płatności. Wszystkie te przypadki odzyskania zostały zaksięgowane w systemie rachunkowości Komisji i wykazane w rachunku wyniku ekonomicznego.

	mln EUR	
	2008	2007
Korekty finansowe na podstawie decyzji i będące wynikiem:		
kontroli zgodności	859	532
finansowego rozliczenia i nieprzestrzegania terminów płatności	58	75
Ogółem	917	607
Nieprawidłowości zgłoszone przez państwa członkowskie	360	247
Ogółem	1 277	854

Komisja może dokonywać korekt finansowych na podstawie decyzji dotyczących zgodności, lecz jedynie w odniesieniu do wydatków zgłoszonych przez dane państwo członkowskie w okresie nieprzekraczającym 24 miesięcy przed przeprowadzeniem audytu w danym obszarze wydatków. Kwota, jaka ma zostać zwrócona w wyniku korekt finansowych na podstawie decyzji o zgodności w zakresie rozliczenia kont w obszarze rolnictwa, które zostaną podjęte po przeprowadzeniu przez Komisję audytów, szacowana jest na 1,7 mld EUR. Dotyczy to określonych wydatków zgłoszonych w latach 2001-2008. Kwotę tę wykazano jako składnik aktywów warunkowych w nocie 5.3 w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

6.4.1.2. Odzyskanie wydatków w ramach działań strukturalnych

A. Korekty finansowe

Poniżej podano łączne kwoty korekt finansowych, dokonanych w ramach programów, wynikających z audytów przeprowadzonych przez Komisję, Trybunał Obrachunkowy oraz związanych z procesem zamknięcia dwóch okresów realizacji programów:

KOREKTY FINANSOWE OGÓŁEM DOTYCZĄCE PROGRAMÓW/PROJEKTÓW W LATACH 2000–2006

	mln EUR			
	Korekty finansowe ogółem na 31.12.2007 r.	Korekty fin. 2008 r. bez decyzji Komisji	Korekty fin. 2008 r. na mocy decyzji Komisji	Korekty finansowe ogółem na 31.12.2008 r.
Fundusz Spójności	103	19	35	157
EFRR	1 561	594	25	2 180
EFS	475	496		971
IFOR	0	2		2
Sekcja Orientacji EFOGR	1		2	3
Ogółem	2 140	1 111	62	3 313

KOREKTY FINANSOWE OGÓŁEM DOTYCZĄCE PROGRAMÓW/PROJEKTÓW W LATACH 1994-1999

mln EUR

	Korekty finansowe ogółem na 31.12.2007 r.	Korekty fin. 2008 r. bez decyzji Komisji	Korekty fin. 2008 r. na mocy decyzji Komisji	Korekty finansowe ogółem na 31.12.2008 r.
Fundusz Spójności	225	7	31	263
EFRR	858	11	319	1 188
EFS	345		26	371
IFOR	39	2	15	56
Sekcja Orientacji EFOGR	114	3		117
Ogółem	1 581	23	391	1 995

Stan wykonania korekt finansowych dotyczących działań strukturalnych w 2008 r. o łącznej wartości 1 587 mln EUR przedstawia się następująco:

mln EUR

	EFRR	FS	EFS	IFOR	Gwarancje EFOGR	Ogółem
Korekty finansowe w latach 1994-1999:						
w wyniku nakazu odzyskania środków	105	29	20	9	3	166
umorzenie/odliczenie przy zamknięciu	96	1	6	2		105
jeszcze nie wykonane	129	8		6		143
Razem w latach 1994-1999	330	38	26	17	3	414
Korekty finansowe w latach 2000-2006:						
w wyniku nakazu odzyskania środków	25	7			2	34
odliczenia państw członkowskich	201	4	492			697
umorzenie/odliczenie przy zamknięciu		11				11
jeszcze nie wykonane	393	32	4	2		431
Razem w latach 2000-2006	619	54	496	2	2	1 173
Korekty finansowe ogółem	949	92	522	19	5	1 587

W powyższej tabeli nie uwzględniono wyników kontroli wydatków w ramach funduszy strukturalnych, przeprowadzonych przez państwa członkowskie we własnym zakresie. Ponadto występują potencjalne korekty finansowe na kwotę 2,6 mld EUR, co do których nie podjęto jeszcze decyzji. Kwotę tę określono w oparciu o ustalenia audytu przeprowadzonego przez Komisję oraz kontroli przeprowadzonej przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, które są przedmiotem działań następczych podejmowanych przez poszczególne dyrekcje generalne. Jest ona wynikiem możliwie najlepszego oszacowania na dzień zamknięcia ksiąg za 2008 r., przy czym pod uwagę wzięto stan działań następczych związanych z ustaleniami kontroli oraz w szczególności wydane pisma zawierające ostateczne stanowiska (lub ich odpowiedniki). Kwota ta wykazywana jest jako aktywa warunkowe (zob. nota 5.3).

Działania państw członkowskich w związku z korektami finansowymi (wycofania, odzyskania i odzyskania w toku) w przypadku środków strukturalnych w 2008 r.

Państwa członkowskie są zobowiązane do przekazywania Komisji aktualnych informacji o wycofaniach, odzyskaniach i odzyskaniach w toku w związku z funduszami strukturalnymi za 2008 r. oraz łącznie za cały okres obejmujący lata 2000-2006, w odniesieniu do wszystkich czterech funduszy (EFRR, EFS, EFOGR i IFOR).

Wycofania i odzyskania w 2008 r. na podstawie danych zgłoszonych przez państwa członkowskie zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniach 438/2001 i 448/2001 wynoszą odpowiednio 558 mln EUR i 463 mln EUR, czyli ogółem 1 021 mln EUR. Kwoty te uwzględniają wyniki pierwszej analizy Komisji, która doprowadziła do korekt niektórych danych. Kontrole na miejscu danych z państw członkowskich przeprowadzone przez Komisję w 2008 r. w dziesięciu państwach członkowskich wykazały, że systemy zapisywania i raportowania danych nie są jeszcze w pełni wiarygodne we wszystkich państwach członkowskich, chociaż widać poprawę jakości oraz wystąpiły pewne ulepszenia w porównaniu z poprzednimi latami.

W 2007 r. w sprawozdaniu finansowym Komisja wykazała kwotę 540 mln EUR jako wycofania i odzyskania dotyczące wkładów z funduszy strukturalnych na programy na lata 2000-2006 w państwach członkowskich. Na podstawie otrzymanych danych, które zostały zweryfikowane, poprawiona kwota wynosi obecnie 901 mln EUR (565 mln EUR wycofań i 336 mln EUR odzyskań). Różnica wynikała głównie ze zgłoszenia brakujących wcześniej kwot przez niektóre większe państwa członkowskie.

Istnieje ryzyko pokrywania się kwot zgłoszonych do korekt finansowych wynikających z prac organów UE (audytów Komisji, kontroli Trybunału Obrachunkowego i dochodzeń OLAF-u), i kwot zgłoszonych przez państwa członkowskie. Wynika to z faktu, że duża część korekt finansowych wynikających z prac tych organów jest akceptowana przez państwa członkowskie i wykonywana przez nie bez formalnej decyzji Komisji, poprzez wycofywanie odnośnych wydatków z deklaracji wydatków. Ponieważ państwa członkowskie nie są zobowiązane do rozróżniania korekt wynikających z prac organów UE i korekt wynikających z ich własnych kontroli i audytów, trudno precyzyjnie określić, w jakim zakresie kwoty te pokrywają się. Jednakże porównanie danych państw członkowskich za 2008 r. i kwot korekt wynikających z prac organów UE zaakceptowanych przez państwa członkowskie w podziale na poszczególne państwa członkowskie wskazuje, że pokrywające się kwoty nie powinny przekraczać łącznie 600 mln EUR. Za 2007 r. pokrywające się kwoty nie mogą przekraczać 220 mln EUR, łącznej kwoty korekt wynikających z prac organów UE zaakceptowanych w tymże roku przez państwa członkowskie.

W okresie programowania obejmującym lata 2007-2013 Komisja wprowadziła roczną sprawozdawczość w swoim systemie informatycznym. Oznacza to, że będzie otrzymywać dane bezpośrednio z państw członkowskich, które będą oddzielnie wskazywać korekty wynikające z prac organów UE, co umożliwi obliczenie, w jakim zakresie kwoty pokrywają się.

B. Inne odzyskania

Nakazy odzyskania środków niezwiązane z korektami finansowymi, lecz wystawione w celu odzyskania kwot będących wynikiem błędu lub nieprawidłowości opiewają na kwotę 31 mln EUR.

6.4.2. Odzyskanie wydatków w ramach innych rodzajów zarządzania

Dla innych rodzajów zarządzania łączna kwota za 2008 r. wynosi 72 mln EUR. W ramach powyższej kwoty 48 mln EUR dotyczy odzyskania wydatków, a 24 mln EUR odzyskania zaliczek.

	mln EUR	
Wystawione w 2008 r. nakazy odzyskania środków w odniesieniu do nienależnych płatności	2008	2007
Działania zewnętrzne	32	178
Polityka wewnętrzna	40	81
Ogółem	72	259

6.5. PODSUMOWANIE ODZYSKAŃ NIENALEŻNYCH PŁATNOŚCI W 2008 R.

W poniższej tabeli przedstawiono najlepsze możliwe szacunki łącznych kwot, decyzje w sprawie odzyskania których zostały podjęte w 2008 r. Jak wyjaśniono powyżej, nie uwzględniono wyników kontroli wydatków w ramach działań strukturalnych, przeprowadzonych przez państwa członkowskie we własnym zakresie.

Podsumowanie odzyskań nienależnych płatności

	<i>mln EUR</i>	
	2008	2007
EFOGR		
— korekty finansowe	917	607
— nieprawidłowości zgłoszone przez państwa członkowskie	360	247
Fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności (programy w latach 1994-1999 i 2000-2006)		
A. Korekty finansowe	1 587	396
B. Inne odzyskania	31	
Nakazy odzyskania środków w odniesieniu do nienależnych płatności:		
— działania zewnętrzne	32	178
— polityki wewnętrzne	40	81
Ogółem	2 967	1 509

7. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

OPERACJE FINANSOWE KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Poniższe informacje dotyczą operacji finansowych przeprowadzonych przez Komisję Europejską w celu wykonania swojego budżetu. Przepisy i zasady dotyczące zarządzania operacjami finansowymi Komisji w celu wykonania budżetu zapisano w rozporządzeniu Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 (zmienionym rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2028/2004) i w rozporządzeniu finansowym (rozporządzeniu Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 zmienionym rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 1995/2006) oraz jego przepisach wykonawczych (rozporządzeniu Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 zmienionym rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 478/2007).

Na podstawie wspomnianych rozporządzeń obowiązują następujące zasady:

- państwa członkowskie wpłacają środki z tytułu zasobów własnych na rachunki utworzone w tym celu w imieniu Komisji przez administrację finansową lub organ wyznaczony przez każde państwo członkowskie. Komisja może korzystać ze wspomnianych rachunków jedynie w celu pokrycia swoich potrzeb w zakresie środków pieniężnych;
- państwa członkowskie wpłacają środki z tytułu zasobów własnych w swojej walucie krajowej, natomiast płatności Komisji są wyrażane głównie w EUR;
- nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych w imieniu Komisji;
- środki pieniężne na rachunkach prowadzonych w walutach innych niż EUR są wykorzystywane albo do płatności w tych samych walutach lub są regularnie przeliczane na EUR (z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 w odniesieniu do środków zgromadzonych na rachunkach przeznaczonych dla zasobów własnych).

Oprócz rachunków przeznaczonych dla zasobów własnych istnieją rachunki, które Komisja otworzyła w bankach centralnych i bankach komercyjnych w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż z tytułu składek państw członkowskich do budżetu. Wszystkie te rachunki (z wyjątkiem rachunków przeznaczonych do otrzymywania określonych powyżej wpływów) są codziennie uzupełniane na podstawie płatności, jakie mają z nich zostać dokonane. Na wszystkich tych rachunkach utrzymywany jest minimalny stan środków pieniężnych, tak aby możliwe było dokonanie pilnych płatności, w przypadku gdyby wyjątkowo nastąpiły opóźnienia w zasileniu tych rachunków. Salda rachunków przeznaczonych dla wpływów są regularnie przenoszone na rachunki przeznaczone dla zasobów własnych lub na inne rachunki zależnie od potrzeb w zakresie środków pieniężnych.

Wszystkie banki komercyjne, w których Komisja posiada rachunki bankowe, są wybierane w drodze zaproszenia do składania ofert. Rachunki zaliczkowe są tworzone zgodnie z art. 63 rozporządzenia finansowego, a odpowiednie rachunki bankowe otwierane są w bankach wybranych w drodze uproszczonej procedury przetargowej.

7.1. RYZYKO OPERACYJNE

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Do zabezpieczenia systemu gwarancji oraz w celu zapewnienia podziału obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego stosuje się standardy kontroli wewnętrznej i zasady audytu Komisji. Zarządzanie operacjami finansowymi i płatniczymi regulują wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane. Obejmują one w szczególności:

- otwieranie i zamykanie rachunków bankowych,
- parametryzację systemów finansowych,
- planowanie i prognozowanie dotyczące środków pieniężnych,
- wykonanie płatności i zarządzanie środkami pieniężnymi,
- operacje kursowe,
- wybór banków,
- monitoring transakcji i uzgodnienia rachunków bankowych,
- przechowywanie i kontrolę dokumentacji osób trzecich.

7.2. RYZYKO FINANSOWE

Ryzyko walutowe:

Środki z tytułu zasobów własnych wpłacane przez państwa członkowskie w walutach innych niż euro są przechowywane na rachunkach przeznaczonych dla zasobów własnych. Są one przeliczane na euro, w przypadku gdy są niezbędne do wykonania płatności w euro lub, w ograniczonej liczbie przypadków, są bezpośrednio wykorzystywane do wykonania płatności w tej samej walucie.

Komisja posiada w bankach komercyjnych szereg rachunków w walutach państw UE innych niż euro, a także w USD w celu wykonywania płatności wyrażonych w tych walutach. Rachunki te są uzupełniane w zależności od kwoty płatności, jakie mają zostać wykonane. Z tego powodu ich średnie salda utrzymują się na bardzo niskim poziomie i jedynie w niewielkim stopniu są one narażone na ryzyko związane z wahaniami kursów walut obcych.

W przypadku otrzymania różnych wpływów (innych niż z tytułu zasobów własnych) w walutach innych niż euro, są one albo przelewane na inne rachunki w tej samej walucie, jeżeli są niezbędne do wykonania płatności, albo przeliczane na euro i przenoszone na inne rachunki w euro w zależności od potrzeb w zakresie środków pieniężnych. Rachunki zaliczkowe prowadzone w walutach innych niż euro są uzupełniane w zależności od szacowanej kwoty lokalnych płatności krótkoterminowych, które mają być wykonane w tej samej walucie. Salda na tych rachunkach nie mogą przekraczać odnośnych pułapów.

Ryzyko kredytowe:

Większa część zasobów finansowych Komisji jest przechowywana, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000, na rachunkach otwartych przez państwa członkowskie w celu wpłacania swoich składek członkowskich (z tytułu zasobów własnych). Wszystkie tego rodzaju rachunki to rachunki skarbu państwa państw członkowskich lub rachunki prowadzone w krajowych bankach centralnych. Instytucje te nie stwarzają praktycznie żadnego ryzyka kredytowego ani ryzyka kontrahenta dla Komisji.

Niewielka część zasobów finansowych Komisji przechowywana jest w bankach komercyjnych, tak aby możliwe było dokonywanie płatności lub innych operacji bankowych. Standardową praktyką jest uzupełnianie rachunków bankowych prowadzonych w bankach komercyjnych dopiero wtedy, kiedy jest to niezbędne. W rezultacie średnie kwoty utrzymywane na tych rachunkach są zawsze bardzo niskie (średnio od 50 mln EUR do 150 mln EUR, rozdzielone na ponad 30 rachunkach), dlatego narażenie na ryzyko kredytowe dla Komisji jest bardzo małe. Dodatkowo przy wyborze banków komercyjnych zastosowanie mają szczegółowe wytyczne w celu dalszego zminimalizowania ryzyka kredytowego.

Wszystkie banki komercyjne są wybierane w drodze zaproszenia do składania ofert. Aby zostać dopuszczonym do udziału w procedurach przetargowych, wymagane jest posiadanie minimalnego krótkoterminowego ratingu kredytowego na poziomie P-1 przyznanego przez agencję ratingową Moody's lub na poziomie równoważnym (S&P A-1 lub Fitch F1). W szczególnych okolicznościach może być wymagany niższy poziom ratingu. We wszystkich umowach przewidziano możliwość natychmiastowego ich wypowiedzenia przez Komisję, w przypadku gdy rating kontrahenta ulegnie zmianie i spadnie poniżej wymaganego minimum.

Rachunki zaliczkowe są ulokowane w lokalnych bankach wybranych w drodze uproszczonej procedury przetargowej. Wymagany poziom ratingu uzależniony jest od uwarunkowań lokalnych i może znacząco różnić się w zależności od kraju. Aby zmniejszyć narażenie na ryzyko kredytowe, salda na tych rachunkach są utrzymywane na możliwie niskich poziomach (przy uwzględnieniu potrzeb operacyjnych), rachunki te są regularnie uzupełniane, natomiast obowiązujące pułapy są poddawane przeglądowi w trybie rocznym.

W związku z trudną sytuacją finansową i gospodarczą w drugiej połowie 2008 r., służby finansowe Komisji wprowadziły specjalne, intensywne środki monitorowania stopnia narażenia Komisji na ryzyko. Równocześnie łączna średnia kwota środków utrzymywanych w bankach komercyjnych na rachunkach wykorzystywanych do wykonywania płatności Komisji została dodatkowo ograniczona w celu zminimalizowania stopnia narażenia na ryzyko. Służby finansowe Komisji utrzymują te dodatkowe środki bezpieczeństwa w 2009 r., tak długo jak będzie utrzymywać się niestabilna sytuacja finansowa.

Ryzyko stopy procentowej:

Rachunki otwarte jako rachunki skarbu państwa państw członkowskich lub w narodowych bankach centralnych zgodnie z art. 9 rozporządzenia Rady 1150/2000 nie generują odsetek i są prowadzone nieodpłatnie. W przypadku wszelkich innych rachunków ulokowanych w narodowych bankach centralnych opłaty zależą od warunków zaproponowanych przez dany bank; obowiązują zmienne stopy procentowe korygowane w zależności od wahań rynkowych.

W przypadku większości rachunków ulokowanych w bankach komercyjnych odsetki są obliczane na podstawie zmiennej stopy, powiązanej ze stopą krańcową EBC dla jego głównych operacji refinansowania, i korygowanej w celu uwzględnienia wszelkich wahań tej stopy. W efekcie Komisja nie ponosi żadnego ryzyka stopy procentowej.

7.3. ZARZĄDZANIE TYMCZASOWO ZAINKASOWANYMI GRZYWNAMI

Poniższe informacje dotyczą operacji finansowych przeprowadzonych przez Komisję Europejską w związku z zarządzaniem tymczasowo zainkasowanymi grzywnami („środkami pieniężnymi o ograniczonej możliwości dysponowania”).

Ryzyko walutowe:

Ponieważ wszystkie grzywny są nakładane i wpłacane w euro, Komisja nie jest narażona na ryzyko wahań kursów walut obcych.

Ryzyko kredytowe:

Przy wyborze banków, w których lokowane są środki, obowiązują odpowiednie wytyczne; ryzyko związane z tylko jednym kontrahentem jest ograniczone. Wszystkie środki są ulokowane na rachunkach bieżących i można je podejmować w dowolnym momencie bez wcześniejszego powiadomienia. Banki są wybierane w drodze zaproszenia do składania ofert. Aby bank został dopuszczony do udziału w procedurach przetargowych, musi posiadać minimalny krótkoterminowy rating dla depozytów bankowych na poziomie Aa przyznany przez agencję ratingową Moody's lub na poziomie równoważnym (tzn. S&P AA- lub Fitch AA-).

Ryzyko związane z poszczególnymi kontrahentami jest ograniczone do 5 % ich „kapitału + kapitału rezerwowego + pożyczek podporządkowanych” stosownie do potwierdzonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ten pułap jest korygowany co najmniej raz w roku. We wszystkich umowach przewidziano możliwość natychmiastowego ich rozwiązania przez Komisję, w przypadku gdy rating kontrahenta ulegnie zmianie i spadnie poniżej wymaganego minimum.

Jak wspomniano powyżej, w związku z trudną sytuacją finansową i gospodarczą w drugiej połowie 2008 r. służby finansowe Komisji wprowadziły specjalne, intensywne środki monitorowania stopnia narażenia Komisji na ryzyko. Zwrócono również szczególną uwagę na poziom krótkoterminowych ratingów dla kontrahentów, u których Komisja utrzymuje środki związane z tymczasowo zainkasowanymi grzywnami. Wszystkie tego typu dodatkowe środki monitorowania ryzyka, przyjęte przez służby finansowe Komisji w tym kontekście, będą nadal obowiązywać w 2009 r., tak długo jak będzie utrzymywać się niestabilna sytuacja finansowa.

Ryzyko stopy procentowej:

W przypadku wszystkich rachunków odsetki są obliczane na podstawie zmiennej stopy, powiązanej z minimalną stopą EBC dla jego głównych operacji refinansowania, i korygowanej w celu uwzględnienia wszelkich wahań tej stopy. W efekcie Komisja nie ponosi ryzyka stopy procentowej.

OPERACJE ZACIĄGANIA I UDZIELANIA POŻYCZEK ORAZ FUNDUSZ GWARANCYJNY

Poniższe informacje dotyczą działalności w zakresie udzielania i zaciągania pożyczek przez Komisję Europejską w ramach **pomocy makrofinansowej (MFA), instrumentu wsparcia bilansu płatniczego i Euratomu**, jak również **Funduszu Gwarancyjnego**.

7.4. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA

Pomoc makrofinansowa (MFA), bilans płatniczy i Euratom:

Wspólnoty zawierają transakcje udzielania i zaciągania pożyczek oraz zarządzają związanymi z nimi finansami zgodnie z odpowiednimi decyzjami Rady Euratom, oraz w stosownych przypadkach zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych podręczników dotyczących procedur w zakresie poszczególnych dziedzin, takich jak zaciąganie i udzielanie pożyczek czy zarządzanie pożyczkami i finansami. Określa się i ocenia ryzyko finansowe i operacyjne oraz regularnie weryfikuje zgodność z wewnętrznymi wytycznymi i procedurami. Co do zasady nie prowadzi się działalności zabezpieczającej, jeśli operacje udzielania pożyczek finansowane są dzięki operacjom równoległym (*back-to-back*) i jeżeli nie ma otwartych pozycji walutowych.

Fundusz Gwarancyjny:

Zasady zarządzania aktywami Funduszu Gwarancyjnego (zob. nota **2.3.3**) określono w porozumieniu zawartym przez Komisję Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) dnia 25 listopada 1994 r. oraz jego kolejnych zmianach z 17–23 września 1996 r., 8 maja 2002 r. i 25 lutego 2008 r.

Główne zasady, zaczerpnięte bezpośrednio z konwencji, przedstawiono poniżej:

- Fundusz Gwarancyjny jest prowadzony we wspólnej walucie: euro. Aby uniknąć ryzyka kursowego fundusz będzie prowadził inwestycje jedynie w tej walucie;
- zarządzanie aktywami będzie opierało się na tradycyjnych zasadach ostrożności, stosowanych w przypadku działalności finansowej; przy zarządzaniu zwracać się będzie szczególną uwagę na ograniczanie ryzyka i dbałość o odpowiednią płynność i zbywalność zarządzanych środków, przy uwzględnieniu zobowiązań, za które odpowiedzialność przejmie Fundusz Gwarancyjny.

7.5. RYZYKO WALUTOWE

Ponieważ większość aktywów finansowych i zobowiązań wyrażana jest w euro, Wspólnoty nie są narażone na to, że wahania kursów obcych walut wpłyną na ich pozycję finansową i przepływy pieniężne.

Wspólnoty mają jednak pożyczki, poprzez instrument finansowy Euratomu, denominowane w walucie obcej (dolarze amerykańskim), które są finansowane pożyczkami zaciągniętymi na równoważną kwotę w dolarach amerykańskich (operacje równoległe – ang. *back-to-back*). Na dzień bilansowy Wspólnoty nie były w ujęciu netto narażone na ryzyko wynikające ze skutków wahań kursów wymiany walut, jeśli chodzi o ich pozycję finansową i przepływy pieniężne w Euratom.

7.6. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Ze względu na charakter działalności Wspólnot w zakresie udzielania i zaciągania pożyczek znaczna ilość ich aktywów i zobowiązań jest oprocentowana.

Pomoc makrofinansowa (MFA) i Euratom:

Pożyczki zaciągane według zmiennej stopy procentowej narażają Wspólnoty na ryzyko związane z oprocentowaniem przepływu środków pieniężnych. Stanowią one około 93 % ogółu zaciągniętych pożyczek. Jednak ryzyko związane z oprocentowaniem wynikające z zaciągniętych pożyczek niwelują odpowiadające im pożyczki udzielane na analogicznych warunkach (operacje równoległe). Na dzień bilansowy pożyczki udzielone przez Wspólnoty (wyrażone w kwotach nominalnych) o zmiennej stopie procentowej wynosiły 1,05 mld EUR (w 2007 r.: 1,18 mld EUR), przy czym ponowna wycena przeprowadzana jest co 6 miesięcy. Pożyczki udzielone przez Wspólnoty (wyrażone w kwotach nominalnych) o stałej stopie procentowej osiągnęły w 2008 r. wartość 85 mln EUR (w 2007 r.: 85 mln EUR), przy czym ich ostateczny termin spłaty przekracza pięć lat.

Bilans płatniczy

Pożyczki udzielone przez Wspólnoty (wyrażone w kwotach nominalnych) o stałej stopie procentowej w ramach instrumentu wsparcia bilansu płatniczego osiągnęły w 2008 r. wartość 2 mld EUR (w 2007 r.: 0 mln EUR). Ostateczny termin ich spłaty jest krótszy niż pięć lat.

Fundusz Gwarancyjny:

Zgodnie z uzgodnieniami Komisji i EBI Wspólnoty nie ponoszą obecnie istotnego ryzyka i tym samym nie prowadzi się działalności zabezpieczającej. Ponieważ transakcje i operacje są wyrażane jedynie w EUR, działalność zabezpieczająca nie jest konieczna. Podział aktywów Funduszu Gwarancyjnego na dzień 31 grudnia 2008 r. i 2007 r. (wartość rynkowa z wyłączeniem narosłych odsetek) przedstawiono w poniższej tabeli:

Pozycje	Inwestycje o stałej stopie procentowej						Papiery wartościowe o zmiennej stopie procentowej		Ogółem	
	Poniżej 3 miesięcy		3 miesiące do 1 roku		1-10 lat		2008	2007	2008	2007
	2008	2007	2008	2007	2008	2007				
Rachunki bieżące	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Depozyty krótkoterminowe i inne aktywa pieniężne	203	247	0	0	0	0	0	0	203	247
Aktywa dostępne do sprzedaży	15	25	59	84	746	703	48	71	868	883
Ogółem	219	273	59	84	746	703	48	71	1 072	1 131
Wartość procentowa	20 %	24 %	6 %	7 %	70 %	63 %	4 %	6 %	100 %	100 %

mln EUR

Na dzień 31 grudnia 2008 r. w przypadku środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych (lokata terminowych) efektywna stopa procentowa wynosiła od 3,10 % do 5,15 %. W przypadku portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży efektywna stopa procentowa wynosiła od 2,94 % do 5,52 %.

7.7. RYZYKO KREDYTOWE

Wspólnoty ponoszą ryzyko kredytowe, czyli ryzyko, że kontrahent nie będzie mógł spłacić pełnej wysokości zobowiązań w terminie. Ekspozycją na ryzyko kredytowe zarządza się, najpierw uzyskując gwarancje od krajów (w przypadku Euratom), a następnie za pomocą Funduszu Gwarancyjnego. Fundusz Gwarancyjny dla Działań Zewnętrznych ustanowiono w 1994 r. w celu zabezpieczenia ryzyka niewywiązania się z zobowiązań, dotyczącego pożyczek zaciągniętych na sfinansowanie pożyczek udzielanych państwom spoza Unii Europejskiej. W każdym razie narażenie na ryzyko kredytowe jest kontrolowane poprzez możliwość wezwania do wypłaty środków z budżetu UE, gdyby dłużnik nie był w stanie zwrócić w całości należnych kwot. W tym celu Wspólnoty są uprawnione do wezwania wszystkich państw członkowskich do zapewnienia przestrzegania zobowiązań prawnych Wspólnot wobec ich pożyczkodawców.

Pomoc makrofinansowa (MFA) i Euratom:

Największa koncentracja ryzyka kredytowego ponoszonego przez Wspólnoty dotyczy Rumunii, Serbii i Bułgarii. Pożyczki udzielone tym państwom stanowią odpowiednio około 28 %, 24 % i 22 % ogółu udzielonych pożyczek. Przy przeprowadzaniu operacji finansowych należy stosować się do wytycznych dotyczących wyboru kontrahentów. Tak więc jednostka operacyjna może przeprowadzać transakcje jedynie z kwalifikującymi się bankami, zamieszczonymi w „handlowym wykazie upoważnionych banków” oraz posiadającymi wystarczające limity ustalone dla kontrahentów.

Bilans Płatniczy:

Narażenie Wspólnot na ryzyko kredytowe dotyczące instrumentu wsparcia bilansu płatniczego na dzień 31 grudnia 2008 r. dotyczy w całości Republiki Węgierskiej.

Fundusz Gwarancyjny:*Fundusz Gwarancyjny – lokaty terminowe – profil kontrahentów*

Na mocy porozumienia Wspólnoty i EBI w sprawie zarządzenia Funduszem Gwarancyjnym minimalny rating krótkoterminowy dla emitenta ustanowiony przez agencję ratingową Moody's lub równoważną równy P-1 dla wszystkich inwestycji międzybankowych. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wszystkie inwestycje (183 mln EUR) zostały przeprowadzone z kontrahentami mającymi co najmniej rating P-1 agencji Moody's lub równoważny (również w 2007 r., 248 mln EUR).

Inne aktywa pieniężne – profil kontrahentów

Na dzień 31 grudnia 2008 r. środki zainwestowane w jeden krótkoterminowy papier wartościowy z dyskontem oraz wszystkie inwestycje (20 mln EUR) zostały przeprowadzone z kontrahentami mającymi co najmniej rating P-1 w agencji ratingowej Moody's lub równoważny.

Fundusz Gwarancyjny – aktywa dostępne do sprzedaży – profil emitentów

Poniżej przedstawiono profil emitentów oraz wartość rynkową z wyłączeniem narosłych odsetek na dzień 31 grudnia 2008 r.:

Emitent	31.12.2008 r.		31.12.2007 r.	
	mln EUR	%	mln EUR	%
Inni emitenci Aaa	217	25 %	310	35 %
Supra Aaa	0	0 %	5	1 %
Rządy/agencje Aaa	339	39 %	196	22 %
Rządy/agencje Aa1	53	6 %	72	8 %
Rządy/agencje Aa2	136	16 %	0	0 %
Rządy/agencje Aa3	0	0 %	81	9 %
Rządy/agencje A1	82	9 %	73	8 %
Rządy/agencje A2	32	4 %	132	15 %
Rządy/agencje A3	9	1 %	4	1 %
Rządy/agencje Baa1	0	0 %	10	1 %
Rządy/agencje brak ratingu	0	0 %	0	0 %
Ogółem	868	100 %	883	100 %

Wszystkie papiery wartościowe utrzymywane w portfelu są zgodne ze zrewidowanymi wytycznymi dotyczącymi zarządzania oraz spełniają następujące kryteria:

- papiery wartościowe wyemitowane przez państwa członkowskie: minimalny rating Baa3,
- papiery wartościowe wyemitowane przez przedsiębiorstwo międzynarodowe, inne państwa lub przedsiębiorstwo publiczne: minimalny rating Aa2,
- obligacje zabezpieczone: rating Aaa,
- papiery wartościowe wyemitowane przez banki i przedsiębiorstwa: minimalny rating Aa2.

7.8. WARTOŚĆ GODZIWA

Szacowaną wartość godziwą pożyczek udzielanych i zaciąganych w ramach MFA, wsparcia bilansu płatniczego i Euratom ustala się przy pomocy metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Zgodnie z tym modelem przewidywane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane przez zastosowanie krzywych dochodu AAA dostosowanych do okresu pozostałego do terminu spłaty. Zakłada się, że szacowana wartość godziwa pożyczek o zmiennej stopie procentowej jest zbliżona do ich wartości bilansowej, ponieważ co sześć miesięcy dokonuje się ponownej wyceny według rynkowych stóp procentowych.

Na dzień bilansowy szacowana wartość godziwa pożyczek udzielonych i zaciągniętych według stałej stopy procentowej wynosiła odpowiednio 2 118 mln EUR (w 2007 r. 90 mln EUR) oraz 2 118 mln EUR (w 2007 r. 89 mln EUR), w porównaniu z odpowiadającą jej wartością księgową wynoszącą odpowiednio 2 091 mln EUR (w 2007 r. 87 mln EUR) oraz 2 091 mln EUR (w 2007 r. 87 mln EUR).

7.9. SYTUACJA DOTYCZĄCA PŁYNNOŚCI

W poniższej tabeli przedstawiono analityczny podział aktywów i pasywów **Funduszu Gwarancyjnego** ze względu na terminy zapadalności w oparciu o okres pozostający od dnia bilansowego do terminu zapadalności przewidzianego w umowie. Przy sporządzaniu zestawienia przyjęto ostrożne założenia dotyczące terminów zapadalności. Tak więc w przypadku pasywów uwzględniono najwcześniejszą możliwą datę spłaty, a w przypadku aktywów najpóźniejszą możliwą datę spłaty. Aktywa i pasywa, w przypadku których nie istnieje określony umową termin zapadalności, zebrano w kategorii „nieokreślony termin zapadalności”.

<i>mln EUR</i>					
Termin zapadalności	Poniżej 3 miesięcy	3 miesiące do 1 roku	1-10 lat	Nieokreślony termin zapadalności	Ogółem
Aktywa w EUR:					
Rachunki bieżące	1	0	0	0	1
Depozyty krótkoterminowe	203	0	0	0	203
W tym narosłe odsetki	1	0	0	0	1
Aktywa dostępne do sprzedaży	21	82	784	0	887
W tym narosłe odsetki	6	13	0	0	19
Ogółem	225	82	784	0	1 091
Pasywa w EUR:					
Kapitał własny	0	0	0	1 090	1 090
Zobowiązania krótkoterminowe wobec wierzycieli	1	0	0	0	1
Ogółem	1	0	0	1 090	1 091
Stan płynności netto na dzień 31.12.2008 r.	224	82	784	(1 090)	0
Łączny stan płynności na dzień 31.12.2008 r.	224	306	1 090	0	

EUROPEJSKA WSPÓLNOTA WĘGLA I STALI (w likwidacji)

Poniższe informacje dotyczą działalności w zakresie udzielania i zaciągania pożyczek oraz działalności finansowej prowadzonej przez Wspólnoty Europejskie w ramach **Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (w likwidacji)**. Szczegółowe informacje zamieszczono w sprawozdaniu finansowym EWWiS w likwidacji.

7.10. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIEZAJĄCA

Komisja Europejska zarządza likwidacją zobowiązań EWWiS i nie przewiduje nowych pożyczek ani powiązanego finansowania dla EWWiS w likwidacji. Nowe pożyczki udzielane przez EWWiS są ograniczone do refinansowania w celu ograniczenia kosztu środków. Zarządzanie operacjami finansowymi musi odbywać się zgodnie z zasadami ostrożnego zarządzania, które pozwalają ograniczyć ryzyko operacyjne, ryzyko kontrahenta oraz ryzyko rynkowe.

7.11. RYZYKO RYNKOWE

EWWiS w likwidacji jest narażona na ryzyko kursowe wynikające z ekspozycji walutowej w odniesieniu do funta szterlinga. Aktywa i pasywa w GBP składają się głównie z nienotowanych dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez Europejski Bank Inwestycyjny jako substytut dłużnika zalegającego ze spłatami, których równowartość w EUR wynosi 157 mln (zob. nota 2.4.2). EWWiS w likwidacji ponosi ryzyko ceny dłużnych papierów wartościowych z powodu inwestycji sklasyfikowanych w bilansie jako dostępne do sprzedaży.

7.12. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

EWWiS w likwidacji ze względu na charakter swojej działalności ponosi ryzyko wpływu wahań obowiązujących rynkowych stóp procentowych zarówno w odniesieniu do ryzyka związanego z wartością godziwą, jak i ryzyka przepływów pieniężnych. Ryzyko stopy procentowej wynikające z zaciągniętych pożyczek zasadniczo niwelują odpowiadające im pożyczki udzielane na analogicznych warunkach (operacje równoległe). Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu narażają EWWiS w likwidacji na ryzyko związane z oprocentowaniem przepływu środków pieniężnych, podczas gdy dłużne papiery wartościowe o stałych stopach procentowych narażają ją na ryzyko związane z wartością godziwą oprocentowania. Obligacje o stałym oprocentowaniu na dzień bilansowy stanowią około 97 % portfela inwestycyjnego (w 2007 r. – 94 %).

7.13. RYZYKO KREDYTOWE

EWWiS w likwidacji ponosi ryzyko, że kontrahent nie będzie mógł spłacić pełnej wysokości zobowiązań w terminie. Jednostka operacyjna może przeprowadzać transakcje jedynie z kwalifikującymi się bankami, zamieszczonymi w „handlowym wykazie upoważnionych banków” oraz posiadającymi wystarczające limity ustalone dla kontrahentów. Ekspozycją na ryzyko kredytowe zarządza się, przeprowadzając regularne analizy zdolności pożyczkobiorców do spełnienia zobowiązań w zakresie spłaty odsetek i kapitału. Ekspozycją na ryzyko kredytowe zarządza się również, uzyskując zabezpieczenie oraz gwarancje od krajów, osób prawnych i fizycznych. 73 % ogólnej kwoty nierozliczonych pożyczek obejmują gwarancje państw członkowskich lub równoważnych organizacji (instytucji publicznych lub grup branżowych sektora publicznego w państwach członkowskich). Gwarancji na 20 % nierozliczonych pożyczek udzielono bankom lub gwarancji na nie udzieliły banki.

7.14. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności wynikające z zaciągniętych pożyczek zasadniczo niwelują odpowiadające im pożyczki udzielane na analogicznych warunkach (operacje równoległe).

Komisja zarządza wymogami w zakresie płynności aktywów i pasywów EWWiS w likwidacji w oparciu o jedenastoletnie prognozy wypłat opracowane w porozumieniu z odpowiednimi służbami Komisji.

7.15. WARTOŚĆ GODZIWA

Szacowaną wartość godziwą udzielanych i zaciąganych pożyczek ustala się przy pomocy metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży ujęto według wartości godziwej, którą stanowi cena rynkowa powiększona o naliczone odsetki. Żadnych instrumentów finansowych nie wyceniano według wartości godziwej przy pomocy techniki wyceny, której nie można wesprzeć możliwymi do zaobserwowania cenami rynkowymi lub stopami procentowymi. Uznaje się, że wartość nominalna pomniejszona o rezerwę na utratę wartości należności handlowych oraz wartość nominalna zobowiązań handlowych są zbliżone do ich wartości godziwych. Wartość godziwą środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych łącznie z rachunkami bieżącymi i depozytami krótkoterminowymi (o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące) stanowi ich wartość bilansowa.

8. INFORMACJE UJAWNIA NE NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Do celów przedstawienia informacji dotyczących kadry kierowniczej najwyższego szczebla Wspólnot Europejskich osoby te pogrupowano w pięciu kategoriach:

- Kategoria 1:** przewodniczący Komisji i prezes Trybunału Sprawiedliwości,
- Kategoria 2:** Sekretarz Generalny Rady i wiceprzewodniczący Komisji,
- Kategoria 3:** członkowie Komisji, sędziowie i rzecznicy generalni Trybunału Sprawiedliwości, prezes i członkowie Sądu Pierwszej Instancji, prezes i członkowie Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej, Rzecznik Praw Obywatelskich i Europejski Inspektor Ochrony Danych,
- Kategoria 4:** prezes i członkowie Trybunału Obrachunkowego,
- Kategoria 5:** urzędnicy instytucji i agencji o najwyższym zaszerogowaniu.

NALEŻNOŚCI FINANSOWE KADRY KIEROWNICZEJ NAJWYŻSZEGO SZCZEBLA

EUR

Świadczenie (na pracownika)	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Wynagrodzenie zasadnicze (miesięcznie)	24 422,79	22 122,10	17 697,68 – 19 909,88	19 113,50 – 20 352,33	11 253,14 – 17 697,68
Dodatek mieszkaniowy/zagraniczny	15 %	15 %	15 %	15 %	16 %
Dodatki rodzinne:					
na gospodarstwo domowe (% wynagrodzenia)	2 % + 164,27	2 % + 164,27	2 % + 164,27	2 % + 164,27	2 % + 164,27
na dziecko pozostające na utrzymaniu przedszkolny	358,96	358,96	358,96	358,96	358,96
szkolny lub	87,69	87,69	87,69	87,69	87,69
szkolny – gdy dziecko uczy się w szkole innej niż zapewniana przez zakład pracy rodzica	243,55	243,55	243,55	243,55	243,55
	487,10	487,10	487,10	487,10	487,10
Dodatek dla sędziów-przewodniczących	Nie dotyczy	Nie dotyczy	500 – 810,74	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Dodatek reprezentacyjny	1 418,07	0 – 911,38	500 – 607,71	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Roczne koszty podróży	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Tak
Przelewy do państw członkowskich					
dodatek edukacyjny ⁽¹⁾	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
% wynagrodzenia ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% wynagrodzenia bez zastosowania cc	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %
Koszty reprezentacyjne	zwracane	zwracane	zwracane	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Objęcie stanowiska:					
Koszty zagospodarowania	48 845,58	44 244,20	35 395,36 – 39 819,76	38 227,00 – 40 704,66	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Opuszczenie stanowiska:					
Koszty ponownego przesiedlenia	24 422,79	22 122,10	17 697,68 – 19 909,88	19 113,50 – 20 352,33	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Przeniesienie (% wynagrodzenia) ⁽²⁾	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	Nie dotyczy
Ubezpieczenie zdrowotne	pokryte	pokryte	pokryte	pokryte	fakultatywnie
Emerytura (% wynagrodzenia, przed opodatkowaniem)	maksymalnie 70 %	maksymalnie 70 %	maksymalnie 70 %	maksymalnie 70 %	maksymalnie 70 %
Odliczenia:					
Podatek wspólnotowy	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %
Ubezpieczenie zdrowotne (% wynagrodzenia)	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %
Specjalny podatek od wynagrodzenia	4,21 %	4,21 %	4,21 %	4,21 %	4,21 %
Odliczenie emerytalne	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	10,9 %
Liczba osób na dzień 31.12.2008 r.	2	6	92	27	81

⁽¹⁾ przy zastosowaniu współczynnika korygującego („cc”)⁽²⁾ wypłacane przez pierwsze trzy lata po opuszczeniu stanowiska

9. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego księgowy Komisji nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w tej sekcji. Sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie w powyższym.

10. JEDNOSTKI OBJĘTE KONSOLIDACJĄ

A. JEDNOSTKI KONTROLOWANE

1. *Instytucje i organy konsultacyjne*

Komitet Regionów
Rada Unii Europejskiej
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
Komisja Europejska
Europejski Trybunał Obrachunkowy
Europejski Inspektor Ochrony Danych
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
Parlament Europejski

2. *Agencje wspólnotowe*

Europejska Agencja Odbudowy ⁽¹⁾
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Transportu Lotniczego
Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego
Europejska Agencja Ochrony Środowiska
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu
Europejska Agencja ds. Oceny Produktów Leczniczych
Europejska Agencja ds. Produktów Chemicznych ⁽²⁾
Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej ⁽²⁾
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA)
Europejska Fundacja Kształcenia
Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej
Organ Nadzoru Europejskiego GNSS
Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (Znaki Towarowe i Wzory)
Europejska Agencja Kolejowa
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin
Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa

3. *Agencje wykonawcze*

Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji
Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego
Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Konsumentów
Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej ⁽²⁾

4. *Inne jednostki kontrolowane*

Europejska Wspólnota Węgla i Stali (w likwidacji)
Eurojust ⁽³⁾
Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL) ⁽³⁾

⁽¹⁾ Agencja zlikwidowana z dniem 31 grudnia 2008 r.

⁽²⁾ Objęte konsolidacją po raz pierwszy w 2008 r.

⁽³⁾ Zdecentralizowany organ Unii Europejskiej objęty filarem „Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych”.

B. WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

ITER Międzynarodowa Organizacja Energii Termojądrowej (udział/prawa głosu: 48,5 %)

Wspólne przedsięwzięcie SESAR (udział 91,73 %/prawa głosu: 65 %)

Wspólne przedsiębiorstwo Galileo w likwidacji (udział/prawa głosu: 91,6 %/49,3 %)

C. JEDNOSTKI STOWARZYSZONE

Europejski Fundusz Inwestycyjny (udział/prawa głosu: 27,43 %)

11. JEDNOSTKI NIEOBJĘTE KONSOLIDACJĄ

Chociaż Wspólnoty zarządzają aktywami poniższych jednostek, jednostki te nie spełniają kryteriów pozwalających na ich konsolidację i tym samym nie są objęte sprawozdaniem Wspólnot Europejskich.

11.1. EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU (EFR)

Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) jest głównym instrumentem wspólnotowej pomocy w zakresie współpracy na rzecz rozwoju z krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajami i terytoriami zamorskimi (KTZ). Traktatem rzymskim z 1957 r. przewidziano utworzenie EFR w celu świadczenia pomocy technicznej i finansowej, przeznaczonej początkowo dla krajów afrykańskich nadal będących koloniami i mających więzi historyczne z niektórymi państwami członkowskimi.

Każda edycja funduszu ustanawiana jest na okres około pięciu lat od czasu zawarcia pierwszej konwencji o partnerstwie. 9. EFR przestał obowiązywać wraz z wejściem w życie 10. EFR w dniu 1 lipca 2008 r.

EFR nie jest finansowany z budżetu Wspólnot, lecz bezpośrednio ze składek państw członkowskich, których wysokość jest ustalana w drodze negocjacji. Kwota składki państwa członkowskiego jest między innymi częściowo zależna od DNB, a częściowo oparta na więzach historycznych z danymi państwami AKP i terytoriami zamorskimi. Środkami EFR zarządzają Komisja i EBI.

EFR podlega dotyczącemu go rozporządzeniu finansowemu (Dz.U. L 78 z 19.3.2008, str. 1), które wymaga sporządzenia sprawozdania finansowego EFR odrębnego od sprawozdania Wspólnot. EFR podlega zewnętrznej kontroli Trybunału Obrachunkowego i Parlamentu. W celach informacyjnych przedstawiono poniżej bilans i rachunek wyniku ekonomicznego 8., 9. i 10. EFR:

Bilans – 8., 9. i 10. EFR

mln EUR

	31.12.2008	31.12.2007
Aktywa obrotowe:		
Należności	17	8
Zaliczkowanie netto	918	957
Inne aktywa obrotowe	(6)	(3)
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	290	388
Aktywa ogółem	1 219	1 350
Zobowiązania krótkoterminowe:		
Zobowiązania wobec wierzycieli	(702)	(704)
Zobowiązania ogółem	(702)	(704)
Aktywa netto	517	646
Fundusze i kapitał rezerwowany		
Kapitał funduszu, do którego wniesienia wezwano	17 079	25 019
Wynik ekonomiczny za rok	(3 030)	(3 256)
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	(15 784)	(22 411)
Inne kapitały rezerwowe	2 252	1 294
Aktywa netto	517	646

Rachunek wyniku ekonomicznego – 8., 9. i 10. EFR

	mln EUR	
	2008	2007
Przychody ogółem	23	0
Koszty operacyjne		
<i>Koszty operacyjne</i>		
Pomoc w ramach programów	416	638
Wsparcie makroekonomiczne	344	427
Polityka sektorowa	1 387	1 149
Projekty w ramach AKP	517	382
Dotacje na spłatę odsetek	2	1
Pomoc nadzwyczajna	188	155
Pomoc na rzecz uchodźców	6	(6)
Kapitał podwyższonego ryzyka	17	58
STABEX	25	98
Sysmin	5	32
Inne programy pomocy dotyczące wcześniejszych EFR	19	5
Dostosowania strukturalne	0	(6)
Umorzenie zadłużenia	(1)	180
Rekompensata - wpływy z eksportu	42	84
Wsparcie instytucjonalne	35	30
Fundusz Kongo	2	17
<i>Koszty operacyjne ogółem</i>	3 004	3 244
<i>Koszty administracyjne i finansowe</i>	58	31
Nadwyżka/(deficyt) z działalności operacyjnej	(3 039)	(3 275)
Działalność inna niż operacyjna		
Przychody finansowe	13	19
Strata z tytułu utraty wartości należności	(4)	0
Nadwyżka/(deficyt) z działalności innej niż operacyjna	9	19
Wynik ekonomiczny za rok	(3 030)	(3 256)

11.2. PROGRAM UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH

Program ubezpieczeń zdrowotnych zapewnia ubezpieczenie kosztów leczenia pracownikom różnych organów Wspólnot Europejskich. Środki programu są jego własnością i nie są kontrolowane przez Wspólnoty Europejskie, choć należącymi do niego aktywami finansowymi zarządza Komisja. Program jest finansowany ze składek jego członków (pracowników) i pracodawców (instytucji/agencji/organów). Wszelkie nadwyżki są zatrzymywane przez program.

Program składa się z czterech odrębnych jednostek – głównego programu obejmującego pracowników instytucji i agencji Wspólnot Europejskich oraz trzech mniejszych programów, obejmujących pracowników Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji, szkół europejskich i pracowników zatrudnionych poza terytorium WE, tj. pracowników delegatur UE. Na dzień 31 grudnia 2008 r. aktywa programu ogółem wynosiły 288 mln EUR (w 2007 r. 287 mln EUR).

CZĘŚĆ II

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA BUDŻETU WSPÓLNOT
EUROPEJSKICH I INFORMACJA DODATKOWA**

SPIS TREŚCI

	Strona
A. Skonsolidowane sprawozdanie z wykonania budżetu:	
1. Wynik budżetu	90
2. Zestawienie porównawcze kwot ujętych w budżecie z kwotami rzeczywistymi	90
Dochody	
3. Skonsolidowane zestawienie wykonania dochodów budżetowych	92
Wydatki:	
4. Struktura i zmiany stanu środków na zobowiązania i środków na płatności według działów ram finansowych	93
5. Wykorzystanie środków na zobowiązania według działów ram finansowych	94
6. Wykorzystanie środków na płatności według działów ram finansowych	95
7. Zmiana stanu zobowiązań pozostających do spłaty według działów ram finansowych	95
8. Zestawienie zobowiązań pozostających do spłaty według roku powstania zobowiązania i działów ram finansowych	96
9. Struktura i zmiany stanu środków na zobowiązania i środków na płatności według obszarów polityki	96
10. Wykorzystanie środków na zobowiązania według obszarów polityki	98
11. Wykorzystanie środków na płatności według obszarów polityki	100
12. Zmiana stanu zobowiązań pozostających do spłaty według obszarów polityki	102
13. Zestawienie zobowiązań pozostających do spłaty według roku powstania zobowiązania i obszaru polityki	103
Instytucje:	
14. Skonsolidowane zestawienie wykonania dochodów budżetowych z podziałem na poszczególne instytucje	104
15. Wykorzystanie środków na zobowiązania i środków na płatności z podziałem na poszczególne instytucje	105
Agencje:	
16. Dochody agencji: prognozy budżetowe, należności i otrzymane kwoty	107
17. Środki na zobowiązania i środki na płatności w podziale na agencje	108
18. Wynik budżetu z uwzględnieniem agencji	109
B. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z wykonania budżetu:	
1. Zasady budżetowe, struktura budżetu i środki budżetowe	110
2. Wyjaśnienia do sprawozdania z wykonania budżetu	113

SEKCJA A: SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA BUDŻETU ⁽¹⁾

WYKONANIE BUDŻETU

1. WYNIK BUDŻETU ZA 2008 R.

mln EUR

	EFTA-EOG	Wspólnoty europejskie	Ogółem 2008	Ogółem 2007
Dochody za rok budżetowy	199	121 385	121 584	117 563
Płatności ze środków na bieżący rok	(184)	(115 366)	(115 550)	(113 028)
Środki na płatności przeniesione na rok N+1	0	(3 912)	(3 912)	(3 114)
Środki EFTA przeniesione z roku N-1	(2)	0	(2)	(2)
Anulowanie niewykorzystanych środków na płatności przeniesionych z roku N-1	1	187	188	246
Różnice kursowe w roku budżetowym	0	(498)	(498)	(123)
Wynik budżetu	14	1 796	1 810	1 542

Nadwyżka budżetowa Wspólnot Europejskich zwracana jest państwom członkowskim w następnym roku poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych za ten rok.

2. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI

DOCHODY

mln EUR

Tytuł	Budżet początkowy	Budżet ostateczny	Powstałe należności	Dochody	Różnica budżet ostateczny-kwoty rzeczywiste	Wpływy wyrażone jako % budżetu	Nierozliczone
	1	2	3	4	5=2-4	6=4/2	7=3-4
1. Zasoby własne	118 922	108 323	110 008	108 649	- 326	100,30 %	1 358
3. Nadwyżki, salda i dostosowania	126	4 160	4 174	4 174	- 14	100,34 %	0
4. Dochody pochodzące od pracowników instytucji i innych organów Wspólnoty	1 029	1 029	984	977	52	94,96 %	7
5. Dochody z działalności administracyjnej instytucji	81	81	443	353	- 272	435,29 %	90
6. Składki i zwroty w ramach porozumień i programów wspólnotowych	10	356	5 967	5 564	- 5 208	1 562,84 %	403
7. Odsetki za zwłokę i grzywny	123	1 766	11 733	1 794	- 28	101,61 %	9 938
8. Operacje zaciągania i udzielania pożyczek	26	26	61	34	- 8	130,07 %	27
9. Dochody różne	30	30	71	39	- 9	129,19 %	32
Ogółem	120 347	115 771	133 441	121 584	- 5 813	105,02 %	11 856

⁽¹⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR niektóre dane finansowe w tabelach dotyczących wykonania budżetu mogą się nie sumować do 100.

WYDATKI – WEDŁUG DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych		Budżet początkowy	Budżet ostateczny ⁽¹⁾	Zrealizowane płatności	Różnica budżet ostateczny-kwoty rzeczywiste	%	Środki przeniesione na 2009 r.	Środki wygasające
		1	2	3	4=2-3	5=3/2	6	7=2-3-6
1.	Trwały wzrost	50 324	47 743	45 611	2 132	95,53 %	1 431	701
2.	Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	53 177	59 431	54 813	4 619	92,23 %	4 361	258
3.	Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 241	1 533	1 311	223	85,48 %	91	131
4.	UE jako partner na arenie międzynarodowej	8 113	8 252	7 311	941	88,60 %	527	414
5.	Administracja	7 284	8 494	7 292	1 201	85,86 %	922	279
6.	Wyrównania	207	207	207	0	100,00 %	0	0
Ogółem		120 347	125 660	116 545	9 115	92,75 %	7 333	1 782

⁽¹⁾ w tym środki przeniesione i dochody przeznaczone na określony cel

WYDATKI – WEDŁUG OBSZARÓW POLITYKI

mln EUR

Obszar polityki		Budżet początkowy	Budżet ostateczny ⁽¹⁾	Zrealizowane płatności	Różnica budżet ostateczny-kwoty rzeczywiste	%	Środki przeniesione	Środki wygasające
		1	2	3	4=2-3	5=3/2	6	7=2-3-6
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	414	358	286	72	79,85 %	18	55
02	Przedsiębiorstwa	533	603	477	126	79,14 %	64	61
03	Konkurencja	79	104	87	16	84,45 %	14	2
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	11 137	9 415	9 092	323	96,57 %	26	297
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	52 459	58 508	53 803	4 705	91,96 %	4 500	205
06	Energia i transport	1 910	2 169	1 785	384	82,29 %	127	257
07	Środowisko naturalne	298	319	264	55	82,67 %	26	30
08	Badania naukowe	4 112	5 146	4 439	708	86,24 %	686	22
09	Spółeczeństwo informacyjne i media	1 549	1 890	1 708	181	90,41 %	171	11
10	Bezpośrednie badania naukowe	372	672	389	282	57,98 %	269	13
11	Rybołówstwo i gospodarka morska	846	932	879	53	94,35 %	8	44
12	Rynek wewnętrzny	61	69	58	11	84,35 %	8	3
13	Polityka regionalna	30 655	27 891	27 674	217	99,22 %	195	22
14	Podatki i unia celna	108	121	105	16	87,01 %	10	5
15	Edukacja i kultura	1 345	1 555	1 378	177	88,62 %	147	30
16	Komunikacja	197	224	186	38	83,23 %	18	19
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	501	604	515	89	85,32 %	38	50
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	589	550	445	105	80,88 %	20	85
19	Stosunki zewnętrzne	3 338	3 604	3 449	155	95,71 %	72	83
20	Handel	77	85	75	10	88,35 %	7	3
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	1 179	1 401	1 229	172	87,74 %	119	53
22	Rozszerzenie	1 832	1 642	1 555	88	94,65 %	58	30
23	Pomoc humanitarna	773	904	895	9	99,06 %	7	2
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	70	76	63	13	82,42 %	6	8
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	178	201	177	24	88,05 %	21	3
26	Administracja Komisji	972	1 182	971	211	82,17 %	171	40
27	Budżet	275	284	263	20	92,84 %	12	9
28	Kontrola	10	12	10	1	89,25 %	1	0
29	Statystyka	107	130	110	21	84,07 %	15	6
30	Emerytury	1 087	1 081	1 049	31	97,13 %	0	31
31	Służby językowe	368	462	410	52	88,75 %	47	5
40	Rezerwy	239	171	0	171	0,00 %	0	171
90	Inne instytucje	2 674	3 298	2 717	581	82,38 %	453	128
Ogółem		120 347	125 660	116 545	9 115	92,75 %	7 333	1 782

⁽¹⁾ w tym środki przeniesione i dochody przeznaczone na określony cel

3. ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH W 2008 R.

mln EUR

Tytuł	Dochody przewidziane w budżecie		Powstałe należności			Dochody			Wpływy (% budżetu)	Nierozliczone
	Początkowo	Ostatecznie	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności – bieżący rok	Z należności – przeniesione	Ogółem		
1. Zasoby własne	118 922	108 323	108 593	1 415	110 008	107 313	1 336	108 649	100,30 %	1 358
3. Nadwyżki, salda i dostosowania	126	4 160	4 175	0	4 174	4 174	0	4 174	100,34 %	0
4. Dochody pochodzące od pracowników instytucji i innych organów Wspólnoty	1 029	1 029	975	9	984	970	7	977	94,96 %	7
5. Dochody z działalności administracyjnej instytucji	81	81	359	83	443	330	23	353	435,29 %	90
6. Składki i zwroty w ramach porozumień i programów wspólnotowych	10	356	5 760	207	5 967	5 467	96	5 564	1 562,84 %	403
7. Odsetki za zwłokę i grzywny	123	1 766	3 284	8 449	11 733	146	1 648	1 794	101,61 %	9 938
8. Operacje zaciągania i udzielania pożyczek	26	26	61	0	61	34	0	34	130,07 %	27
9. Dochody różne	30	30	30	41	71	26	13	39	129,19 %	32
Ogółem	120 347	115 771	123 236	10 205	133 441	118 461	3 124	121 584	105,02 %	11 856

Tytuł 1: Zasoby własne

Rozdział	Dochody przewidziane w budżecie		Powstałe należności			Dochody			Wpływy (% budżetu)	Nierozliczone
	Początkowo	Ostatecznie	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności – bieżący rok	Z należności – przeniesione	Ogółem		
10. Opłaty rolne	1 683	1 283	1 237	390	1 628	887	390	1 278	99,59 %	350
11. Opłaty wyrównawcze od cukru	633	708	708	28	736	680	28	708	100,01 %	28
12. Cła	16 432	14 946	15 289	989	16 278	14 380	918	15 297	102,35 %	980
13. VAT	19 096	18 097	17 964	2	17 966	17 966	0	17 966	99,28 %	0
14. DNB	81 078	73 290	73 008	7	73 015	73 015	0	73 015	99,62 %	0
15. Korekta nierównowagi budżetowej	0	0	387	-2	385	385	0	385		0
Ogółem	118 922	108 323	108 593	1 415	110 008	107 313	1 336	108 649	100,30 %	1 358

Tytuł 3: Dostępne nadwyżki

Rozdział	Dochody przewidziane w budżecie		Powstałe należności			Dochody			Wpływy (% budżetu)	Nierozliczone
	Początkowo	Ostatecznie	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności – bieżący rok	Z należności – przeniesione	Ogółem		
30. Nadwyżka z poprzedniego roku	126	1 655	1 655	0	1 655	1 655	0	1 655	100,00 %	0
31. Nadwyżka – VAT	0	1 043	1 042	0	1 041	1 041	0	1 041	99,88 %	0
32. Nadwyżka – DNB	0	1 463	1 462	0	1 462	1 462	0	1 462	99,97 %	0
34. Korekta z tytułu nieuczestniczenia w WSiSW	0	0	1	0	1	1	0	1		0
35. Rabat brytyjski	0	0	15	0	15	15	0	15		0
Ogółem	126	4 160	4 175	0	4 174	4 174	0	4 174	100,34 %	0

4. STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki przyjęte	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone	Środki przyjęte	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone
	1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11
1 Trwały wzrost	57 964	378	133	1 405	1 537	59 879	50 324	- 4 571	183	1 807	1 990	47 743
2 Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	55 041	524	1 363	6 110	7 473	63 038	53 177	130	47	6 077	6 124	59 431
3 Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 343	283	2	95	96	1 722	1 241	81	93	118	211	1 533
4 UE jako partner na arenie międzynarodowej	7 311	240	102	320	422	7 973	8 113	- 212	83	268	351	8 252
5 Administracja	7 284	- 5	119	397	516	7 795	7 284	- 3	786	426	1 212	8 494
6 Wyrównania	207	0	0	0	0	207	207	0	0	0	0	207
Ogółem	129 150	1 420	1 719	8 326	10 045	140 615	120 347	- 4 575	1 193	8 696	9 889	125 660

5. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA WEDŁUG DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych	Zatwierdzone środki na zobowiązania	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2009 r.				Środki wygasające				
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Dochody przeznaczone na określony cel	Środki przeniesione na mocy decyzji	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13
1 Trwały wzrost	59 879	57 779	133	603	58 514	97,72 %	801	19	820	1,37 %	544	0	1	545	0,91 %
2 Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	63 038	55 405	1 363	2 539	59 307	94,08 %	3 571	0	3 571	5,67 %	160	0	0	160	0,25 %
3 Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 722	1 520	2	44	1 565	90,90 %	51	83	133	7,74 %	23	0	0	23	1,36 %
4 UE jako partner na arenie międzynarodowej	7 973	7 255	102	155	7 513	94,23 %	165	271	435	5,46 %	25	0	0	25	0,32 %
5 Administracja	7 795	7 096	119	212	7 427	95,27 %	183	8	191	2,45 %	175	0	3	177	2,28 %
6 Wyrównania	207	207	0	0	207	100,00 %	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
Ogółem	140 615	129 261	1 719	3 552	134 533	95,67 %	4 770	381	5 151	3,66 %	927	0	3	931	0,66 %

6. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych	Zatwierdzone środki na płatności	Zrealizowane płatności					Środki przeniesione na 2009 r.					Środki wygasające					
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Środki przeniesione automatycznie	Środki przeniesione na mocy decyzji	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%	
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11=10/1	12	13	14	15=12+13+14	16=15/1
1	Trwały wzrost	47 743	44 912	147	553	45 611	95,53 %	148	33	1 250	1 431	3,00 %	661	36	4	701	1,47 %
2	Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	59 431	52 230	37	2 546	54 813	92,23 %	45	784	3 532	4 361	7,34 %	248	10	0	258	0,43 %
3	Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 533	1 203	59	49	1 311	85,48 %	9	13	69	91	5,96 %	97	34	1	131	8,56 %
4	UE jako partner na arenie międzynarodowej	8 252	7 125	65	120	7 311	88,60 %	55	325	147	527	6,39 %	396	18	0	414	5,01 %
5	Administracja	8 494	6 399	686	207	7 292	85,86 %	694	12	217	922	10,86 %	176	100	3	279	3,28 %
6	Wyrównania	207	207	0	0	207	100,00 %	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
Ogółem		125 660	112 075	995	3 475	116 545	92,75 %	951	1 168	5 214	7 333	5,84 %	1 577	198	7	1 782	1,42 %

7. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY WEDŁUG DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za rok					
	Zobowiązania przeniesione z poprzednich lat	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania za rok	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku ogółem	
1	Trwały wzrost	107 519	- 614	- 41 378	65 526	58 514	- 4 233	- 6	54 275	119 802
2	Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	9 905	- 274	- 5 650	3 982	59 307	- 49 163	0	10 144	14 125
3	Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 353	- 77	- 477	800	1 565	- 834	0	732	1 531
4	UE jako partner na arenie międzynarodowej	19 250	- 610	- 5 636	13 003	7 513	- 1 675	- 2	5 836	18 840
5	Administracja	713	- 99	- 583	31	7 427	- 6 709	- 1	717	747
6	Wyrównania	0	0	0	0	207	- 207	0	0	0
Ogółem		138 740	- 1 674	- 53 724	83 342	134 533	- 62 820	- 9	71 704	155 045

8. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA I DZIAŁÓW RAM FINANSOWYCH

mln EUR

Dział ram finansowych		< 2002	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Ogółem
1	Trwały wzrost	666	527	1 045	2 113	5 461	25 078	30 637	54 275	119 802
2	Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	95	36	41	65	205	2 545	995	10 144	14 125
3	Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	10	12	23	61	92	167	435	732	1 531
4	UE jako partner na arenie międzynarodowej	933	579	735	1 148	2 022	4 033	3 553	5 836	18 840
5	Administracja	1	0	0	0	0	0	30	717	748
Ogółem		1 705	1 155	1 843	3 386	7 780	31 823	35 650	71 704	155 045

9. STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI WEDŁUG OBSZARU POLITYKI

mln EUR

Obszar polityki	Środki na zobowiązania						Środki na płatności						
	Przyjęte środki	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone	Przyjęte środki	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone	
	1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11	
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	396	- 127	0	15	15	284	414	- 77	5	15	20	358
02	Przedsiębiorstwa	599	- 3	0	63	63	659	533	- 22	19	72	91	603
03	Konkurencja	78	14	0	3	3	96	79	14	7	3	11	104
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	11 485	- 452	15	13	28	11 062	11 137	- 1 753	19	12	31	9 415
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	53 703	369	1 409	6 089	7 498	61 570	52 459	- 75	61	6 062	6 123	58 508
06	Energia i transport	2 806	0	0	88	88	2 894	1 910	56	67	135	202	2 169
07	Środowisko naturalne	403	0	0	23	23	426	298	- 13	16	18	34	319
08	Badania naukowe	4 045	3	0	599	599	4 647	4 112	104	43	887	930	5 146
09	Spółeczeństwo informacyjne i media	1 494	- 1	0	142	142	1 635	1 549	63	14	263	277	1 890
10	Bezpośrednie badania naukowe	361	0	0	347	347	708	372	- 10	34	275	309	672
11	Rybołówstwo i gospodarka morską	991	23	2	4	6	1 021	846	71	9	5	15	932
12	Rynek wewnętrzny	61	0	0	2	2	64	61	0	6	2	8	69
13	Polityka regionalna	35 987	1 204	134	10	144	37 335	30 655	- 2 780	13	3	16	27 891

Obszar polityki	Środki na zobowiązania						Środki na płatności						
	Przyjęte środki	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone	Przyjęte środki	Zmiany (przesunięcia, BK)	Przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem dodatkowo	Ogółem zatwierdzone	
	1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11	
14	Podatki i unia celna	125	0	0	3	3	128	108	3	6	3	10	121
15	Edukacja i kultura	1 335	0	0	213	213	1 548	1 345	- 49	17	241	259	1 555
16	Komunikacja	207	1	0	4	4	211	197	3	19	4	23	224
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	554	130	0	20	20	703	501	50	26	27	53	604
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	784	2	2	17	19	805	589	- 146	90	16	106	550
19	Stosunki zewnętrzne	3 974	100	2	75	76	4 151	3 338	161	45	60	105	3 604
20	Handel	78	- 1	0	2	2	80	77	0	5	2	8	85
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	1 317	259	22	161	183	1 759	1 179	39	31	152	183	1 401
22	Rozszerzenie	1 093	28	14	82	96	1 217	1 832	- 255	11	54	65	1 642
23	Pomoc humanitarna	770	180	0	8	8	958	773	116	6	8	14	904
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	75	0	0	0	0	74	70	1	6	0	6	76
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	178	1	0	7	7	186	178	1	15	7	22	201
26	Administracja Komisji	969	- 8	0	89	89	1 051	972	- 2	120	91	211	1 182
27	Budżet	275	- 5	0	5	5	275	275	- 5	9	5	14	284
28	Kontrola	10	0	0	0	0	11	10	0	1	0	1	12
29	Statystyka	127	- 1	0	9	9	135	107	3	7	13	20	130
30	Emerytury	1 087	- 6	0	0	0	1 081	1 087	- 6	0	0	0	1 081
31	Służby językowe	368	- 2	0	68	68	435	368	- 2	28	68	96	462
40	Rezerwy	739	- 288	0	0	0	452	239	- 68	0	0	0	171
90	Inne instytucje	2 674	0	119	162	281	2 955	2 674	0	434	190	624	3 298
	Ogółem	129 150	1 420	1 719	8 326	10 045	140 615	120 347	- 4 575	1 193	8 696	9 889	125 660

10. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA WEDŁUG OBSZARÓW POLITYKI

mln EUR

Obszar polityki	Zatwierdzone środki na zobowiązania	Zaciągnięte zobowiązania						Środki przeniesione na 2009 r.				Środki wygasające				
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Dochody przeznaczone na określony cel	Przeniesienia: decyzja	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%	
																5=2+3+4
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1		
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	284	265	0	14	279	98,05 %	1	0	1	0,46 %	4	0	0	4	1,49 %
02	Przedsiębiorstwa	659	588	0	32	620	94,08 %	31	0	31	4,72 %	8	0	0	8	1,20 %
03	Konkurencja	96	92	0	2	94	97,78 %	2	0	2	1,60 %	1	0	0	1	0,62 %
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	11 062	11 009	15	5	11 030	99,71 %	7	2	9	0,08 %	22	0	0	23	0,21 %
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	61 570	53 962	1 409	2 534	57 905	94,05 %	3 555	0	3 555	5,77 %	109	0	0	109	0,18 %
06	Energia i transport	2 894	2 796	0	34	2 830	97,79 %	54	1	55	1,89 %	9	0	0	9	0,32 %
07	Środowisko naturalne	426	389	0	5	394	92,58 %	17	0	17	4,10 %	14	0	0	14	3,32 %
08	Badania naukowe	4 647	4 043	0	313	4 355	93,73 %	287	0	287	6,17 %	5	0	0	5	0,10 %
09	Społeczeństwo informacyjne i media	1 635	1 489	0	80	1 569	95,96 %	62	0	62	3,82 %	3	0	0	4	0,22 %
10	Bezpośrednie badania naukowe	708	355	0	48	403	56,94 %	299	0	299	42,18 %	6	0	0	6	0,88 %
11	Rybołówstwo i gospodarka morska	1 021	971	2	1	975	95,46 %	3	0	4	0,35 %	43	0	0	43	4,19 %
12	Rynek wewnętrzny	64	61	0	1	63	98,08 %	1	0	1	1,51 %	0	0	0	0	0,41 %
13	Polityka regionalna	37 335	37 148	134	9	37 291	99,88 %	1	24	25	0,07 %	19	0	0	19	0,05 %
14	Podatki i unia celna	128	118	0	2	119	93,07 %	2	0	2	1,37 %	7	0	0	7	5,56 %
15	Edukacja i kultura	1 548	1 328	0	104	1 432	92,52 %	109	0	109	7,04 %	6	0	1	7	0,44 %
16	Komunikacja	211	204	0	2	207	97,97 %	1	0	1	0,61 %	3	0	0	3	1,42 %
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	703	678	0	12	690	98,15 %	8	0	8	1,13 %	5	0	0	5	0,72 %
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	805	695	2	8	704	87,51 %	9	75	84	10,47 %	16	0	0	16	2,02 %
19	Stosunki zewnętrzne	4 151	4 043	2	45	4 090	98,54 %	29	0	29	0,71 %	31	0	0	31	0,75 %
20	Handel	80	75	0	1	76	94,91 %	1	0	1	1,37 %	3	0	0	3	3,72 %
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	1 759	1 308	22	73	1 403	79,75 %	88	265	353	20,04 %	4	0	0	4	0,21 %
22	Rozszerzenie	1 217	1 114	14	37	1 164	95,66 %	45	6	51	4,19 %	2	0	0	2	0,16 %

Obszar polityki	Zatwierdzone środki na zobowiązania	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2009 r.				Środki wygasające					
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Dochody przeznaczone na określony cel	Przeniesienia: decyzja	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%	
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1
23	Pomoc humanitarna	958	950	0	6	956	99,72 %	2	0	2	0,22 %	1	0	0	1	0,07 %
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	74	72	0	0	73	97,41 %	0	0	0	0,04 %	2	0	0	2	2,55 %
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	186	176	0	4	180	97,12 %	3	0	3	1,76 %	2	0	0	2	1,11 %
26	Administracja Komisji	1 051	942	0	46	988	93,96 %	42	0	42	4,04 %	20	0	1	21	2,00 %
27	Budżet	275	262	0	3	266	96,65 %	1	0	1	0,50 %	8	0	0	8	2,86 %
28	Kontrola	11	10	0	0	10	95,39 %	0	0	0	2,60 %	0	0	0	0	2,01 %
29	Statystyka	135	119	0	6	125	92,47 %	3	0	3	1,92 %	7	0	0	8	5,62 %
30	Emerytury	1 081	1 049	0	0	1 049	97,13 %	0	0	0	0,00 %	31	0	0	31	2,87 %
31	Służby językowe	435	364	0	45	408	93,92 %	24	0	24	5,45 %	3	0	0	3	0,62 %
40	Rezerwy	452	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0,00 %	452	0	0	452	100,0 %
90	Inne instytucje	2 955	2 584	119	81	2 784	94,24 %	81	8	89	3,02 %	81	0	0	81	2,74 %
Ogółem		140 615	129 261	1 719	3 552	134 533	95,67 %	4 770	381	5 151	3,66 %	927	0	3	931	0,66 %

11. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI WEDŁUG OBSZARÓW POLITYKI

mln EUR

Obszar polityki	Zatwierdzone środki na płatności	Zrealizowane płatności					Środki przeniesione na 2009 r.					Środki wygasające					
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Środki przeniesione automatycznie	Środki przeniesione na mocy decyzji	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%	
																	1
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	358	268	5	13	286	79,85 %	6	10	2	18	4,89 %	54	0	0	55	15,26 %
02	Przedsiębiorstwa	603	438	13	27	477	79,14 %	20	0	45	64	10,69 %	54	6	1	61	10,17 %
03	Konkurencja	104	80	7	1	87	84,45 %	9	4	2	14	13,92 %	1	1	0	2	1,63 %
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	9 415	9 074	13	4	9 092	96,57 %	18	0	7	26	0,27 %	291	6	0	297	3,16 %
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	58 508	51 215	55	2 533	53 803	91,96 %	25	946	3 529	4 500	7,69 %	199	6	0	205	0,35 %
06	Energia i transport	2 169	1 695	60	29	1 785	82,29 %	22	1	103	127	5,84 %	247	8	2	257	11,87 %
07	Środowisko naturalne	319	238	15	11	264	82,67 %	17	3	6	26	8,08 %	28	2	0	30	9,25 %
08	Badania naukowe	5 146	4 161	29	248	4 439	86,24 %	47	0	639	686	13,33 %	8	14	0	22	0,42 %
09	Spółeczeństwo informacyjne i media	1 890	1 589	12	108	1 708	90,41 %	16	0	155	171	9,03 %	8	3	0	11	0,56 %
10	Bezpośrednie badania naukowe	672	316	31	43	389	57,98 %	36	1	232	269	40,06 %	10	3	0	13	1,97 %
11	Rybołówstwo i gospodarka morską	932	874	4	1	879	94,35 %	3	1	4	8	0,89 %	39	6	0	44	4,76 %
12	Rynek wewnętrzny	69	53	5	1	58	84,35 %	7	0	1	8	11,66 %	2	1	0	3	3,99 %
13	Polityka regionalna	27 891	27 664	9	1	27 674	99,22 %	14	180	2	195	0,70 %	18	4	0	22	0,08 %
14	Podatki i unia celna	121	98	5	2	105	87,01 %	7	2	2	10	8,49 %	5	1	0	5	4,50 %
15	Edukacja i kultura	1 555	1 253	15	110	1 378	88,62 %	16	0	131	147	9,47 %	26	3	1	30	1,91 %
16	Komunikacja	224	169	15	2	186	83,23 %	17	0	1	18	8,25 %	14	5	0	19	8,51 %
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	604	472	24	19	515	85,32 %	30	0	8	38	6,32 %	48	2	0	50	8,36 %
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	550	377	57	11	445	80,88 %	8	6	6	20	3,62 %	52	33	0	85	15,50 %
19	Stosunki zewnętrzne	3 604	3 378	33	38	3 449	95,71 %	48	2	22	72	1,99 %	70	13	0	83	2,30 %
20	Handel	85	69	5	1	75	88,35 %	6	0	1	7	8,42 %	2	1	0	3	3,23 %
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	1 401	1 141	22	66	1 229	87,74 %	32	0	86	119	8,46 %	44	9	0	53	3,80 %

Obszar polityki	Zatwierdzone środki na płatności	Zrealizowane płatności						Środki przeniesione na 2009 r.					Środki wygasające				
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Środki przeniesione automatycznie	Środki przeniesione na mocy decyzji	Dochody przeznaczone na określony cel	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%	
																	1
22	Rozszerzenie	1 642	1 534	8	13	1 555	94,65 %	17	0	40	58	3,50 %	27	4	0	30	1,85 %
23	Pomoc humanitarna	904	883	5	7	895	99,06 %	6	0	1	7	0,75 %	1	1	0	2	0,19 %
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	76	59	4	0	63	82,42 %	6	0	0	6	7,73 %	6	2	0	8	9,85 %
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	201	159	14	3	177	88,05 %	17	0	4	21	10,44 %	2	1	0	3	1,51 %
26	Administracja Komisji	1 182	830	105	36	971	82,17 %	113	4	54	171	14,48 %	24	15	1	40	3,35 %
27	Budżet	284	253	8	2	263	92,84 %	9	0	2	12	4,11 %	8	1	0	9	3,05 %
28	Kontrola	12	9	1	0	10	89,25 %	1	0	0	1	7,97 %	0	0	0	0	2,77 %
29	Statystyka	130	99	6	4	110	84,07 %	7	0	8	15	11,16 %	5	1	0	6	4,77 %
30	Emerytury	1 081	1 049	0	0	1 049	97,13 %	0	0	0	0	0,00 %	31	0	0	31	2,87 %
31	Służby językowe	462	343	26	41	410	88,75 %	20	0	27	47	10,25 %	3	2	0	5	1,01 %
40	Rezerwy	171	0	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %	171	0	0	171	100,00 %
90	Inne instytucje	3 298	2 231	387	98	2 717	82,38 %	353	8	92	453	13,74 %	81	47	0	128	3,88 %
Ogółem		125 660	112 075	995	3 475	116 545	92,75 %	951	1 168	5 214	7 333	5,84 %	1 577	198	7	1 782	1,42 %

12. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY WEDŁUG OBSZARÓW POLITYKI

mln EUR

Obszar polityki	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku ogółem	
	Zobowiązania przeniesione z poprzednich lat	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania za rok	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku		
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	344	- 8	- 63	272	279	- 223	0	56	329
02	Przedsiębiorstwa	537	- 27	- 214	297	620	- 264	0	357	653
03	Konkurencja	8	- 1	- 7	0	94	- 81	0	13	13
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	22 299	- 154	- 8 861	13 285	11 030	- 231	0	10 798	24 082
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	8 491	- 185	- 4 962	3 344	57 905	- 48 841	0	9 064	12 408
06	Energia i transport	3 303	- 48	- 1 098	2 157	2 830	- 686	0	2 144	4 301
07	Środowisko naturalne	580	- 28	- 149	404	394	- 115	0	279	683
08	Badania naukowe	8 443	- 107	- 3 553	4 783	4 355	- 885	- 2	3 468	8 251
09	Spółeczeństwo informacyjne i media	2 440	- 45	- 1 081	1 314	1 569	- 627	0	941	2 255
10	Bezpośrednie badania naukowe	140	- 8	- 89	43	403	- 301	0	102	146
11	Rybołówstwo i gospodarka morską	1 324	- 73	- 531	721	975	- 348	0	626	1 347
12	Rynek wewnętrzny	15	- 3	- 10	3	63	- 49	0	14	17
13	Polityka regionalna	72 250	- 192	- 26 817	45 242	37 291	- 857	- 2	36 432	81 673
14	Podatki i unia celna	80	- 4	- 41	34	119	- 64	0	55	90
15	Edukacja i kultura	571	- 60	- 252	259	1 432	- 1 126	0	306	565
16	Komunikacja	79	- 11	- 57	11	207	- 130	0	77	88
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	444	- 4	- 245	194	690	- 270	0	421	614
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	629	- 24	- 216	389	704	- 229	0	476	865
19	Stosunki zewnętrzne	8 358	- 213	- 2 491	5 653	4 090	- 958	- 1	3 132	8 785
20	Handel	22	- 2	- 14	6	76	- 61	0	15	21
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	2 718	- 75	- 762	1 882	1 403	- 467	0	936	2 818
22	Rozszerzenie	4 604	- 308	- 1 462	2 834	1 164	- 92	- 2	1 071	3 905
23	Pomoc humanitarna	383	- 21	- 248	113	956	- 647	0	309	422
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	24	- 5	- 11	8	73	- 51	0	21	29
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	19	- 1	- 17	1	180	- 160	0	20	21
26	Administracja Komisji	172	- 16	- 134	22	988	- 837	- 1	150	172
27	Budżet	9	- 1	- 8	0	266	- 255	0	10	10
28	Kontrola	1	0	- 1	0	10	- 10	0	1	1
29	Statystyka	81	- 4	- 34	43	125	- 75	0	50	92
30	Emerytury	0	0	0	0	1 049	- 1 049	0	0	0
31	Śłużby językowe	27	- 2	- 26	0	408	- 385	0	24	24
90	Inne instytucje	343	- 45	- 270	28	2 784	- 2 446	0	338	366
	Ogółem	138 740	- 1 674	- 53 724	83 342	134 533	- 62 820	- 9	71 704	155 045

**13. ZESTAWIENIE ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA
ZOBOWIĄZANIA I OBSZARU POLITYKI**

		<i>mln EUR</i>								
	Obszar polityki	<2002	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Ogółem
01	Sprawy gospodarcze i finansowe	1	0	0	23	41	122	85	56	329
02	Przedsiębiorstwa	10	6	15	13	36	68	148	357	653
03	Konkurencja	0	0	0	0	0	0	0	13	13
04	Zatrudnienie i sprawy społeczne	176	55	89	71	651	5 510	6 732	10 798	24 082
05	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	51	1	0	30	260	2 343	658	9 064	12 408
06	Energia i transport	87	47	58	159	346	503	958	2 144	4 301
07	Środowisko naturalne	3	4	18	41	62	92	183	279	683
08	Badania naukowe	70	80	337	433	875	1 479	1 510	3 468	8 251
09	Społeczeństwo informacyjne i media	2	3	29	60	230	365	625	941	2 255
10	Bezpośrednie badania naukowe	1	1	2	0	6	12	22	102	146
11	Rybołówstwo i gospodarka morska	42	34	28	25	84	413	95	626	1 347
12	Rynek wewnętrzny	0	0	0	0	0	0	3	14	17
13	Polityka regionalna	429	445	841	1 663	3 609	17 561	20 693	36 432	81 673
14	Podatki i unia celna	0	0	1	0	2	10	21	55	90
15	Edukacja i kultura	14	4	11	14	41	67	108	306	565
16	Komunikacja	0	0	0	0	0	2	9	77	88
17	Zdrowie i ochrona konsumentów	1	3	9	18	8	53	102	421	614
18	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	1	5	6	15	50	59	253	476	865
19	Stosunki zewnętrzne	463	319	224	508	730	1 457	1 952	3 132	8 785
20	Handel	0	0	0	0	0	1	5	15	21
21	Rozwój i stosunki z państwami AKP	127	78	87	156	337	496	602	936	2 818
22	Rozszerzenie	226	68	88	155	401	1 182	715	1 071	3 905
23	Pomoc humanitarna	2	0	0	0	4	13	95	309	422
24	Zwalczanie nadużyć finansowych	0	0	0	0	0	1	7	21	29
25	Koordinacja polityk Komisji i doradztwo prawne	0	0	0	0	0	0	0	20	21
26	Administracja Komisji	0	0	0	0	1	2	19	150	172
27	Budżet	0	0	0	0	0	0	0	10	10
28	Kontrola	0	0	0	0	0	0	0	1	1
29	Statystyka	0	1	0	2	6	11	23	50	92
30	Emerytury	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Służby językowe	0	0	0	0	0	0	0	24	24
90	Inne instytucje	0	0	0	0	0	0	28	338	366
	Ogółem	1 705	1 155	1 843	3 386	7 780	31 823	35 650	71 704	155 045

14. ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH W 2008 R. Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE INSTYTUCJE

mln EUR

Instytucja	Dochody przewidziane w budżecie		Powstałe należności			Dochody			Wpływy (% budżetu)	Nierozliczone
	Początkowo	Ostatecznie	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności – bieżący rok	Z należności – przeniesione	Ogółem		
Parlament Europejski	103	103	164	74	237	146	5	151	147,14 %	86
Rada	50	50	103	5	108	92	4	96	190,63 %	12
Komisja	120 123	115 547	122 869	10 125	132 993	118 122	3 114	121 236	104,92 %	11 758
Trybunał Sprawiedliwości	37	37	39	0	39	39	0	39	106,81 %	0
Trybunał Obrachunkowy	18	18	18	1	18	17	0	18	99,93 %	1
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	10	10	14	0	14	14	0	14	149,16 %	0
Komitet Regionów	5	5	29	0	29	29	0	29	528,98 %	0
Rzecznik Praw Obywatelskich	1	1	1	0	1	1	0	1	94,96 %	0
Europejski Inspektor Ochrony Danych	1	1	0	0	0	0	0	0	76,94 %	0
Ogółem	120 347	115 771	123 236	10 205	133 441	118 461	3 124	121 584	105,02 %	11 856

15. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE INSTYTUCJE

Środki na zobowiązania

mln EUR

Instytucja	Zatwierdzone środki na zobowiązania	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2009 r.				Środki wygasające				
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Środki przeniesione na mocy decyzji	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Środki przeniesione	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%
Parlament Europejski	1 556	1 402	44	26	1 472	94,60 %	34	8	42	2,69 %	42	0	0	42	2,71 %
Rada	743	580	75	39	694	93,34 %	35	0	35	4,65 %	15	0	0	15	2,01 %
Komisja	137 660	126 677	1 600	3 471	131 748	95,71 %	4 689	373	5 062	3,68 %	846	0	3	850	0,62 %
Trybunał Sprawiedliwości	297	290	0	1	291	98,20 %	2	0	2	0,56 %	4	0	0	4	1,24 %
Trybunał Obrachunkowy	133	121	0	0	121	90,66 %	0	0	0	0,23 %	12	0	0	12	9,10 %
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	118	110	0	4	113	95,64 %	0	0	0	0,23 %	5	0	0	5	4,13 %
Komitet Regionów	93	70	0	11	81	86,87 %	11	0	11	11,54 %	1	0	0	1	1,59 %
Rzecznik Praw Obywatelskich	9	8	0	0	8	91,51 %	0	0	0	0,00 %	1	0	0	1	8,49 %
Europejski Inspektor Ochrony Danych	5	5	0	0	5	86,14 %	0	0	0	0,00 %	1	0	0	1	13,86 %
Ogółem	140 615	129 261	1 719	3 552	134 533	95,67 %	4 770	381	5 151	3,66 %	927	0	3	931	0,66 %

Środki na płatności

mln EUR

Instytucja	Zatwierdzone środki na płatności	Zrealizowane płatności					Środki przeniesione na 2009 r.					Środki wygasające				
		Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Środki przeniesione automatycznie	Środki przeniesione na mocy decyzji	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Ze środków na dany rok	Ze środków przeniesionych	Dochody przeznaczone na określony cel (EFTA)	Ogółem	%
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11=10/1	12	13	14	15=12+13+14
Parlament Europejski	1 807	1 206	237	46	1 489	82,37 %	196	8	40	245	13,53 %	42	32	0	74	4,10 %
Rada	798	463	120	35	618	77,41 %	117	0	38	155	19,38 %	15	11	0	26	3,22 %
Komisja	122 362	109 844	607	3 377	113 828	93,03 %	598	1 159	5 122	6 880	5,62 %	1 496	151	7	1 654	1,35 %
Trybunał Sprawiedliwości	310	276	12	1	288	93,19 %	15	0	2	16	5,25 %	4	1	0	5	1,55 %
Trybunał Obrachunkowy	142	108	8	0	116	81,94 %	12	0	0	13	8,89 %	12	1	0	13	9,16 %
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	126	104	5	4	114	90,74 %	5	0	1	6	4,70 %	5	1	0	6	4,56 %
Komitet Regionów	99	63	4	11	79	79,38 %	7	0	11	18	17,72 %	1	1	0	3	2,90 %
Rzecznik Praw Obywatelskich	9	7	0	0	8	84,62 %	1	0	0	1	6,66 %	1	0	0	1	8,72 %
Europejski Inspektor Ochrony Danych	6	4	1	0	4	68,12 %	1	0	0	1	14,32 %	1	0	0	1	17,56 %
Ogółem	125 660	112 075	995	3 475	116 545	92,75 %	951	1 168	5 214	7 333	5,84 %	1 577	198	7	1 782	1,42 %

16. DOCHODY AGENCJI: PROGNOZY BUDŻETOWE, NALEŻNOŚCI I OTRZYMANE KWOTY

mln EUR

Agencja	Prognozowane dochody - budżet	Powstałe należności	Otrzymane kwoty	Nierozliczone	Finansowanie – obszar polityki Komisji
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	102	110	101	9	06
Frontex	71	47	46	0	18
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	18	18	18	0	15
Europejskie Kolegium Policyjne	10	5	5	0	18
Europejska Agencja Chemikaliów	66	63	63	0	02
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	41	37	37	0	17
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	15	15	15	0	18
Europejska Agencja Środowiska	37	37	36	1	07
Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa	9	9	9	0	11
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	66	66	66	0	17
Organ Nadzoru Europejskiego GNSS	125	114	114	0	06
Fusion for Energy	192	150	150	0	08
Eurojust	25	25	25	0	18
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu	50	38	38	0	06
Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego	318	217	217	0	12
Europejska Agencja Leków	183	198	188	10	02
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informatyki	8	8	8	0	09
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	15	15	15	0	18
Europejska Agencja Kolejowa	18	17	17	0	06
Europejska Agencja Odbudowy	236	135	135	0	22
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	15	14	14	0	04
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	60	54	47	7	31
Europejska Fundacja Kształcenia	19	19	19	0	15
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	10	11	11	0	17
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	21	20	20	0	04
Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego	38	38	38	0	15
Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności	11	11	11	0	06
Agencja Wykonawcza Programu Zdrowia Publicznego	4	4	4	0	17
Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej	5	5	5	0	06
Ogółem	1 791	1 502	1 474	29	

mln EUR

Rodzaj dochodów	Prognozowane dochody - budżet	Powstałe należności	Otrzymane kwoty	Nierozliczone
Dotacje z Komisji	1 117	934	934	1
Dochody z tytułu opłat	373	421	405	16
Pozostałe dochody	301	147	135	12
Ogółem	1 791	1 502	1 474	29

17. AGENCJE: ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKI NA PŁATNOŚCI W PODZIALE NA AGENCJE

mln EUR

Agencja	Środki na zobowiązania				Środki na płatności			
	Środki	Zaciągnięte zobowiązania	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty	Środki	Zrealizowane płatności	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	118	87	30	1	138	78	57	4
Frontex	72	65	1	5	94	50	30	13
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	20	18	1	0	21	16	4	0
Europejskie Kolegium Policyjne	15	10	3	2	14	8	5	2
Europejska Agencja Chemikaliów	70	55	0	15	70	40	13	17
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	41	39	0	1	52	33	16	3
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	16	15	1	0	17	15	2	0
Europejska Agencja Środowiska	41	41	0	0	46	38	7	1
Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa	11	9	0	2	12	8	1	2
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	66	64	0	2	75	55	16	4
Organ Nadzoru Europejskiego GNSS	221	158	63	1	200	144	54	2
Fusion for Energy	193	187	1	5	150	92	32	26
Eurojust	26	25	0	1	30	25	3	2
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu	50	47	0	4	52	39	3	10
Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego	318	143	0	175	347	140	29	179
Europejska Agencja Leków	183	173	0	10	215	168	36	11
Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji	8	8	0	0	10	8	2	1
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	15	15	0	1	23	15	7	1
Europejska Agencja Kolejowa	18	17	0	1	21	15	4	1
Europejska Agencja Odbudowy	475	128	345	2	476	158	298	20
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	15	14	0	1	18	13	4	1
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	42	33	0	8	37	34	4	0
Europejska Fundacja Kształcenia	21	19	1	0	24	20	3	1
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	13	12	0	1	14	12	1	1
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	21	20	0	1	26	19	6	1
Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego	38	38	0	1	45	38	6	1

mln EUR

Agencja	Środki na zobowiązania				Środki na płatności			
	Środki	Zaciągnięte zobowiązania	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty	Środki	Zrealizowane płatności	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty
Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności	11	11	0	0	14	11	1	1
Agencja Wykonawcza Programu Zdrowia Publicznego	4	4	0	0	6	4	1	1
Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej	5	5	0	1	5	3	1	1
Ogółem	2 150	1 459	449	242	2 251	1 298	646	308

mln EUR

Rodzaj wydatków	Środki na zobowiązania				Środki na płatności			
	Środki	Zaciągnięte zobowiązania	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty	Środki	Zrealizowane płatności	Przeniesione na 2009 r.	Wygasające kwoty
Koszty administracyjne	229	209	2	19	285	182	80	23
Koszty operacyjne	1 440	807	447	186	1 481	684	550	247
Personel	480	443	0	37	485	432	15	38
Ogółem	2 150	1 459	449	242	2 251	1 298	646	308

18. WYNIK BUDŻETU Z UWZGLĘDNIENIEM AGENCJI

mln EUR

	Wspólnoty europejskie	Agencje	Eliminacja dotacji dla agencji	Ogółem
Dochody za rok budżetowy	121 584	1 474	(934)	122 125
Płatności ze środków na bieżący rok	(115 550)	(1 146)	934	(115 762)
Środki na płatności przeniesione na rok N+1	(3 912)	(646)	0	(4 558)
Środki EFTA przeniesione z roku N-1	(2)	0	0	(2)
Anulowanie niewykorzystanych środków na płatności przeniesionych z roku N-1	188	445	0	632
Różnice kursowe w roku budżetowym	(498)	(2)	0	(500)
Wynik budżetu	1 810	125	0	1 935

SEKCJA B: INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU

1. ZASADY BUDŻETOWE, STRUKTURA BUDŻETU I ŚRODKI BUDŻETOWE

1.1. PODSTAWA PRAWNA I ROZPORZĄDZENIE FINANSOWE

Konta budżetowe prowadzone są zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. (Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1, ostatnio zmienione rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1995/2006 z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 390 z 30.12.2006) w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania tego rozporządzenia finansowego (ostatnio zmienionym dnia 28 marca 2007 r.). Budżet ogólny, główny instrument polityki finansowej Wspólnot, przewiduje i zatwierdza wszelkie dochody i wydatki Wspólnot na każdy rok budżetowy.

Procedura budżetowa jest określona w art. 272 Traktatu WE, który definiuje kolejność poszczególnych etapów oraz terminy, których muszą przestrzegać oba organy władzy budżetowej – Rada i Parlament. Co roku Komisja szacuje dochody i wydatki instytucji wspólnotowych na następny rok oraz sporządza wstępny projekt budżetu, który przedkłada władzy budżetowej. Na podstawie wstępnego projektu budżetu Rada sporządza projekt budżetu, który następnie stanowi przedmiot negocjacji między obydwoma organami władzy budżetowej. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego ogłasza, że budżet został ostatecznie uchwalony, przekazując go do wykonania. Za wykonanie budżetu odpowiedzialna jest głównie Komisja.

1.2. ZASADY BUDŻETOWE

Budżet ogólny Wspólnot podlega podstawowym zasadom wymienionym poniżej:

- **zasadzie jedności i rzetelności budżetowej:** wszelkie dochody i wydatki Wspólnot muszą zostać ujęte w jednym dokumencie (budżecie) w danej pozycji budżetowej, a wydatki nie mogą przekroczyć zatwierdzonych środków;
- **zasadzie uniwersalności,** która obejmuje dwie zasady:
  - zasadę nieprzeznaczenia dochodów na określone cele, zgodnie z którą dochody budżetowe nie powinny być przeznaczane na poszczególne pozycje wydatków (suma dochodów pokrywa sumę wydatków);
  - zasadę budżetu brutto, zgodnie z którą dochody i wydatki uwzględnia się w pełnej wysokości bez dokonywania jakichkolwiek dostosowań między nimi;
- **zasadzie jednoroczności:** środki przewidziane w budżecie są zatwierdzane na okres jednego roku budżetowego i muszą zostać w tym okresie wykorzystane;
- **zasadzie równowagi:** dochody i wydatki uwzględnione w budżecie muszą znajdować się w równowadze (szacowane dochody muszą być równe środkom na płatności);
- **zasadzie specyfikacji:** poszczególne środki przeznaczane są na cele szczególne;
- **zasadzie jednostki rozliczeniowej:** budżet sporządza się i wykonuje w euro; również sprawozdania finansowe sporządza się w euro;
- **zasadzie należytego zarządzania finansami:** środki budżetowe wykorzystuje się zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, a mianowicie zgodnie z zasadami gospodarności, efektywności i skuteczności;
- **zasadzie przejrzystości:** budżet ustanawia się i wykonuje oraz sprawozdanie finansowe przedstawia zgodnie z zasadą przejrzystości – budżet oraz budżety korygujące publikuje się w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

1.3. STRUKTURA BUDŻETU

Na budżet składają się:

- a) ogólne zestawienie dochodów;
- b) odrębne sekcje podzielone na zestawienie dochodów i wydatków każdej instytucji: Sekcja I: Parlament; Sekcja II: Rada; Sekcja III: Komisja; Sekcja IV: Trybunał Sprawiedliwości; Sekcja V: Trybunał Obrachunkowy; Sekcja VI: Komitet Ekonomiczno-Społeczny; Sekcja VII: Komitet Regionów; Sekcja VIII: Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich; Sekcja IX: Europejski Inspektor Ochrony Danych.

Pozycje dochodów i wydatków każdej instytucji klasyfikuje się zgodnie z ich rodzajem lub przeznaczeniem w ramach tytułów, rozdziałów, artykułów i pozycji.

Część funduszy EWWiS w likwidacji została oddana do dyspozycji budżetu operacyjnego EWWiS w likwidacji. Wyżej wymieniony budżet operacyjny był przyjmowany co roku przez Komisję po konsultacjach z Radą i Parlamentem Europejskim. Ostatni budżet został sporządzony na okres od 1 stycznia do 23 lipca 2002 r. Od dnia 24 lipca 2002 r. dochody i wydatki związane z budżetem operacyjnym są ujmowane w dochodach i wydatkach EWWiS w likwidacji. Pozostałe zobowiązania do realizacji ujmują się w bilansie po stronie pasywów.

1.4. STRUKTURA KONT BUDŻETOWYCH

1.4.1. Przegląd

Jedynie budżet Komisji zawiera środki administracyjne i środki operacyjne. Pozostałe instytucje mają jedynie środki administracyjne.

W budżecie wprowadzone jest rozróżnienie na dwa rodzaje środków: środki niezróżnicowane i środki zróżnicowane. Środki niezróżnicowane są wykorzystywane na finansowanie operacji rocznych (zgodnych z zasadą jednoroczności). Środki zróżnicowane zostały wprowadzone w celu pogodzenia zasady jednoroczności z koniecznością zarządzania działaniami wieloletnimi.

a) **Środki niezróżnicowane** obejmują:

- wszystkie administracyjne rozdziały budżetu w sekcji „Komisja” oraz całość pozostałych sekcji;
- środki Sekcji Gwarancji EFOGR o charakterze rocznym; oraz
- niektóre środki techniczne (zwroty, gwarancje na zaciągnięte i udzielone pożyczki itp.)

W przypadku środków niezróżnicowanych kwota środków na zobowiązania jest równa kwocie środków na płatności.

b) **Środki zróżnicowane** mają pokryć działania wieloletnie oraz obejmują wszystkie pozostałe środki we wszystkich rozdziałach z wyjątkiem rozdziału 1 sekcji „Komisja”.

Środki zróżnicowane składają się ze środków na zobowiązania i środków na płatności:

- **środki na zobowiązania:** pokrywają łączną kwotę wydatków z tytułu zobowiązań prawnych zaciągniętych na bieżący rok budżetowy w odniesieniu do działań realizowanych przez wiele lat. Jednakże zgodnie z art. 76 ust. 3 rozporządzenia finansowego zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozbić na roczne raty, w przypadku gdy przewiduje to akt podstawowy. W przypadku środków zróżnicowanych jeszcze niezaciągnięte zobowiązania budżetowe na przyszłe lata wykazuje się jako pozabilansowe zobowiązania warunkowe;
- **środki na płatności:** pokrywają wydatki wynikające ze zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku budżetowym i/lub w ubiegłych latach budżetowych.

1.4.2. Pochodzenie środków

Głównym źródłem środków jest budżet Wspólnot na bieżący rok. Z przepisów rozporządzenia finansowego wynikają też inne rodzaje środków. Są to środki z wcześniejszych lat budżetowych lub środki ze źródeł zewnętrznych.

1.4.2.1. Ostateczne środki budżetowe obejmują:

- początkowo przyjęte środki budżetowe,
- przesunięcia: można dokonywać przesunięć środków między poszczególnymi pozycjami budżetowymi zgodnie z art. 22–24 rozporządzenia finansowego (nr 1605/2002 z 25 czerwca 2002 r.),
- budżety korygujące: przyjęty budżet może zostać zmieniony lub zwiększony przez budżet korygujący. Zasady podane są w art. 37 i 38 rozporządzenia finansowego.

1.4.2.2. Środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego lub ponownie udostępnione

- Środki przeniesione automatycznie: są to niezróżnicowane środki na płatności, które mogą zostać przeniesione automatycznie jedynie na następny rok budżetowy (brak ograniczeń dla EWWiS w likwidacji) zgodnie z art. 9 ust. 4 rozporządzenia finansowego.
- Środki przeniesione na mocy decyzji instytucji: instytucja może podjąć decyzję o przeniesieniu środków z poprzedniego budżetu jedynie w dwóch przypadkach: jeżeli zakończono większość wstępnych etapów (art. 9 ust. 2 lit. a) rozporządzenia finansowego) lub gdy podstawa prawna została przyjęta późno (art. 9 ust. 2 lit. b)). Przenosić można zarówno środki na zobowiązania, jak i środki na płatności (art. 9 ust. 3).
- Środki udostępnione ponownie w wyniku umorzenia: możliwe jest ponowne udostępnienie środków na zobowiązania związane z funduszami strukturalnymi, które zostały umorzone. Kwoty mogą zostać ponownie udostępnione w drodze wyjątku, w przypadku błędu Komisji, lub gdy są one niezbędne w celu zakończenia programu (art. 157 rozporządzenia finansowego).

1.4.2.3. Dochody przeznaczone na określony cel

- Refundacje: środki te wynikają ze zwrotu kwot wypłaconych omyłkowo, wpływów z tytułu dostarczenia towarów/świadczenia usług na rzecz innych organów Wspólnot, wpłat otrzymanych z tytułu ubezpieczeń oraz dochodów z najmu i dochodów ze sprzedaży publikacji – kwoty te to dochody przeznaczone na określone cele w pozycjach budżetu obejmujących początkowe wydatki (art. 10 i art. 18 ust. 1 lit. e), f), g), h), i) oraz j) rozporządzenia finansowego); mogą one być przenoszone bez ograniczeń.
- Środki EFTA: porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym przewiduje wkład finansowy państw EOG w niektóre działania uwzględnione w budżecie Wspólnot. Odpowiednie pozycje budżetu oraz planowane kwoty są publikowane w załączniku III do budżetu Wspólnot. Pozycje te powiększa się o wkład EFTA. Środki niewykorzystane na koniec roku są anulowane i zwracane państwu EOG.
- Dochody od osób trzecich: podobnie jak w przypadku środków EFTA, inne państwa zawarły ze Wspólnotami Europejskimi umowy przewidujące wkład finansowy w działania Wspólnot. Uzyskane kwoty uznaje się za dochody od osób trzecich, które przypisuje się do poszczególnych pozycji w budżecie (często w obszarze badań naukowych) i które mogą być przenoszone bez ograniczeń (art. 10 i art. 18 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia finansowego).
- Dochody z prac na rzecz osób trzecich: w ramach działań naukowo-badawczych ośrodki badawcze Wspólnot mogą pracować na rzecz podmiotów zewnętrznych (art. 161 ust. 2 rozporządzenia finansowego). Podobnie jak dochody od osób trzecich, dochody z prac na rzecz osób trzecich przypisywane są do poszczególnych pozycji w budżecie i mogą być przenoszone bez ograniczeń (art. 10 i art. 18 ust. 1 lit. d) rozporządzenia finansowego).

- Środki udostępnione ponownie w wyniku zwrotu płatności na rachunek: są to środki Wspólnot, które zostały zwrócone przez beneficjentów. Zwroty płatności na rachunek ujmowane są jako dochody przeznaczone na określony cel (art. 10 i art. 18 ust. 2 rozporządzenia finansowego) i mogą być przenoszone bez ograniczeń. W przypadku funduszy strukturalnych ponowne zapisanie oparte jest na decyzji Komisji (art. 18 ust. 2 rozporządzenia finansowego i art. 228 jego przepisów wykonawczych).

1.4.3. Struktura dostępnych środków

- *Ostateczne środki budżetowe* = początkowo przyjęte środki budżetowe + środki z budżetu korygującego + przesunięcia;
- *Środki dodatkowe* = dochody przeznaczone na określony cel (zob. wyżej) + środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego lub ponownie udostępnione w wyniku umorzenia;
- *Zatwierdzone środki ogółem* = ostateczne środki budżetowe + środki dodatkowe;
- *Środki na rok budżetowy* (wykorzystywane w celu obliczenia wyniku budżetowego) = ostateczne środki budżetowe + dochody przeznaczone na określony cel.

1.5. WYKONANIE BUDŻETU

Wykonanie budżetu odbywa się zgodnie z rozporządzeniem finansowym, którego art. 48 ust. 1 stanowi, że: „Komisja realizuje dochody i wydatki budżetu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, na własną odpowiedzialność i w granicach zatwierdzonych środków”. Zgodnie z art. 50 Komisja przyznaje innym instytucjom odpowiednie kompetencje do wykonywania działań budżetu ich dotyczących.

1.6. ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY (RAL)

W wyniku wprowadzenia środków zróżnicowanych powstała luka między zaciągniętymi zobowiązaniami a zrealizowanymi płatnościami. Luka ta, odpowiadająca zobowiązaniom pozostającym do spłaty, odnosi się do okresu między zaciągnięciem zobowiązań a realizacją odpowiadających im płatności.

2. WYJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU

2.1. WYNIK BUDŻETU ZA ROK (tabela 1)

2.1.1. Przegląd

Kwoty zasobów własnych wprowadzone do ksiąg rachunkowych to kwoty ujęte w ciągu roku na rachunkach otwartych w imieniu Komisji przez rządy państw członkowskich. Dochody obejmują także, w przypadku nadwyżki, wynik budżetu za poprzedni rok budżetowy. Pozostałe dochody ujęte w sprawozdaniu finansowym stanowią kwotę faktycznie uzyskaną w ciągu roku.

Do celów obliczenia wyniku budżetu za dany rok przyjęto, że wydatki obejmują płatności zrealizowane ze środków na pokrycie płatności na ten rok oraz wszelkie środki na ten rok przeniesione na rok następny. Płatności zrealizowane ze środków na pokrycie płatności na dany rok oznaczają płatności zrealizowane przez księgowego do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego. W przypadku Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji płatności obejmują płatności zrealizowane przez państwa członkowskie między 16 października 2007 r. a 15 października 2008 r., pod warunkiem że księgowy został poinformowany o zobowiązaniu i autoryzacji do dnia 31 stycznia 2009 r. Wydatki dotyczące EFRG mogą podlegać decyzji w sprawie zgodności wydanej w wyniku kontroli przeprowadzonych w państwach członkowskich.

Wynik budżetu obejmuje dwa elementy: wynik Wspólnot Europejskich oraz wynik udziału krajów EFTA należących do EOG. Zgodnie z art. 15 rozporządzenia nr 1150/2000 w sprawie środków własnych wynik ten stanowi różnicę między:

- wszystkimi dochodami zgromadzonymi w odniesieniu do danego roku budżetowego a
- kwotą płatności dokonanych ze środków w odniesieniu do tego roku budżetowego, podwyższoną o kwotę środków w odniesieniu do tego samego roku budżetowego przeniesionych na następny rok. W przypadku krajów EFTA/EOG wielkość środków przeniesionych z roku n na rok n+1 jest znana po zamknięciu ksiąg. W związku z tym obliczenie salda uwzględnia przeniesienia z roku n-1 na rok n.

Różnicę tę powiększa się lub pomniejsza o:

- kwotę netto anulowanych środków na płatności przeniesionych z ubiegłych lat budżetowych oraz wszelkie płatności, które ze względu na zmiany kursu euro przekraczają niezróżnicowane środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego,
- saldo wynikające z dodatnich i ujemnych różnic kursowych w ciągu roku budżetowego.

Nadwyżka budżetowa Wspólnot Europejskich zwracana jest państwom członkowskim w następnym roku budżetowym poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych za ten rok.

Środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego, które odnoszą się do wkładów osób trzecich i prac na rzecz osób trzecich oraz które z zasady nigdy nie wygasają, ujmuje się jako środki dodatkowe na rok budżetowy. Wyjaśnia to różnicę między kwotami przeniesionymi z poprzedniego roku budżetowego ujętymi w sprawozdaniu z wykonania budżetu na 2008 r. a ujętymi w sprawozdaniu z wykonania budżetu na 2007 r. kwotami przeniesionymi na następny rok. Środki na płatności do ponownego wykorzystania oraz środki ponownie udostępnione w wyniku zwrotu płatności na rachunek nie są uwzględniane przy obliczaniu wyniku za dany rok.

Część środków na płatności dotycząca EFTA-EOG przeniesiona przez Wspólnotę z 2008 r. na 2009 r. nie mogła zostać uwzględniona w saldzie za 2008 r., ponieważ przedmiotowe kwoty muszą zostać zatwierdzone przez EFTA, co nastąpi nie wcześniej niż w połowie 2009 r.

Przeniesione środki na płatności obejmują przeniesienia automatyczne i przeniesienia na mocy decyzji. Dotyczy to również zwiększenia środków na dochody przeznaczone na określony cel, ponieważ środki niewykorzystane na koniec roku przenoszone są automatycznie. Anulowane niewykorzystane środki na płatności przeniesione z poprzedniego roku obejmują obecnie tylko anulowane środki przeniesione automatycznie lub na mocy decyzji.

2.1.2. *Uzgodnienie wyniku budżetu na 2008 r. z wynikiem ekonomicznym za 2008 r.*

Wynik ekonomiczny za rok przedstawiony na stronie 17 oblicza się w oparciu o zasadę memoriałową. Wynik budżetu opiera się jednak na zmodyfikowanej metodzie kasowej, zgodnie z rozporządzeniem finansowym. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych podstawowych transakcjach, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje dochodów i wydatków.

UZGODNIENIE: WYNIK EKONOMICZNY — WYNIK BUDŻETU NA 2008 R.

	mln EUR	
	2008	2007
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	12 686	7 462
Dochody		
Zobowiązania ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	(4 685)	(5 036)
Zobowiązania ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	3 485	2 543
Naliczone dochody (netto)	(724)	(1 068)
Wydatki		
Rozliczenia międzyokresowe bierne (netto)	6 353	8 814
Wydatki poprzedniego roku zapłacone w bieżącym roku	(219)	(3 635)
Efekt netto zaliczkowania	(16 446)	(6 810)
Środki na płatności przeniesione na kolejny rok	(3 914)	(3 116)
Płatności dokonane z przeniesionych środków i anulowanych niewykorzystanych środków na płatności	1 182	1 171
Zmiany stanu rezerw	4 316	1 395
Inne	(88)	(33)
Wynik ekonomiczny agencji i EWWiS	(136)	(145)
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	1 810	1 542

Pozycje uzgadniane — Dochody

Faktyczne dochody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają dochodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w ubiegłych latach. Dlatego **zobowiązania ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane**, odlicza się na użytek uzgodnienia od wyniku ekonomicznego, jako że nie są one częścią dochodów budżetowych. Z kolei **zobowiązania ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku** dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Na **naliczone dochody netto** składają się głównie naliczone dochody z tytułu opłat rolnych, zasobów własnych oraz odsetek i dywidend. Uwzględnia się jedynie efekt netto, tj. naliczone dochody za bieżący rok pomniejszone o naliczone dochody przeniesione z wcześniejszych lat.

Pozycje uzgadniane — Wydatki

Na **rozliczenia międzyokresowe bierne netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe bierne dokonane na użytek procedur zakończenia księgowania na koniec roku (procedur cut-off), tj. kwalifikowalne koszty poniesione przez beneficjentów środków wspólnotowych, które nie zostały jeszcze zgłoszone WE.

Rozliczeń międzyokresowych biernych nie uważa się za wydatki budżetowe, natomiast płatności dokonane **w bieżącym roku powiązane z fakturami ujętymi we wcześniejszych latach** stanowią część wydatków budżetowych bieżącego roku.

Efekt netto zaliczkowania obejmuje (1) nowe kwoty zaliczek wypłacone w bieżącym roku i ujęte jako wydatki budżetowe tego roku i (2) rozliczenie zaliczek wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach poprzez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią wydatek zgodnie z zasadą memoriałową, jednak nie jest on ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowego zaliczkowania została już uwzględniona jako wydatek budżetowy w momencie jej dokonania.

Oprócz płatności dokonanych ze środków na płatności na dany rok, przy obliczaniu wyniku za ten rok należy uwzględnić także środki na ten **rok przeniesione na rok następny** (zgodnie z art. 15 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1150/2000). To samo podejście stosuje się do płatności budżetowych dokonanych w bieżącym roku ze **środków przeniesionych oraz niewykorzystanych środków na płatności, które zostały anulowane**.

Zmiany stanu rezerw odnoszą się do szacunków na koniec roku dokonanych na kontach rozliczeń międzyokresowych (głównie świadczenia pracownicze), które nie mają wpływu na konta budżetowe. **Pozostałe uzgadniane kwoty** obejmują rozmaite elementy, takie jak amortyzacja aktywów, nabycie aktywów, opłaty z tytułu leasingu finansowego oraz udziały finansowe, które są różnie traktowane w rachunkowości budżetowej i rachunkowości memoriałowej.

Ponadto należy wykluczyć wynik ekonomiczny agencji i EWWiS, uwzględniony w skonsolidowanym wyniku ekonomicznym, ponieważ wykonanie budżetu przez te jednostki nie jest częścią skonsolidowanego wyniku budżetu.

2.2. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI W 2008 R. (tabela 2)

Kwotę środków na płatności w początkowo przyjętym budżecie, podpisanym przez Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego w dniu 18 grudnia 2007 r., ustalono na 120 347 mln EUR, która to kwota miała zostać sfinansowana z zasobów własnych w wysokości 118 922 mln EUR. Należy zauważyć, że szacunki dotyczące dochodów i wydatków w początkowym budżecie podlegają dostosowaniu w trakcie roku budżetowego, przy czym tego rodzaju zmiany przedstawia się w budżetach korygujących. Dostosowania dotyczące płatności z tytułu zasobów własnych opartych na DNB państw członkowskich gwarantują, że dochody budżetowe dokładnie odpowiadają wydatkom budżetowym. Zgodnie z zasadą równowagi dochody i wydatki budżetowe (środki na płatności) muszą się równoważyć.

Dochody:

W 2008 r. przyjęto dziesięć budżetów korygujących. Budżety te wpłynęły na dochody budżetu na 2008 r. tak, że ostateczne dochody ogółem wyniosły 115 771 mln EUR. Zostały one sfinansowane z zasobów własnych w wysokości 108 323 mln EUR (zatem o 10 599 mln EUR mniej niż początkowo prognozowano), a w pozostałej części z innych dochodów. Zmniejszone zapotrzebowanie na zasoby własne było związane z różnymi czynnikami, takimi jak włączenie kwoty 1 529 mln EUR powiązanych z nadwyżką z poprzedniego roku oraz grzywnien nałożonych na Microsoft i związanych z tym odsetek o łącznej wartości 849 mln EUR. Ponadto zmniejszenie środków na płatności oraz zwiększenie szacowanych dochodów w budżecie korygującym nr 9/2008 doprowadziły do dodatkowego obniżenia zasobów opartych na DNB o 6 936 mln EUR.

W odniesieniu do zasobów własnych należy zauważyć, że pobrano 102 % szacowanej kwoty z tytułu tradycyjnych zasobów własnych. Jest to związane z faktem, że szacunki budżetowe zostały zmienione w momencie ustanawiania budżetu korygującego nr 5/2008 (zmniejszono je o 212 mln EUR) oraz w momencie ustanawiania budżetu korygującego nr 9/2008 (zmniejszono je o 1 600 mln EUR). Dostosowania te wynikały z uwzględnienia nowych, mniej optymistycznych niż wcześniejsze, prognoz makroekonomicznych z wiosny 2008 r., a także ze zmian wysokości składek.

Także końcowe płatności państw członkowskich z tytułu VAT i DNB są bardzo zbliżone do ostatecznych szacunków budżetowych. Różnica między szacowanymi kwotami a kwotami faktycznie wpłaconymi wynika z różnic między kursem euro stosowanym dla celów budżetowych i kursem obowiązującym w dniu faktycznej realizacji płatności przez państwa członkowskie nienależące do UGW.

Wydatki:

Budżet na 2008 r. nadal odzwierciedla zmiany związane z przejściem z poprzednich ram finansowych do obecnych. Środki na zobowiązania były zgodne z kierunkami wydatków uzgodnionymi na nowy okres programowania obejmujący lata 2007-2013, natomiast wnioski o płatność w dużym stopniu nadal dotyczyły ram finansowych na lata 2000-2006. Udział środków w wypłacanych na duże nowe programy wieloletnie powinien zwiększać się szybko począwszy od 2009 r.

Jeśli chodzi o środki na zobowiązania, wskaźnik wykorzystania środków wyniósł 99 % w porównaniu z budżetem ostatecznym (99,4 % z wyłączeniem niewykorzystanej rezerwy na Fundusz Dostosowania do Globalizacji) i 100,2 % w porównaniu z budżetem początkowym. Nawet w przypadku programów dotyczących obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, gdzie rzeczywisty wskaźnik wykorzystania środków był najniższy ze wszystkich działań, wykorzystano aż 99 % środków po przeniesieniach.

Wzrost między budżetem ostatecznym a początkowym był mniejszy niż 1 %. Zwiększenia środków poprzez budżety korygujące wyniosły 1 421 mln EUR i obejmowały głównie planowane przeprogramowanie dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR) o wartości 771 mln EUR, natomiast 280 mln EUR przyznano na rzecz Europejskiego Funduszu Solidarności, z którego wydatki mają z natury charakter nieprzewidywalny, a także 240 mln EUR zwiększenia środków rezerwy na pomoc nadzwyczajną na potrzeby nowego Instrumentu Pomocy Żywnościowej.

Dokonane płatności stanowiły 93 % budżetu początkowego – ostatecznie osiągnięto wskaźnik wykonania na poziomie 97 % dostępnych środków po zmniejszeniu o 4 % środków na płatności ogółem oraz dokonaniu kilku znacznych przesunięć między działami ram finansowych.

Niezbędne było znaczne obniżenie funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (4 515 mln EUR, czyli 11 % dostępnych środków), gdyż płatności okresowe nadal wymagały zatwierdzenia przez Komisję systemów zarządzania i kontroli dla projektów z funduszy strukturalnych, a także ze względu na niezłożone wnioski państw członkowskich dotyczące głównych projektów w ramach Funduszu Spójności, w dziale 4 (265 mln EUR, czyli 3 % dostępnych środków w różnych pozycjach w całym tym dziale) oraz zmniejszenie o 21 mln EUR bieżącej rezerwy w związku z międzynarodowymi umowami dotyczącymi rybołówstwa.

Szczegółowa analiza dostosowań budżetowych, ich właściwego kontekstu, uzasadnienia i wpływu znajduje się w sprawozdaniu Komisji z zarządzania budżetem i finansami za rok budżetowy 2008: w części A zawierającej ogólny przegląd na poziomie budżetu oraz w części B omawiającej poszczególne działy ram finansowych.

2.3. DOCHODY (tabela 3)

Dochody budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich można podzielić na dwie główne kategorie: zasoby własne i inne dochody. Wynika to z art. 269 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zgodnie z którym: „bez uszczerbku dla innych dochodów budżet jest finansowany całkowicie z zasobów własnych”. Większość wydatków budżetowych jest finansowana z zasobów własnych. Inne dochody stanowią jedynie niewielką część finansowania ogółem.

Wyróżnia się trzy kategorie zasobów własnych: tradycyjne zasoby własne, zasoby oparte na VAT oraz zasoby oparte na DNB. Tradycyjne zasoby własne obejmują opłaty rolne, opłaty wyrównawcze od cukru i cła. Częścią systemu zasobów własnych jest również mechanizm korekty nierównowagi budżetowej.

Podział zasobów własnych przeprowadzany jest zgodnie z zasadami określonymi w decyzji Rady nr 2000/597/WE, Euratom z dnia 29 września 2000 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich. Z dniem 1 marca 2009 r. weszła w życie nowa decyzja w sprawie zasobów własnych: decyzja nr 2007/436/WE, Euratom z dnia 7 czerwca 2007 r. Decyzja ta obowiązuje od dnia 1 stycznia 2007 r., ale jej wpływ finansowy będzie widoczny począwszy od roku budżetowego 2009, gdyż działanie z mocą wsteczną zostanie uwzględnione dopiero w roku budżetowym 2009 r.

2.3.1. Tradycyjne zasoby własne

Tradycyjne zasoby własne: wszelkie ustalone kwoty tradycyjnych zasobów własnych należy ująć na jednym z rachunków prowadzonych przez właściwe organy.

- Na rachunku zwyczajnym określonym w art. 6 ust. 3 lit. a) rozporządzenia nr 1150/2000 ujmuje się wszelkie kwoty odzyskane lub objęte zabezpieczeniem.
- Na odrębnym rachunku określonym w art. 6 ust. 3 lit. b) rozporządzenia nr 1150/2000 ujmuje się wszelkie kwoty jeszcze nieodzyskane i/lub nieobjęte zabezpieczeniem; na rachunku tym mogą też zostać ujęte kwoty objęte zabezpieczeniem, lecz kwestionowane.

Państwa członkowskie przesyłają Komisji kwartalne sprawozdanie dotyczące odrębnych rachunków, obejmujące:

- saldo do odzyskania w poprzednim kwartale,
- kwoty odzyskane/odzyskane w danym kwartale,
- korekty podstawy (poprawki/anulowania) w danym kwartale,
- kwoty umorzone,
- saldo do odzyskania na koniec danego kwartału.

Na podstawie informacji przesłanych przez państwa członkowskie nie jest możliwe przypisanie odzyskanych w ciągu roku kwot do roku powstania należności. W związku z powyższym w kolumnie „Kwoty uzyskane z tytułu przeniesienia” w tabeli „Zestawienie wykonania dochodów budżetu ogólnego w 2008 r.” ujmuje się kwoty uzyskane w ciągu roku oraz kwotę anulowanych należności zastąpioną nową kwotą należności zadeklarowaną przez państwa członkowskie w chwili składania nowego zestawienia. Należności z tytułu zasobów własnych podlegają obniżeniu wartości.

Uzyskane tradycyjne zasoby własne wykazane na odrębnym rachunku należy wpisać na rachunku Komisji w administracji finansowej lub wyznaczonym organie państwa członkowskiego najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po 19. dniu drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym należności zostały odzyskane. Państwa członkowskie zatrzymują — na poczet kosztów poboru — 25 % tradycyjnych zasobów własnych.

2.3.2. *Zasoby własne oparte na VAT oraz zasoby własne oparte na DNB*

Zasoby własne oparte na VAT wynikają z zastosowania jednolitej stawki obowiązującej dla wszystkich państw członkowskich do zharmonizowanej podstawy VAT zgodnie z przepisami art. 2 ust. 1 lit. c) decyzji Rady z dnia 29 września 2000 r. Podstawa VAT nie może przekraczać 50 % DNB dla każdego państwa członkowskiego.

Zasoby oparte na DNB to zasoby zmienne, mające zapewnić dochody wymagane w danym roku w celu pokrycia wydatków przekraczających kwotę uzyskaną z tradycyjnych zasobów własnych, zasobów opartych na VAT i dochodów różnych. Dochody te wynikają z zastosowania jednolitej stawki do sumy DNB wszystkich państw członkowskich.

Zasoby oparte na VAT i DNB ustala się na podstawie prognoz podstaw VAT i DNB sporządzonych w momencie opracowania wstępnego projektu budżetu. Następnie prognozy te dostosowuje się; dane liczbowe aktualizuje się w danym roku budżetowym w ramach budżetu korygującego.

Rzeczywiste kwoty podstaw VAT i DNB znane są w roku następującym po danym roku budżetowym. Komisja oblicza różnice między kwotami należnymi od państw członkowskich według rzeczywistej podstawy a kwotami faktycznie zapłaconymi na podstawie (zaktualizowanych) prognoz. Komisja wzywa państwa członkowskie do rozliczenia salda VAT i DNB (zarówno dodatniego, jak i ujemnego) na dzień 1 grudnia roku następującego po danym roku budżetowym. W ciągu kolejnych czterech lat nadal można wprowadzać korekty do rzeczywistej podstawy VAT i DNB, o ile nie wydane zostaną zastrzeżenia. Salda obliczone wcześniej są dostosowywane, a różnica staje się wymagalna w tym samym czasie co salda VAT i DNB za poprzedni rok budżetowy.

Podczas prowadzonych kontroli sprawozdań VAT i danych dotyczących DNB Komisja może zgłaszać państwom członkowskim zastrzeżenia dotyczące kwestii, które mogą mieć konsekwencje dla ich składek na poczet zasobów własnych. Kwestie te mogą na przykład wynikać z braku zadowalających danych lub potrzeby opracowania odpowiedniej metodologii. Zastrzeżenia te należy postrzegać jako potencjalne roszczenia względem państw członkowskich dotyczące niepewnych kwot, ponieważ nie można dokładnie oszacować ich wpływu finansowego. Kiedy możliwe jest określenie dokładnej kwoty, odpowiednie zasoby VAT i DNB stają się wymagalne w powiązaniu z saldami VAT i DNB lub jako indywidualne wezwania do wpłacenia środków.

2.3.3. Rabat brytyjski

Mechanizm ten oparty jest na redukcji płatności Zjednoczonego Królestwa na poczet zasobów własnych proporcjonalnie do tzw. „nierównowagi budżetowej” Zjednoczonego Królestwa i powoduje odpowiedni wzrost płatności innych państw członkowskich na poczet zasobów własnych. Mechanizm korekty nierównowagi budżetowej na rzecz Zjednoczonego Królestwa został ustanowiony na posiedzeniu Rady Europejskiej w Fontainebleau (w czerwcu 1984 r.) oraz na mocy wynikającej z niego decyzji w sprawie zasobów własnych z dnia 7 maja 1985 r. Mechanizm ma na celu ograniczenie nierównowagi budżetowej względem Zjednoczonego Królestwa poprzez redukcję jego płatności na rzecz Wspólnot.

Dodatkowe informacje na temat wykonania dochodów można znaleźć w sprawozdaniu z zarządzania budżetem i finansami za rok budżetowy 2008.

2.4. WYDATKI (tabele 4-13)

2.4.1. Ramy finansowe na lata 2007–2013

	mln EUR						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Trwały wzrost	53 979	57 653	59 700	61 782	63 638	66 628	69 621
2. Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	55 143	59 193	59 639	60 113	60 338	60 810	61 289
3. Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość	1 273	1 362	1 523	1 693	1 889	2 105	2 376
4. UE jako partner na arenie międzynarodowej	6 578	7 002	7 440	7 893	8 430	8 997	9 595
5. Administracja	7 039	7 380	7 699	8 008	8 334	8 670	9 095
6. Wyrównania	445	207	210	0	0	0	0
Środki na zobowiązania:	124 457	132 797	136 211	139 489	142 629	147 210	151 976
Środki na płatności ogółem:	122 190	129 681	123 858	133 505	133 452	140 200	142 408

W niniejszej części przedstawione są główne kategorie wydatków Wspólnot według działów ram finansowych na lata 2007–2013. Rok budżetowy 2008 był drugim rokiem objętym ramami finansowymi na lata 2007–2013. Ogólny pułap środków na zobowiązania na rok 2008 wynosi 132 797 mln EUR i jest równy 1,06 % DNB. Odpowiedni pułap środków na pokrycie płatności wynosi 129 681 mln EUR, czyli 1,03 % DNB. W powyższej tabeli przedstawiono ramy finansowe według cen bieżących prognozowanych na 2013 r.

Dział 1 — Trwały wzrost

Dział ten obejmuje dwa oddzielne, ale powiązane ze sobą komponenty:

- 1a. Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia — komponent ten obejmuje wydatki na badania i innowacje, edukację i szkolenia, sieci transeuropejskie, politykę społeczną, rynek wewnętrzny i powiązane programy polityczne.
- 1b. Spójność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia — komponent mający na celu poprawę konwergencji najmniej rozwiniętych państw członkowskich i regionów, w celu uzupełnienia strategii UE na rzecz trwałego rozwoju poza mniej zamożnymi regionami i wspierania współpracy między regionami.

Dział 2 — Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona

Dział 2 obejmuje wspólną politykę rolną i rybołówstwa, środki w obszarze rozwoju obszarów wiejskich i środki środowiskowe, w szczególności program Natura 2000. Kwota przeznaczona na wspólną politykę rolną jest związana z porozumieniem osiągniętym podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli w październiku 2002 r.

Dział 3 — Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość

Nowy dział 3 (Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość) odzwierciedla coraz większą wagę, jaką przywiązuje się do takich obszarów, jak sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne, ochrona granic, polityka imigracyjna i azylowa, zdrowie publiczne i ochrona konsumentów, kultura, młodzież, polityka informacyjna i dialog z obywatelami, w których to dziedzinach Unii powierzono nowe zadania. Obejmuje on dwa komponenty:

- 3a. Wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość
- 3b. Obywatelstwo

Dział 4 – UE jako partner na arenie międzynarodowej

Dział 4 obejmuje wszystkie działania zewnętrzne, w tym instrumenty przedakcesyjne. Komisja proponowała włączenie Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) do ram finansowych, jednak Rada Europejska i Parlament Europejski nie przychyliły się do tej propozycji.

Dział 5 - Administracja

Dział ten obejmuje wydatki administracyjne wszystkich instytucji, emerytury oraz szkoły europejskie. W przypadku instytucji (z wyjątkiem Komisji) koszty te stanowią sumę ich wydatków, natomiast w przypadku agencji oraz innych organów — koszty administracyjne i operacyjne.

Dział 6 — Wyrównania

Zgodnie z porozumieniem politycznym, według którego nowe państwa członkowskie nie powinny być płatnikami netto budżetu UE na samym początku członkostwa, przewidziano w ramach tego działu środki na wyrównania. Kwota ta będzie dostępna w formie transferów na rzecz tych państw na wyrównanie różnicy pomiędzy wysokością wpłacanych przez nie składek do budżetu i kwot z niego uzyskiwanych.

2.4.2. Obszary polityki

W ramach stosowania przez Komisję koncepcji zarządzania kosztami działań (ABM) Komisja wprowadziła w swoich procesach planowania i zarządzania metodę sporządzania budżetu zadaniowego (ABB). Z budżetem zadaniowym związana jest struktura budżetu, w której tytuły budżetu odpowiadają obszarom polityki, a rozdziały budżetu działaniom.

Celem metody ABB jest zapewnienie przejrzystych ram umożliwiających przełożenie celów politycznych Komisji na konkretne działania przy wykorzystaniu środków legislacyjnych, finansowych bądź innych środków polityki publicznej. Uporządkowanie pracy Komisji w podziale na poszczególne działania pozwala na uzyskanie klarownego obrazu przedsięwzięć Komisji, a jednocześnie tworzy wspólne ramy do wyznaczania priorytetów. Zasoby rozdzielane są zgodnie z priorytetami w toku procedury budżetowej, przy czym odnośne zadania stanowią podstawę tworzenia założeń budżetowych. Poprzez powiązanie działań z przydzielonymi im zasobami metoda ABB ma na celu zwiększenie efektywności i skuteczności korzystania z zasobów Komisji.

Obszar polityki można zdefiniować jako jednorodny zbiór działań składających się na pracę Komisji, które są istotne w procesie podejmowania decyzji. Wyróżniono 31 obszarów polityki, przy czym zasadniczo każdy obszar przyporządkowany jest do określonej dyrekcji generalnej oraz obejmuje średnio około 6 lub 7 pojedynczych działań. Obszary polityki mają zasadniczo charakter operacyjny, ponieważ beneficjentami głównych działań podejmowanych w ich ramach są osoby trzecie, w odpowiednim zakresie tematycznym poszczególnych działań. Budżet operacyjny uzupełniany jest o niezbędne wydatki administracyjne dla każdego obszaru polityki.

Dodatkowe informacje na temat wykonania wydatków można znaleźć w sprawozdaniu z zarządzania budżetem i finansami za rok budżetowy 2008.

2.5. INSTYTUCJE I AGENCJE (tabele 14-18)

Skonsolidowane sprawozdanie z wykonania budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich obejmuje, podobnie jak w latach poprzednich, wykonanie budżetu wszystkich instytucji, ponieważ w ramach budżetu Wspólnot ustanowione są oddzielne budżety dla poszczególnych instytucji.

Agencje nie mają oddzielnych budżetów w ramach budżetu Wspólnot i są częściowo finansowane z subwencji z budżetu Komisji. W celu uwzględnienia wszelkich istotnych danych budżetowych dotyczących agencji w części budżetowej skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawarto oddzielne sprawozdanie dotyczące wykonania indywidualnych budżetów tradycyjnych agencji objętych konsolidacją. Na sprawozdanie to składają się:

- tabela przedstawiająca dochody budżetowe, ze wskazaniem kwoty otrzymanej z budżetu Komisji;
- dwie tabele dotyczące wydatków budżetowych (zobowiązania, płatności) zawierające szczegółowe dane w podziale na poszczególne agencje oraz budżety i środki dodatkowe;
- w ostatnim wierszu każdej tabeli zamieszczono łączną kwotę informującą o całkowitym wpływie finansowym według rodzaju wydatków/dochodów;
- tabela przedstawiająca wyniki budżetu, sumująca wynik budżetu agencji i wynik budżetu Wspólnot (przy wyeliminowaniu dotacji wypłaconych w ramach wydatków Wspólnot oraz dotacji otrzymanych jako dochód agencji).